

Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

De civitate dei

Augustinus, Aurelius

[Freiburg im Breisgau], 1494

[Liber II]

[urn:nbn:de:bsz:31-313420](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:bsz:31-313420)

La. XXXVI.

Ed adhuc qdam rē.

In hoc ca. ostendit aug. qd restant ad buctractanda in noue libris sequētib.

Deinde demōstrandū ē saluēt libro secundo.

Et quam ob causam rē. scz li. iij. capitulo. iij.

Postmodū aduersus eos rē. scz a lib. vi. vsq ad li. xj.

Al seramus ciuitatem dei rē. scz lib. iij. capitulo. iij.

Ad finē eius rē. scz lib. iij. capitulo. iij.

Ad finē eius rē. scz lib. iij. capitulo. iij.

Ad finē eius rē. scz lib. iij. capitulo. iij.

Ad finē eius rē. scz lib. iij. capitulo. iij.

Ad finē eius rē. scz lib. iij. capitulo. iij.

Ad finē eius rē. scz lib. iij. capitulo. iij.

Ad finē eius rē. scz lib. iij. capitulo. iij.

Ad finē eius rē. scz lib. iij. capitulo. iij.

Ad finē eius rē. scz lib. iij. capitulo. iij.

Ad finē eius rē. scz lib. iij. capitulo. iij.

Ad finē eius rē. scz lib. iij. capitulo. iij.

Ad finē eius rē. scz lib. iij. capitulo. iij.

Ad finē eius rē. scz lib. iij. capitulo. iij.

Ad finē eius rē. scz lib. iij. capitulo. iij.

Ed adhuc quedā mibi dicēda sunt aduersum eos qd romane reipublice clades in religionē nram referūt: qd dijs suis sacrificia re. phibent.

Memorāda em sunt qd quāta occurrere potuerūt: vel videbuntur esse mala: qd illa ciuitas putat: vlad ei impiū puincie p. tinētes ante qd eoz sacrificia phibita fuissent: qd oia pculdubio nobis tribuerēt si iam vel illis claret nra religio vel ita eos a sacris sacrileg phiberet.

Deinde demon. strandū est qd eoz mores et quā ob cam ver. de. ad augendū impiū adiuuare dignat. est: i cui ptate sunt regna oia qd nō eoz adiuuauerunt hi qd deos putat: qn potius qd decipiēdo r fallēdo nocuerunt.

Postre. aduersus eos dicit: qd manifestissimis documētis cōfutati atqz deuicti conant. asserere: nō ppter vite pntis vtilitatē: s ppter eā qd p. morte futura ē colēdos eē deos.

Quē nō si fallor qstio multo erit operosior: r subtiliori disputatiōe dignior: vt r cōtra phos in ea disserat nō qd libet: s qd apud illos excellētissima gloria clari sunt r nobiscū multa sentiunt. scz de aie immortalitate: r qd de ver. mūdū pdiderit: r de pudētia ei qd vniūsus qd pdidit regit.

Sz qm r ipi in illis qd ptra nos sentiūt refellendi sunt: deesse huic officio nō debem: vt refutatatis impijs r traditiōib. p. vrib. qd de. impertierit. afferam. ciuitatē dei verāqz pietatem r dei cultū: in q vno vacat sempiterna bitudo pmittit. hic itaqz mod. sit hui. voluminis vt deinceps disposita ab alio sumam. exordio.

Explicitus est liber primus.

Incipiunt capitula libri secundi.

i De mō qd nccitati disputatiōis adhibendus est.

ii De his qd pmo volumie expedita sunt.

iii De assumēda historia q ostendit q mala acciderint romanis cū deos colerēt.

iiii De cultores deoz nulla vnqz a dijs suis pcepta phitaris acceperint: r in sacris eozū turpia queqz celebrauerint.

v De obscenitatibus quibus mater deozum a cultoribus suis honorabaf.

vi Deos paganoz nūqz bñ viuēdi sanxat.

vij Inutilia esse inuenta (se doctrinā pbica sine auitate diuina vbi quēqz ad vitia pronuz magis mouet quod di fecerint qd hoies disputauerit.

viii De ludis scenicis in quib. di nō offendunt edictiōe suaz turpitudinū: sed.

ix Quid romani veteres de (placantē cobibēda poetica licētia sēserit quā greci deoz sicuti iudiciū liberā esse voluerunt.

x Qua nocendi arte demōes velint vel falsa de se crimina vel xa narrari.

xi De scenicis apd grecos i reipublice ad ministratiōē receptis: eo q placatores deozū iniuste ab hoib. spernerēt.

xij Qd romani auferēdo libtatē poetis in hoib. quā dedert i deos: meli. de se debuisse itelligē (qd dijs suis sēserit romāos q dij eoz q se turpib. ludis colli experebāt idigne eēt honore di.

xiii Adeliōz fuisse platonē q poetis lo. uio cū i bñ moratay: de si dderit qd hos d os q se ludis scēicis voluerit honoari.

xv Qd romāi qd sibi dos si rōe s adulati.

xvi Qd si dijs villa eēt cura iu. (one istitueit sticie ab eis romāi accipe debuerit pcepta viuēdi poti. qd leges ab alijs ho.

xvii De raptu sabiaz alijsqz (mib. mutua f iniquitatib. q i citate romāa ēt lauda.

xviii Que d morib. ro. (tis viguere r pib. manoz: aut metu cōpssis: aut securitate resolutis salustij pdat historia.

xix De corruptiōe huāne reipublice pūsqz cultū deoz xps auferret.

xx Quali velut felicitate gaudere r qb. morib. viuet q tpa xpīae religiois in.

xxi Que in ia fuerit ciceronis de (cusant. romana republica.

xxii Qd dijs romāoz nulla vnqz cura fuerit ne malis morib. reipublica depisser.

xxiii Clarietas rex palii nō ex fauore aut i pugnatōe demonū: s ex dei veri pen.

xxiiii De syllais acnib. qz se (dere iudicio demones ostentauerūt adiutores.

xxv Quātū maligni spūs ad flagicia scētāt hoies cū cōmittēdis scelerib. qd dinā exēpli sui in sponūt auctoritatem.

xxvi De secretis demonū monit. qd ptiebāt ad bonos mores cū palā i sacri eoz ois neqcia disceretur.

xxvii Qdta cūstōe publice disciplie romāi dijs suis placandis sacrauerint obsena ludorum.

xxviii De xpīane religionis salubritate.

Incipit xxx De abijciendo cultu deorum coborta
liber. scds. tio ad romanos.

La. I

Incipit liber secundus La. I

rationi pspicue veritatis in
firmus huane p̄suetudinis sen-
sus nō auderet ob̄sistere: sed do-
ctrine salubri languorē suū tāq̄
medicīne subderet: donec dīno
adiutorio fide pietatis impetrāte sanaret: nō
d malis cui multo fmone opus esset ad puincendū quēli
per romano bet vane opinatiōis errorem: bis q̄ recte sen-
rum. vt lē r̄unt: r̄ sensa verbis sufficientibus explicant
ea phiberet Hunc x̄o qm̄ ille est maior: r̄ terrior: insipien-
imo vt po nū morbus aīor: q̄ irrationabiles mot^o suos
rius p̄cura etiā post rōnem plene redditā: quanta hōi ab
Et h̄z iste li doīe debet: siue nimia cecitate qua nec aper-
ber. xxix. ca ra cernūf siue ob̄stinatissima p̄uicacia q̄ r̄ ea q̄
pitula. In cernūf nō ferunt: tanq̄ ipsam rōnem verita-
quoz p̄mo r̄eq̄ defendūt: sit necessitas copiosius dicēdi
determinat plerūq̄ res claras: velut eas nō spectantib^o
sibi moduz intuentas: s̄ quodāmodo tangendas: palpā
pcedendū. tibus r̄ cōiunctibus offeramus. Et tū q̄s dis-
quē intēdit ceptandi finis erit r̄ loquēdi modus: si r̄iden-
bus obser dum esse r̄identibus semp̄ existimemus: itā
uare i decla q̄ vel nō possunt intelligere q̄s dicit: vel tam
ratōe veri duri sunt aduersitate mentis: vt etiā si intel-
tatis. r̄ ter legerint nō obediunt: r̄ident vt scriptū est: et
minū quē n̄ loquūf iniquitatē atq̄ in fatigabiliter vani sunt.
vult excede Quoz dicta p̄traria si totiens velimus refel-
re in expu lere: quotiens ob̄nixā fronte statuerint: nō cu-
gnatōe fal rare qd̄ dicant: dū quocūq̄ modo nostris dis-
sitatis. putationibus p̄tradican: q̄ sit in finitū r̄ erū-
b Palpā nosum r̄ infructuosum vides. Quoz nec
tiboz cōni teipm̄ mi sili marcelline: nec alios quibus hic
uē r̄. Cōni labor noster in christi charitate vtiliter ac libe-
uere em̄ est raliter seruit: tales meoz scriptoz vel im̄ iudi-
palpebras claudē vult ceo: q̄ r̄isionē semp̄ desiderent: cū his q̄ legūf
claudē vult ḡ aug^o dice audierint aliquid p̄tradici: ne fiant siles earū
re q̄ ca q̄ di cet p̄cedit mulierculaz: quas cōmemorat aplus: semper
palpanda. discētes r̄ ad veritatis sciam nūq̄ pueniētes.
vt si q̄ ocu
los et clau
dāt ne ipsa
videant sal
tem ea pal
pabunt.

rationi pspicue veritatis in
firmus huane p̄suetudinis sen-
sus nō auderet ob̄sistere: sed do-
ctrine salubri languorē suū tāq̄
medicīne subderet: donec dīno
adiutorio fide pietatis impetrāte sanaret: nō
d malis cui multo fmone opus esset ad puincendū quēli
per romano bet vane opinatiōis errorem: bis q̄ recte sen-
rum. vt lē r̄unt: r̄ sensa verbis sufficientibus explicant
ea phiberet Hunc x̄o qm̄ ille est maior: r̄ terrior: insipien-
imo vt po nū morbus aīor: q̄ irrationabiles mot^o suos
rius p̄cura etiā post rōnem plene redditā: quanta hōi ab
Et h̄z iste li doīe debet: siue nimia cecitate qua nec aper-
ber. xxix. ca ra cernūf siue ob̄stinatissima p̄uicacia q̄ r̄ ea q̄
pitula. In cernūf nō ferunt: tanq̄ ipsam rōnem verita-
quoz p̄mo r̄eq̄ defendūt: sit necessitas copiosius dicēdi
determinat plerūq̄ res claras: velut eas nō spectantib^o
sibi moduz intuentas: s̄ quodāmodo tangendas: palpā
pcedendū. tibus r̄ cōiunctibus offeramus. Et tū q̄s dis-
quē intēdit ceptandi finis erit r̄ loquēdi modus: si r̄iden-
bus obser dum esse r̄identibus semp̄ existimemus: itā
uare i decla q̄ vel nō possunt intelligere q̄s dicit: vel tam
ratōe veri duri sunt aduersitate mentis: vt etiā si intel-
tatis. r̄ ter legerint nō obediunt: r̄ident vt scriptū est: et
minū quē n̄ loquūf iniquitatē atq̄ in fatigabiliter vani sunt.
vult excede Quoz dicta p̄traria si totiens velimus refel-
re in expu lere: quotiens ob̄nixā fronte statuerint: nō cu-
gnatōe fal rare qd̄ dicant: dū quocūq̄ modo nostris dis-
sitatis. putationibus p̄tradican: q̄ sit in finitū r̄ erū-
b Palpā nosum r̄ infructuosum vides. Quoz nec
tiboz cōni teipm̄ mi sili marcelline: nec alios quibus hic
uē r̄. Cōni labor noster in christi charitate vtiliter ac libe-
uere em̄ est raliter seruit: tales meoz scriptoz vel im̄ iudi-
palpebras claudē vult ceo: q̄ r̄isionē semp̄ desiderent: cū his q̄ legūf
claudē vult ḡ aug^o dice audierint aliquid p̄tradici: ne fiant siles earū
re q̄ ca q̄ di cet p̄cedit mulierculaz: quas cōmemorat aplus: semper
palpanda. discētes r̄ ad veritatis sciam nūq̄ pueniētes.
vt si q̄ ocu
los et clau
dāt ne ipsa
videant sal
tem ea pal
pabunt.

Capitulum II

Utiore itaq̄ libro cū de ciuitate dei
dicere instituissem: vnd̄ h̄ vniuersum
opus illo adiuuante in manus sūptū
est: occurrit mihi r̄idendū esse primitus eis q̄
hec bella q̄bus mūdus iste p̄terit: maxieq̄ ro-
mane vrbis recentē a barbaris vastationē xp̄i
ane religioni tribuūt: q̄ phibent nefandis sa-
crificijs seruire demonibus: cū potius hoc de-
berent tribuere christo: q̄ p̄pter eius nomen
p̄tra institutū morēq̄ belloz eis q̄ cōfugerent
religiosa r̄ amplissima loca barbari libere p̄e

buerunt: atq̄ in multis famulatū debitu christo. r̄ decla
sto: nō solum verum: sed etiam timore confi-
ctum: sic honorauerūt: vt quod in eos belli in-
re fieri licuisset: illicitum sibi esse iudicarent.
b̄ Inde incidit questio cur dīna beneficia etiā
ad impios ingratosq̄ p̄ueuerint: r̄ cur illa iti-
dem dura que hostiliter facta sunt: pios cū im-
pijs p̄ afflixerit: Quā q̄stionē p̄ multa diffu-
sam: in huius cui quotidianis vel dei muneri-
bus vel hōim cladibus: que qm̄ vtrazq̄ b̄i vel
male viuētibz p̄mixte atq̄ indiscrete sepe
accidūt: solet multos mouere: vt pro suscepti-
operis necessitate dissoluerem aliquantū im-
moratus sum: maxime ad p̄solandas sanctas
feminas r̄ pie castas: in quibus ab hoste aliqd̄
perpetratū est quod inuilit v̄ecūdie dolo-
rem: r̄ si nō abstulit pudicie firmitatē: ne pe-
niteat eas vite quas nō est v̄nde possit peni-
tere nequitie. Deinde pauca dixi in eos qui
christianos aduersis illis rebus affectus: r̄ p̄
cipue pudorem humiliatay i eminaz q̄uis ca-
starū atq̄ sanctarū: p̄teruitatē: impudentissi-
ma exagitant: cum sint nequissimi r̄ irreuerē-
tissimi: longe ab eis ipsis romanis degeneres:
quoz p̄ clara multa laudant r̄ litteraz memo-
ria celebrant: imo illoz glorie vehemēter ad-
uersi: Romā quippe cura structam v̄eterū au-
ctāq̄ laboribus: fediozem stantēz fecerant q̄
ruentem: quando quidem in ruina eius lapi-
des r̄ ligna: in istoz autē vita omnia n̄ on mu-
roz sed mox munimenta atq̄ ornamenta ce-
ciderunt: cū funestioribus eorum corda cupi-
ditatibus q̄ ignibus te ctra illius vrbis: arderēt
Quibus dictis p̄mū terminaui librum. De
inceps itaq̄ dicere institui quanta in ala ciui-
tas illa perpeffa sit ab origine sua: siue apud se-
ipsam: siue in puincijs iam sibi subiectis: que
omnia christiane religioni tribuerent: si iam
tunc euangelica doctrina aduersus falsos et
fallaces eoz deos testificatione liberrima per-
sonaret.

La. III

Utiore itaq̄ libro cū de ciuitate dei
dicere instituissem: vnd̄ h̄ vniuersum
opus illo adiuuante in manus sūptū
est: occurrit mihi r̄idendū esse primitus eis q̄
hec bella q̄bus mūdus iste p̄terit: maxieq̄ ro-
mane vrbis recentē a barbaris vastationē xp̄i
ane religioni tribuūt: q̄ phibent nefandis sa-
crificijs seruire demonibus: cū potius hoc de-
berent tribuere christo: q̄ p̄pter eius nomen
p̄tra institutū morēq̄ belloz eis q̄ cōfugerent
religiosa r̄ amplissima loca barbari libere p̄e

Colligitur q̄
dicitur p̄

in multi eoz scirent ex libris suis historicis. q' roma
an ipa xp'anoz grautoru fuerit p'pessa mala. La. iij.

Primo ipsos mores etc. In hoc ca. incipit au
gul. intentione suam pncipale huius secudi
libri psequi pbans q' dij romanoz no curat
uerunt de bonis
morbis cultoz
suoz. imo ponit
miserat eos i en
roze i in reprobu
sensuz. vt multa
turpia perpetra
rent qd pbat in
hoc ca. p defectu
legu. q' dij nulla
lege turpia pbi
bebant et etiam p
cultu que aug. vi
dit d'ns exhiberi

b Ludibriaq
sacrilegioz etc.
Ludibria sacri
legioz appellat
ludos turpi. i.
mos q's gentiles
faciebant ad pla
candū deos suos
et deas suas. In
q'bus ludis mul
ta fiebant et dice
bant turpia q' b'
rephitabat facta
turpissima deo
ru suoz. ita q' in
ludis illis vide
bant dij eoz exhi
beri ludibrio.

c Spectabamus arrepticios etc. Hoc dicit aug.
ppter mulieres q' in festo bachi q' fingit deus vini q'
si insane videbant. et cum infania festuz bachi celebra
rūt. vt p'z p aug. infra libro. vij. ca. ix. Et ideo mulie
res illas vocat arrepticias. Vel potius dicit aug. b'
ppter sacerdotes berecynie. de qua statim facit mētio
nem. nam sacerdotes illi galli vocabant fm bugi. a q'
dam flumie in phrygia q' gallus vocabat vbi berecyn
tia colebat. fluuus ho potantes inebriat et quasi in
sanos reddit et furiosos. de quo in sacrificijs bibebāt
et quasi ebrii et furiosi et arreptici videbant. et ideo eru
am rome et alibi qn celebrabat festuz eius. sacerdotes
eius quadam infaniam p'tendebant. Ouidius aut de
fastis libro. iij. aliam reddit causaz q' inntif fictioni
poetice. fingebant em poete q' erat puer qdam deco
rus noie arys oblatu berecynie vt voueret castrare
et fuitet sibi in templo suo factus est sacerdos. Ipse
ho postmodū votum suum fregit. ppter qd dea irata
volens se vindicare imisit sibi furozem et infaniam.
q' intantū furebat nō potēs ferre dolores suos quos
sensit q' cum petra abscidit sibi virilia sua dicens. ha
pcreant pres que nocere mibi. Et ideo ad repntan
dū vindictā illam. sacerdotes eius postmodū fuerūt

castrati. et in festo eius infanz mentis q'si arreptici
p'tendebat. De gallis et arys adolescente facit aug.
mentionē infra libro. vij. ca. vij. et libro. vij. ca. xv

d Audiebamus symphoniacos etc. Symphoniaci
ci sunt canētes tubis. vel alio mō sonitū magnū faciē
tes. In festo autē
bercynie fiebat
strepitus magnū
quarientū cym
bala. et es cu jere
pcurientū. vt p'z
p ouidiū lib. iij.
de fastis. Et etiā
p' Jsid. etymo
lib. iij. strepitus
erat tant' q' erat
horribilis ad au
diendū. Un ouid
di. Querere mē
ta lib' s' me son
eris acuti. Ter
rer et horrendo lo
rbos adunca so
no. Vocat hic q'
aug. symphōia
eos istos sic stre
pentes. vel sym
phoniacos vo
car q' in honorez
de pudicitie que
dam turpia faci
ebant. vt dicō in
fra li. isto. c. xxij.

e Oblectabant
celesti h'gini etc.
Id est cur' intellectū
sciendū ē q' imagi
nes duas scz pal
ladis. i. minerue. et berecynie p'sueuerūt singulis an
nis lauare in almo ne fluuio q' fuit in tyberim. pallas
aut q' et minerua h'go esse tradebat. Est autē dea sapie
fm gentiles. q' sicut narrat historie. ipsa subito ap
paruit in habitu h'ginali iuxta paludē in africa. trito
nē noie. Et iō appellata est virgo tritonia. docuit autē
africos multa. ppter qd credit esse dea. et eo citius q'
eius origo fuit oino ignota. vñ dicebat q'si de celo la
psa. ppter qd hic aug. vocat eā h'ginē celestē. Et fm
fictioes poeticas ipsa fuit nata de capite iouis. Pal
ladiū etiā scz imago palladis allatū de troia roma vt
dicit ouidius li. vij. de fastis credebat de celo in arcē
iuli descendisse. vñ dicit ouidius. Credit armifere si
gnū celeste minerue. Un de festo lotionis eius q' ad
ea q' fiebant in festo illo nō facit aug. hic in speciali
mentionē. sed de lotione berecynie. Vel p' celestē h'gi
nē intelligit hic aug. deā h'ginē seu pudicitia. vt infra
libro isto ca. xxvj. dicā. Berecynia ho de q' sup li. j.
ca. xxx. etiā fit mērio. imaginē habuit qlem describit
Jsid. libro. vij. etymologiaz ca. vlt. et sibi fucebant
galli. i. castrati. q' corbantes q'si corobcantes appella
ti. festū autē eius celebrabat apud romanos pdic no
nas aprilis. vt p'z in calendario ouidiū. et tunc circū

lādīs. i. minerue. et berecynie p'sueuerūt singulis an
nis lauare in almo ne fluuio q' fuit in tyberim. pallas
aut q' et minerua h'go esse tradebat. Est autē dea sapie
fm gentiles. q' sicut narrat historie. ipsa subito ap
paruit in habitu h'ginali iuxta paludē in africa. trito
nē noie. Et iō appellata est virgo tritonia. docuit autē
africos multa. ppter qd credit esse dea. et eo citius q'
eius origo fuit oino ignota. vñ dicebat q'si de celo la
psa. ppter qd hic aug. vocat eā h'ginē celestē. Et fm
fictioes poeticas ipsa fuit nata de capite iouis. Pal
ladiū etiā scz imago palladis allatū de troia roma vt
dicit ouidius li. vij. de fastis credebat de celo in arcē
iuli descendisse. vñ dicit ouidius. Credit armifere si
gnū celeste minerue. Un de festo lotionis eius q' ad
ea q' fiebant in festo illo nō facit aug. hic in speciali
mentionē. sed de lotione berecynie. Vel p' celestē h'gi
nē intelligit hic aug. deā h'ginē seu pudicitia. vt infra
libro isto ca. xxvj. dicā. Berecynia ho de q' sup li. j.
ca. xxx. etiā fit mērio. imaginē habuit qlem describit
Jsid. libro. vij. etymologiaz ca. vlt. et sibi fucebant
galli. i. castrati. q' corbantes q'si corobcantes appella
ti. festū autē eius celebrabat apud romanos pdic no
nas aprilis. vt p'z in calendario ouidiū. et tunc circū

ducatur p vibem cu horribili strepitu. vt sup tactu est
 2 puz poudiu lib. iij. de fastis. 2 portabat in lectica
 id est in theatro. 2 fiebant ludi solenes in honore eius
 In qbus ludis fie
 bant a scenicis il
 la de villa qui
 bus hic augusti.
 faci mentiones
 pura q aliqui ca
 strabant 2 aliqui
 infamabant sicut
 finxerunt eoz poe
 te. Puer atqz q
 vonu castitas il
 li dec factus non
 fuit verus q
 si in infantiam ex
 yltioe dec seipm
 mutaluit. vt su
 pra dictu fuit. et
 ista de quibus
 aug. infra ca. vij
 loquit. Dicebat
 aut scenici a sce
 na. fuit aut sce
 na pprie domun
 culo in medio the
 atrii qles sunt do
 micle taberna
 rior vimer caro
 ru in nudinis fm
 bugi. in qua erat
 pulpitus quem
 ascendebant illi
 q fabulas recita
 bant. Et qz erat
 carnia tot repu
 rabant appofuit
 se ferula. Infra
 etia latebant lar
 uari scz histrioes
 2 nuni q subito
 excentes cora plo
 moribus corpis
 exfserunt histoi
 as seu fabulas
 recitatas. Et isti
 apne fuerunt ap
 pellati scenici.
 Scena et qnqz
 ponit p ipso to
 ro theatro. qnqz
 p fabula. qnqz p
 recreatione fabu
 le. Et est hic scd
 du q ista dea qua
 vocauerit matre
 deoz. p qua ter
 ra intellexerit. i
 tanta fuit reuerē
 tia apud romanos. q anqz ei^o imago esset de pessimo
 roma translata. sicut narrat valerius libro. j. scpius
 impatores romani. id est q ungia gesserat. sicut cosu

a nequissimis scenicis: qlia
 no dico matre deoz: s matre
 qualiucunqz senator: vel qru
 libet honestoru viroz: imo
 xo qlia nec matre ipsoz sce
 nicoz deceret audire. habz
 em qddā arga pentes hūa
 na verecūdia qd nec ipsa ne
 quicia possit auferre. Illam
 p inde turpitudinē obsceno
 rū dictoz atqz factor: sceni
 cos ipsoz domi sue p ludēdi
 cā corā matribus suis agere
 puderet quā p publicū age
 bant corā deoz matre: spe
 ctate 2 audiente vtriusqz se
 xus frequētissima multitudie
 Que si illecta curiositate ad
 esse potuit circūfusa: saltē
 offensa castitate debuit abi
 re pfusa. Que sūt sacrilegia
 si illa erāt sacra: aut que in
 qnatio si illa lauatio: Et hec
 ferula appellabant: qsi cele
 brazet puiuium: q velut suis
 epulis imūda demōia pasce
 rent. Quis em nō sentiat cu
 iusmodi spūs talibus obscē
 nitatib^o delectē: nisi vel ne
 sciens vtz oīno sint vlli imū
 di spūs doz noie decipiētes:
 vel talē agens vitā in q istos
 poti^o q deū vex 2 optet ppi
 tios 2 somidet iratos. L. V.
 Equaqz istos q fla
 giciofissime psueru
 dinis vitijs oblecta
 ri potius qz obluctari studēt
 s illū ipm nascā scipionē qui
 vir optimus a senatu elect^o
 est: cui^o manib^o eiusdē demo
 nis simulacrū susceptū est: in
 vrbēqz puectū: habere s hac
 re iudicē vellē. Diceret nob
 vtrū matre suā tā optime de
 republica vellet mereri: vt
 ei dīni honores decernerent
 sicut 2 grecos 2 romanos ali

les. prozes 2 hmoi cōpotes victoraz post obtēras vt
 ctotas suscepta vota ad pessimicem pfecti solue
 rūt. Considerent christiani qta sit distantia inf ro
 mā 2 pessimuz.
 vt videant quid
 reuerentie debe
 ant matri nō sal
 soz deoz s vni^o
 sumi 2 veri dei.
 In huius hono
 rē etiā pstructuz
 fuit a domicia
 no replū illud ro
 me qd pantheō
 vocabat. Et post
 modū bonifac^o
 papa in honore
 beate marie p se
 cravit. vt habet
 in legenda de oi
 bus sanctis. 2 mō
 vocat ecclia hē
 marie rotūde.
 Equaqz
 n istos q
 flagicio
 2. In hoc capi
 tulo. reprobat
 culturam here
 tice de scptā tā
 in pcedenti ca
 p. nascā scpio
 nē virū optimuz
 iudicio romano
 rū. q scz voluiss
 matre suaz inter
 deos transferrī.
 more gentiliū.
 poti^o tū elegissē
 cā iacere in senti
 bilē qz honorari
 sicut berecynna
 fuit honorata.
 Et ideo patz ma
 nifeste fraus dia
 boli in hoc qz be
 recynna noluit ē
 alicui^o hospitio
 recipi vni^o virū
 optimū quā frau
 dem hic deregit
 aug^o. De isto na
 sica scipionez re
 ceptioe, berecyn
 ne ab eo habituz
 est sup libro pmo
 ca. xxx. vbi etiam habetur quomodo ipse phibuit the
 atrū rome constitui more grecoz. de quo etiam aug^o.
 facit mentionem in loco isto.

les. prozes 2 hmoi cōpotes victoraz post obtēras vt
 ctotas suscepta vota ad pessimicem pfecti solue
 rūt. Considerent christiani qta sit distantia inf ro
 mā 2 pessimuz.
 vt videant quid
 reuerentie debe
 ant matri nō sal
 soz deoz s vni^o
 sumi 2 veri dei.
 In huius hono
 rē etiā pstructuz
 fuit a domicia
 no replū illud ro
 me qd pantheō
 vocabat. Et post
 modū bonifac^o
 papa in honore
 beate marie p se
 cravit. vt habet
 in legenda de oi
 bus sanctis. 2 mō
 vocat ecclia hē
 marie rotūde.

La. V.

Equaqz
 n istos q
 flagicio
 2. In hoc capi
 tulo. reprobat
 culturam here
 tice de scptā tā
 in pcedenti ca
 p. nascā scpio
 nē virū optimuz
 iudicio romano
 rū. q scz voluiss
 matre suaz inter
 deos transferrī.
 more gentiliū.
 poti^o tū elegissē
 cā iacere in senti
 bilē qz honorari
 sicut berecynna
 fuit honorata.
 Et ideo patz ma
 nifeste fraus dia
 boli in hoc qz be
 recynna noluit ē
 alicui^o hospitio
 recipi vni^o virū
 optimū quā frau
 dem hic deregit
 aug^o. De isto na
 sica scipionez re
 ceptioe, berecyn
 ne ab eo habituz
 est sup libro pmo
 ca. xxx. vbi etiam habetur quomodo ipse phibuit the
 atrū rome constitui more grecoz. de quo etiam aug^o.
 facit mentionem in loco isto.

La. VI.

Proii. 4

In eodē vita rē. In hca. oñdit. b. aug. et cō
partē eoz q̄ colūt deos multos ad xpianos qui
vñ deū colūt q̄ illi dñi multi sūt spūs imūdi
nō curātes de vitē imūditia cultoz suoz. r̄ b. q̄. locis
publice nūq̄ pmulgant apud cultores illos leges ali
q̄ de mūdicia suā

da q̄suis aliq̄ isto
rū iactet q̄ se cre
tū modū susur
ri leges tales sus
scipiāt sic infra
magis dicit ca.
xxvj. bur. li. aliē
est de xpianis.
b. Nec vbi fug.
rē. videt q̄ h. d. z
ēē phrygalia vñ
phrygalia q̄ vo.
cantur festa be/
recynte. de q̄bo
s. ca. iij. tracta
uit. b. aug. festa
aut illa dicebant
phrygalia q̄ fue
rūt de phrygie. i.
berecynte. q̄ pri
us in phrygia q̄
rome colebat. et
co mō dicit bac/
chanalia festa
bacechi. Et cerea
lia festa cereris.
r̄ sic de alijs festi.
S. m. ego dixer
fos libros respe
xi i anglia r̄ etiā
in bononia. r̄ in
oi loco inueni fu
galia. Crederem
tā lras vno scri
ptoz corruptā.
nisi. b. aug. i. ro
nice r̄ alludē cō
ditōi gēis r̄ que
mērie noīs voca
ret fugalia q̄ ali
d. vocāt phrygalia
nā fm hiero. sup
ep̄lam ad gal. oēs poete vocāt phrygios timidos et
p. nīs ad fugā paros. pp̄ qd̄ aug. coz sacra q̄ dicit
phrygalia h. vocat fugalia. Et h. ē verisile. q̄ postmo
dū addit aug. sic. Et de fugalia. s. pudoris r̄ honesta
tis. qd̄ nō est intelligibile sicut dicit phrygalia vñ phry
galia. c. Qd̄ discendū p̄ rē. Isti s̄sus sūt p̄sij
poete satyrici. satyra q̄rta. vbi post longā r̄ durā in
crepatōz eoz q̄ pigri sūt ad laborādū horat cos ad bo
nū dicit. d. Discite o miseri r̄ cās cognoscite re
rū. f. ad hoīes p̄tinentiū c. Quid sum. i. qd̄ sum.
hoīes. r̄ p. nīs aialia rōnalia q̄ dñt viuere fm rōnem
f. Et qd̄ nā victuri gignimur. i. ad qd̄. h. ē ad quē fu
nē gignimur. Cōstat q̄ brūdo ē finis. quē null. attrin
gunt nisi p. virtutē g. Qido q̄s dar. sic ordinata est
humana natura. q̄ est sup. bñtas. aialia. Et iō rēmere

in suis sacris: quālia viri op
tini abhorrent suis adhibe
re cōiuijs: La. VI

In eodē q̄ de vita r
morib. ciuitatū atz
p̄loz a quibus colebant illa
numia nō curarūt: vt tā hor
rēdis eos r̄ detestabilib. ma
lis: nō in agro r̄ vitib. nō in
domo atz pecunia: nō deni
q̄ in ipō corpe qd̄ mēti subdi
tur: s̄ in ipa mente in ipō res
ctore carnis aī: eos ipleri:
ac pessimos fieri: sine vlla sui
terribili phibitōe pmitterēt
Aut si phibebāt: hoc oñda
poni: h. p̄bē. Nec nobis ne
scio q̄s susurros paucissimo
rū aurib. anhelatos: r̄ arca
na velut religioē traditos ia
ctēt: q̄bus vite p̄bitas casti
tasq̄ discat: s̄ demōstrent vñ
cōmemorent loca talib. ali
q̄n̄ uenticulis p̄secrata: nō
vbi ludi agerent obscēis vo
cib. r̄ motib. histronū nec
vbi fugalia celebrarent effu
sa oīm licētia turpitudinū r̄
vere fugalia: s̄ pudoris r̄ bo
nestatis: s̄ vbi p̄li audirēt qd̄
dij p̄cepef. d. cohibēda aua
ricia: ambitōe frāgenda. lu
xuria refrenāda: vbi discerēt
miseri qd̄ discendū p̄ rē cre
par dices. Discite o miseri

debet r̄ subijcere mor. bñtas ip̄ ai. b. Augmē
te. meta. i. termin. vite nre est mors cul. meditatio nō
par non p̄fert ad virtuose viuendū. i. Quā mol
lis flex. i. q̄s facilius hō fecit de bono in malum.
k. Et vñ sc̄z sic iste flex. Est cū ex sensualitate. r̄ iō
regenda est.

r̄ cās p̄scite rex. Quid su
mus. qd̄ nā victuri: gigni
mur. ordo. Quis dar. aut
mete q̄ mollis flex. r̄ vñ q̄s h
modus argēti qd̄ fas opta
re. qd̄ asp. vñ nūm. h. p̄fic
carisq̄ p̄pinq̄s. Quantū lar
giri deceat. quē te de. eē ius
sit. Et humana q̄ pte locat
es in re. Dicit in q̄bus locis
hec docentiū deoz solebat p̄
cepta recitari: r̄ a cultozib.
eoz p̄lis frequent. audiri s̄
cur nos ostēdim. ad h. ecclias
istitutas. q̄ quauerfū religio
xpiana diffundit: La. VII

In nobis forte p̄bo
rū scholas disputa
tōesq̄ memorabū
prio h. si romana s̄ greca s̄
aut si p̄pterea iā romāa q̄ r̄
greca facta ē romāa puin
cia si deoz p̄cepta sūt s̄ hoīm
iūcta: q̄ vñ cūq̄ conant sūt in
genijs accuratissimis p̄diti ra
tiocinādo iuestigare. qd̄ i re
rū natura latitaret: qd̄ i mo
rib. apperēdū eēt atz fugiē
dū. qd̄ i ip̄is ratiocinādi regu
lis certa p̄neriōe traheret:
aut qd̄ si eēt p̄ns vñ ēt repu
ret. Et qd̄dam eoz qd̄dam ma
gna q̄ntū diuinit. adiuti sūt
iuenerūt. q̄ntū aut hūanit.
ipediti sunt: errauef. maxie

uersus modus viuendi. quia quilibet viuere debet
fm decentiam sui status. Caplm. VII.

In nobis forte p̄bo. rē. In hoc capitulo ex
cludit bñtas aug. rēf. p̄nōne quandā que possēt da
ri ad illud quod que rebat r̄ arguebat in p̄cedenti ca
pitulo. p̄tuit cū beatus aug. a gentib. romanis q̄
ip̄si demonstrarent aliquem locum publicum vbi tra
darentur leges deorum ad recte viuendum ordinare.
r̄ ip̄si forte respondebunt q̄ schole philosophozum
sunt talia loca. Sed hanc rēf. p̄nōne excludit dupl.
p̄mo q̄ illi p̄bi nō erant romani sed greci. Et q̄ ad h
r̄iderēt forsan q̄ greci tam facti sunt romani. q̄ gre
cia tam facta ē puincia. i. terra tributoria romāis. iō ex
cludit istā r̄f. p̄nōne scdo dī. q̄ traditōes p̄boz nō erāt
leges deoz. sed adinūctōes hūani intellectus a deo ad
c. 4

*De gentibus
non sunt
duo
leguntur
in g. d. d.
vñ b. aug.*

*Persius
4. satyra*

Adgnoscoz veritatis adiuti. Et lo pbi eent pot' hono/ rādi q' dñi b Galli abscinderent rē. p gallos itellit gur sacerdotes cybelis. i. berceyntie d qz abscidiōe. i. ca stratoe. s. in h' ca. iij. sat' dixi. Los aut vocat moles q' i sacra scriptura effemiani appellant. vñ. iij. reg' iij. d. effeminari

fuerit in terra. z ca. xv. effemina/ tos abstulit d rer ra. de istis dicit i fra li. viij. c. xvij Gallos aut pdu ctos vocat aug' ifanos z cā pz ce bis q. s. c. iij. di xi vel pot' illos insanos dic q' se culti v' l' accolis fecabāt. i. se icu debāt vr de ppno sanguie facerent sacrificiū vr ifra li. viij. ca. xvij. di b

et c feruēt vr ait p' tincta veneno h' dicit p si' in cadē saryra i q' z h' sus c' s'it p' ositi in pcedēti ca. sed n' bñ ante istos. vocat autē p' sus venenū fer uens libidine m. d. Quid iuppi ter fecerit b dicit aug'. q' iuppiter fuit rex crete et hō imūdisimus q' z puer' abusul est. z h' gies crete/ roz rapuit Et iō qd canūt poete d

Persius. 4-saryra

ipō ganyme de puero q' fuit fili' trois regis dardano rū z d' er' adulterij s' videant figmēra poerica. n' ve ritatē habuerūt. p fūdamēto lz ganymedē iuppi nō ra puerit p se. s' rex phygioz ratalus. vr co iuppi' abw teret fm oro sū li. j. d' q' ang' li. xvij. ca. xij. fac mētōz d ioue hō lactant' li. j. Quid iuppi' q' i solēni p' canōe optim' marim' noiat. nēne a pma sua eā ac puericia pene parricida d' p' bendit. cū p' rez regno expulit. nec expectavit finē de crep' iti senis. cupiditate regnādi. z cū paternū solū p vim z arma cepisset. bello eā tira/ mbo laceratos. q' b' victis reliquā vitā suā in stupris adulterij q' sumpsit. Omittit h' gies q' s' iminuit. il/ lud em' tolerabile iudicari solet. amphitrionē ac tyn/ daz p' rēre nō possū. quoz domos d' decore ac ifamia plenissimos reddidit. Illud hō sūme i' p' terans ac sco leris q' regū puez rapuit ad stupr. paz cū ei videba tur q' sic i' cepugnāda femiaz pudicici maculosus es/ ser z rursus nisi etiā serui suo iniuriā faceret. Dec la crant'. Quātrū hō ad poetas q' de ioue talia z de dñs alijs q' i' fingēdo sepserūt dic' isido. li. viij. etymologi. ca. de poeris. q' officū poeraz est ipam veritatē b q'

busdā tegumentis enarrare. iuppi' aut de' fact' est v' ppter magnitudinē potētie. vel p' abundantia mali cie. z h' a molis vr haberēt turpitudis sue deū patro/ nū z ecēplū e Dine apud terētū zc. h' qd h' b' r' s' aug' de terērio adducti. ē in cunuchō act' .ix. Et h' est am in p' sio vbi s

cato. hinc apud terētū fla/ gicio' adolescēs spectat ta bulā quādā pictā in pariete vbi erat pictura h' iouē quo pacto danac misisse aiunt in gremiū quādā imbrē aureuz atqz abhactāta auctoritate adhibet patrociniū turpitu dini sue: cū i ea se iactat imi/ tari deū. At quem deum in/ qt: Qui templa celi sūmo so nitu pcurit: ego homūcio nō facerē id: Ego vero illud se ci ac libens. La. VIII.

Terē. in cunuchō Erat q' iuuenis qdā q' gessit se p cunuchō cū n' i rei veritate n' eēt suscepit puellas quādā in sui cu/ stodia vidēs aut tabulā quādā in q' pictū fuit p' d' cū facin' ipi' to uis. accessus ē li/ bidie ex aspectu illo Et cognouit puellā illam sibi ad custodiēdum traditā z cōmen datā assumēs ex emplū turpitudi nis ab ipō ioue q' apud gēntes est

de' sūm' rōnās i' sublimib'. vñ illa h' b' a. que d' curē. v' q' ad finē hui' ca. sūt h' b' a. terētū i' p' s' o' a' ipi' cunuchū.

Terē non tradunt rē. In h' ca. La. VIII. a. excludit aug' quādā excusationē deoz. que p' tendi possēt. q' diceret forsan aliquis. q' tur pia que dicunt de dñs non habēt auctoritatē ex sacris deoz. sed ex fictionibus poetarum hoc excludit tripli ceter. ostendēs excusationē nullā eē. P' amo. q' si pos sent dici turpiora erant forte illa q' fiebant a dñs q' a poeris mystice. i. sub tegumentis narrant q' sint ista que in theatris ebibent' vr de lactantius li. j. c. xix. di cit q' mendaciū poeraz non in facto est. sed in nomi ne. meruebant em' malū si p' tra publicam p' suasionēz facerentur. qd erat verum. Secō q' turpitudines lu dorum senicorum vr p' rez ex h' s' tōz ipsozum non p' cesserunt ex ignorantia romanorum. sed ex p' cepto deozum. sicut supra tractauit bea' aug' li. j. ca. xxxij. z infra li. iij. capitulo. xxy. plent' dicitur. Tertio q' dem si dñs ludi huiusmodi displicissent. debuerunt eos penis etiam adiectis imbibuisse quod non fe cerunt. Et nota q' turpitudō aliqua z maxime ludoz

Terē. in cunuchō

Handwritten marginal note in red ink.

scenicoꝝ pro tanto attribuit poetis. qꝫ ludi aliqꝫ sceni
 ci nō fiebant nisi a poetis & eis seruicantibꝫ. Nā poe
 te cōposuerūt carmina ibonesta & ea recitabāt in pu
 blico pulpito. qꝫā instrumentis publicis canebāt. qꝫ re
 melici appellabāt. Et qꝫā ea moribꝫ corpis effigiebāt
 sic histriones et
 mimi. ita qꝫ prin
 cipales in istꝫ lu
 dis erāt poete.
 vr etiā augꝫ infra
 ca. riiij. Et qꝫā
 multa in illis lu
 dis & carminibꝫ
 dōꝝ & rez obse
 nita syerūt me
 lior: fuit qꝫ i alijs
 qꝫ fiebāt in replis
 sicur dicit augꝫ in
 fra li. viij. ca. vij.
 b Comedie scz
 & trage. rē. Co
 medie sunt fabu
 le de factꝫ. boim
 pꝫnaroz & his qꝫ
 ad eos pꝫnēt. et
 poete qꝫ talia ca
 nebāt vocati sūt
 poete comici. &
 dicebant sic. vel
 a comis. i. pagis
 & odos qꝫ ē carꝫ
 qꝫ villanꝫ carꝫ.
 qꝫ circa pagos. i.
 villas. sꝫ fuerūt
 cātari. v. l. a come
 stioe. qꝫ post co
 mitionē solebāt
 hoies talibꝫ idul
 gere. Comicoꝝ
 sꝫ poeraz duo
 sūt genera sꝫm istꝫ

Comedie scz & trage. rē. Comedie sunt fabule de factꝫ. boim pꝫnaroz & his qꝫ ad eos pꝫnēt. et poete qꝫ talia canebāt vocati sūt poete comici. & dicebant sic. vel a comis. i. pagis & odos qꝫ ē carꝫ qꝫ villanꝫ carꝫ. qꝫ circa pagos. i. villas. sꝫ fuerūt cātari. v. l. a comestioe. qꝫ post comitionē solebāt hoies talibꝫ idulgere. Comicoꝝ sꝫ poeraz duo sūt genera sꝫm istꝫ
 dōꝝ etymologiaꝝ. li. viij. ca. f. veteres & noui. Veteres oia qꝫ canebāt pꝫterebāt ad risuz puocandū. vñ d me rerricis et stupris & his qꝫ poterāt puocari sꝫ tractabāt. sicut plautꝫ & terentꝫ. Noui sꝫ repꝫdebāt vitia boim noiatum. Unꝫ hoies laceſcebāt eoz vitia carꝫ pꝫtes vera vel ficta. & pꝫgebant nudi qꝫ vitia denudabāt. Tales poete comici satyrica appellant. sic hoꝝ rariꝫ. pꝫsus auenalis & hmoi. Tragedie sꝫ sunt fabule de pꝫonis publicis & his qꝫ statū rei publice pꝫer nūt cōposite. qꝫ terminabant in aliqꝫ re luerosa. & talibꝫ fictoꝝes vocabant poete tragici. a tragos qꝫ est hircꝫ. qꝫ hircꝫ erat merces eoz. & odos qꝫ ē cantꝫ. qꝫ si cantul vel cātates pꝫter hircū. Pꝫt aut poete tragici sic et comici diuidi i duas pꝫes. pꝫm puri tragici. scōt sꝫ ei legi tractates d elegia. i. miseria. La. IX. qꝫ Tid aut hinc rē. In b ca. oñdit augꝫ qꝫ qꝫruz ad ludos scenicos poeraz greci rōnalibꝫ qꝫā mꝫ se habuerūt qꝫ romani. Nā romāi ibibuerūt sub pena capis poetis & alijs. qꝫ nullo mō carmīa infamie de aliqꝫ bōie cōponerēt. ostētarēt vel recitarēt. & tñ de dijs pꝫmitterēt talia fieri. Quāuis sꝫ greci facerēt rationabꝫ epꝫ supꝫ ostēde tñ absolute loqꝫndo pessime se

cenūt talia pꝫmitterēdo. b Tibi scipio disputās rē. Tullꝫ in multis libris suis modū platonis imitatur. Introduce cū diuersas pꝫsonas loqꝫntes. & nihil qꝫ loquit in pꝫna pꝫsona nisi in pꝫncipio libri. & sic i libro de republica introduce scipionē loqꝫntē & disputantē
 disputās ait. Nunqꝫ comedie nisi consuetudo vite pateretur probare sua theatꝫ flagicia potuissent. Et greci quidem antiquiores vitioſe sue opinionis quandam cōuenientiam seruauerunt: apud quos fuit etiam lege concessuz: vt quod vellet comedia nominatim vel de qꝫ vellet diceret. Itaqꝫ sicut in eisdē libris loquit africanus queꝫ illa non attrigit: vel potius queꝫ nō vexauit: cui pepcit. Esto: populares homines improbos i republica sediciosos cleonē. cleophōtē hyperbolum lesit. Patiamur inquir: & si huiusmodi ciues a censore melius qꝫ a poeta notari: sed periclen cum iaz sue ciuitati maxima auctoritate plurimos annos domi & belli pꝫfuisse: violari vñ sꝫ. & eos agi in scena non plus decuit qꝫ si plautꝫ inqꝫt nī voluisset: aut neuus publico et eneo scipioni: aut cecilius marco catoni maledicere.

manos. Et iō apud romanos nimis fuisset indecēs si pꝫmissū fuisset plautꝫ vel neuo aut cecilio poer. lati nis qꝫ maledixissent istꝫ. ita fuit absurdū qꝫ greci pꝫt serūt poetas suos i scena violare. i. de honestate pꝫelē fuerūt aut istꝫ tres. s. cleon. cleophō & hyperbolꝫ aues artheniēses. sed valde seditiosi. Pericles sꝫ fuit dur artheniēsi i bellꝫ lacedemōios & thebanos. queꝫ voꝫ car iustitꝫ. i. iij. spectare stur. virū. hic fuit qꝫ dixit fꝫ tullꝫ li. d. officijs. pꝫozē decet nō manꝫ & liguā sꝫ etiaz oculos hꝫe & tinēres. Val. r. aut li. viij. ca. ix. de isto sic dicit. Pericles felicissimis nature incrementꝫ sꝫ ana ragora pꝫceptore sꝫmo studio pꝫpolitꝫ & iustitꝫ liberis arthenaz ceruicibꝫ iugū fuitur. iposuit. tñ vt cito pꝫ addit valeriꝫ. Quid em interest inf pꝫistratū & pꝫelē. nisi qꝫ ille armatꝫ. h sine armis tyrānidē gessit. bec va leriꝫ. Unꝫ scōm valeriū. ita erat eloqꝫes qꝫ sua eloqꝫn tia tñ faciebat. qꝫtū alterꝫ arma Plautꝫ sꝫ & neuus fuerūt scriptoꝝes comediaz sꝫm eusebiū. Et fuerūt scri pꝫtoꝝes tꝫe publiꝫ scipiois & enei scipiois sꝫm. qꝫb e/ rar in hispania cōmissū bellū. vbi & infecti sūt de qꝫb hic fit mentio. fuerūt aut & aliꝫ scipiones mlti famo si. vr infra li. iij. ca. xxxj. dicitur. c. Neuus rē.

Tulliꝫ de re publi
 ca. 6.

Doct. romiq. f. 216. p. 13. v. 13. v. 14. v. 15. v. 16. v. 17. v. 18. v. 19. v. 20. v. 21. v. 22. v. 23. v. 24. v. 25. v. 26. v. 27. v. 28. v. 29. v. 30. v. 31. v. 32. v. 33. v. 34. v. 35. v. 36. v. 37. v. 38. v. 39. v. 40. v. 41. v. 42. v. 43. v. 44. v. 45. v. 46. v. 47. v. 48. v. 49. v. 50. v. 51. v. 52. v. 53. v. 54. v. 55. v. 56. v. 57. v. 58. v. 59. v. 60. v. 61. v. 62. v. 63. v. 64. v. 65. v. 66. v. 67. v. 68. v. 69. v. 70. v. 71. v. 72. v. 73. v. 74. v. 75. v. 76. v. 77. v. 78. v. 79. v. 80. v. 81. v. 82. v. 83. v. 84. v. 85. v. 86. v. 87. v. 88. v. 89. v. 90. v. 91. v. 92. v. 93. v. 94. v. 95. v. 96. v. 97. v. 98. v. 99. v. 100.

De novo vero poeta dicit Eusebius in chronica q
 vixit mortuus est. pulsus roma factione nobilium z
 maxime metelli. De plauto vero dicit. A. gelius. lib.
 tertio fere idem. scilicet q romae mortuus est. z qz pzoj
 pter anone diffi
 cultate ad molaf
 manarias pisto/
 ri se locauerat.
 vbi qnes ab ope
 vacasset scribere
 fabulas solitus
 erat z eas vedere
 Iste plaut⁹ scri/
 psit comedias q
 sulularia appel/
 lat. de q etia nar/
 rat. A. gel⁹ li. j.
 qd epirbauu fec/
 z iadedu sepul/
 cro suo reliquit
 hmoi. Postqz e
 more cap⁹ plan/
 tus. Comedia lu/
 get. scena e des/
 ta. Deinde risus
 ludus ioculqz et
 nueri Innueri si/
 mul oes collachia
 marit De neuto
 ho narrat. A. ge/
 li. ij. qz fabu/
 las duas i carce/
 re scripsit. cu ob a/
 fidua maledicti
 omi z pbra i pnci/
 pes ciuitatis. de
 greoz poetaru
 more dicta i vin/
 cula rome a triu/
 uiris pica⁹. vñ
 a tribunis plebis
 p⁹ ex⁹ est cu in/
 duabo fabul sup/
 dicat delicta sua
 z pcularias di/
 ctioz suoz qbus
 antea mltos lese/
 rat diluisset. Et
 sciendu q sic p⁹
 p. A. gelii li. v.
 iste neut⁹ d⁹ dif/
 famatos scri/
 psit de scipioe a/
 fricano supioz.
 z forte ita fecit
 duobo scipioni/
 bus de quibz sit
 h mentio. qz al/
 sez publi⁹ scipio fuit p⁹ dicti africani. De plauto et
 neuto dic. A. gel⁹ sic In⁹ poetas comicos excellit ce
 cili⁹ stan⁹. scdo plaut⁹. tertio neut⁹. Leali⁹ ho scpro
 comediaz fuit tpe marci catonis cesozij. L. X.
 f. Ed maligni spūs zc In isto ca. illud qd dixerit

augustin⁹ in ca. pcedent de grec. l. q fecerūt duenien
 ter pmitredo q coz poete vicia boim expsio noie pu/
 blice recitarer magis declarat. Et pmo reddit caz qua
 re demonibz placet. q de cis dicant vicia q m no fue
 runt eoz. sed forte
 fuerunt aliquoz
 boim. aut forsan
 no fuerūt. alicu⁹
 hois sz p⁹ ficta st
 Scdo ex q demo
 nes qsc olūt tan
 qz eos h volunt
 sibi fieri. ondit q
 puenient p⁹ mife/
 rūt sibi p⁹ sū⁹ fie/
 ri. nec solū p⁹ mife/
 rūt. sz etia hono/
 rauerūt facitca.
 b. Q. etia scnti
 eos zc. Sciendu
 est q sicut dicit
 isidor⁹ li. etymo/
 logiaz. viij. ca. h
 poetas. poete tra/
 gici magnuz bo/
 noz p⁹ secuti sū.
 de comic⁹ ho hoc
 no dic. z to videt
 oppositu sentire
 de ipis. c. El
 chines atbenien/
 sis zc. iste eschi/
 nes fuit discipu/
 lus socratis. vt
 patet q senecam
 libro primo d be/
 neficis. Luz ve/
 ro socrati ceteri
 discipuli plura
 offerrent. eschi/
 nes pauper se so/
 luz obtulit dicēs
 quicquid melius
 habebat se ille ob/
 tulisse. L. eteri at
 cum pauca ei de/
 derunt plura sū/
 bi renuisse. De
 isto aut eschiē fa/
 cit bycronimus
 mentionem in p
 logo biblie dicēs
 Eschines cu rbo/
 di exularet. Quā
 histoziaz de eschi/
 ne plenius vale/
 rius narrat libro
 octauo. licet oia
 toz esset magnus
 valde tamen plures tragedias scripsit. vnde tullius
 de republica dicit de ipso sic Eschines cum adolescēs
 tragediam acritasset scdm rempublicam capessuit.
 z atbenas sub arbitrio versauit et egit. adeo potens
 erat in eloquentia zc.

Deide paulopl⁹ Mfe inqt cō
 tra duodeci tabule cū ppatu/
 cas res capite sancissent in
 his hāc qz sancienda putane
 rūt: si qz acritauisset: siue car/
 mē pdidisset qd ifamiā face/
 ret flagiciū ve alteri: pclare.
 Judicijs em ac mgfatuū de/
 sceptraoib⁹ legitimis pposi/
 tā vitā: nō poctaz ingenijs
 habere debem⁹: nec pbz au/
 dire nisi ea lege vt rudereli/
 ceat: z iudicio descdere hēc
 ex ciceronis qzto de republi/
 ca libro ad xbu⁹ excerptenda
 arbitrat⁹ sum: nōnullis p⁹
 faciliorē intellectu vel pter/
 missis: vel paululū cōmuta/
 tis. Multū em ad rem prier/
 quā molioz explicare si pote/
 ro. Dicit deinde alia. z sic cō/
 cludit hūc locū: vt ondat ve/
 terib⁹ displicuisse romanis:
 vel laudari quēqz i scena vi/
 uū boiem vel vitupari. Sed
 vt dixi h greci quāqz in vere/
 cū di⁹ m conuenient⁹ licere
 voluerūt: cū viderēt dijs su/
 is accepta z grata eē oppro/
 bria: nō m boim: vey z ipo/
 rum deoz i scenicis fabulis:
 siue a poet⁹ eēt illa puicta si/
 ue flagicia eoz da cōmēora/
 renf z agerēt i theatris: atqz
 ab eoz cultozib⁹ vrinaz solo/
 risu ac nō etiā imitatioe dig/
 viderent. Himis em supbu/
 fuit fame parcere principuz
 ciuitat⁹ z ciuiū: vbi sue fame
 parci numina noluerūt. Mā
 qd afferf p⁹ defēioe: nō illa
 vera in deos dici sed falsa at
 qz p⁹ ficta: idipm ē celestius si/
 pietatē consulas religionis.
 Si aut maliciā demonum co

gites: quid astutius ad deci/
 piendum atqz calidius? Luz
 em pbz iacif i pncipē patrie
 bonū atqz vtilē: nōne tāto ē
 indign⁹ qnto a veritate re/
 motus z a vita illi⁹ alienuz?
 Que igit suplicia sufficiunt
 cum deo sit ista tā nefaria tā
 insignis iniuria? La. X.
 f. Ed maligni spūs qz
 istideos putāt etiā fla/
 gicia q nō admiserūt d se di/
 ci volūt: oū tñ humanas mē/
 tes his opinionib⁹ velut re/
 tib⁹ iducāt: z ad pdestinatū
 supliciu secū trahāt: siue ho/
 mines ista cōmiserit qz deof
 hri volūt: q hūanis errorib⁹
 gaudēt: p qb⁹ etiā se colēdos
 mille nocēdi fallēdiqz artib⁹
 inponūt: siue etiā nulloruz
 boim illa crimia vera sint: q
 tamē de numinib⁹ singilib⁹
 ter accipiūt fallacissimi spūs
 vt ad scelestia ac turpia ppe/
 trāda velut: ab ipō celo tra/
 duci in terras: satis idonea
 videat auctoritas. Luz igit
 greci taliū numinū fuos se
 esse sentirēt: inter tot z tan/
 ta eoz theatrica opprobria
 parcendū sibi a poetis nullo
 mō putauerūt: vel dijs suis
 etiaz sic cōsimulari appeten/
 tes v⁹ metuētes ne honesti/
 orē famā ipi reqrendo: z eis
 se h mō pferēdo: illos ad ira/
 cundiam p⁹uocarent. Ad
 hāc pueniciā p⁹inet qz etiā b
 scenicos auctores earū dē fa/
 bulaz non p⁹o ciuitatis suo
 honore dignos existimarūt.
 Si quidem qd in eo quoqz d
 republica libro commemo/
 ratur: eschines ciuis athe/
 c

gites: quid astutius ad deci/
 piendum atqz calidius? Luz
 em pbz iacif i pncipē patrie
 bonū atqz vtilē: nōne tāto ē
 indign⁹ qnto a veritate re/
 motus z a vita illi⁹ alienuz?
 Que igit suplicia sufficiunt
 cum deo sit ista tā nefaria tā
 insignis iniuria? La. X.
 f. Ed maligni spūs qz
 istideos putāt etiā fla/
 gicia q nō admiserūt d se di/
 ci volūt: oū tñ humanas mē/
 tes his opinionib⁹ velut re/
 tib⁹ iducāt: z ad pdestinatū
 supliciu secū trahāt: siue ho/
 mines ista cōmiserit qz deof
 hri volūt: q hūanis errorib⁹
 gaudēt: p qb⁹ etiā se colēdos
 mille nocēdi fallēdiqz artib⁹
 inponūt: siue etiā nulloruz
 boim illa crimia vera sint: q
 tamē de numinib⁹ singilib⁹
 ter accipiūt fallacissimi spūs
 vt ad scelestia ac turpia ppe/
 trāda velut: ab ipō celo tra/
 duci in terras: satis idonea
 videat auctoritas. Luz igit
 greci taliū numinū fuos se
 esse sentirēt: inter tot z tan/
 ta eoz theatrica opprobria
 parcendū sibi a poetis nullo
 mō putauerūt: vel dijs suis
 etiaz sic cōsimulari appeten/
 tes v⁹ metuētes ne honesti/
 orē famā ipi reqrendo: z eis
 se h mō pferēdo: illos ad ira/
 cundiam p⁹uocarent. Ad
 hāc pueniciā p⁹inet qz etiā b
 scenicos auctores earū dē fa/
 bulaz non p⁹o ciuitatis suo
 honore dignos existimarūt.
 Si quidem qd in eo quoqz d
 republica libro commemo/
 ratur: eschines ciuis athe/
 c

o Et aristode-
mum tragicum.
re. De legat. pa-
cis atheniensium
missis ad philip-
pum patres ale-
xandri magni. et
de legatis ei ad
athenienses loq-
tur iustinus lib.
vij. Capi. XI
a b Ecce greci
turpiter
re. In hoc capi-
tulo ostendit au-
gustinus qd greci
quis turpiter ra-
men convenient
fecerunt honora-
do scenicos sicut
et honorando sa-
cerdotes. et hoc
sive ponatur di-
stinctio inter deos
quales labeo po-
suit fm quam di-
versa obsequia
diversis dijs snt
tribuenda. sive
ponatur qd inter
deos non sit illa
distinctio labeo-
nis sed qd indiffe-
renter omnibus
dijs eadem obse-
quia tribuantur
b Labeo quez
huiusmodi reu-
peritissimum re
De labeone nar-
rat caui. iurisco-
sultus ad legem
duodecim tabu-
larum qd cum ei
offerretur consu-
larus ab augusto
renuit. sed pluri-
mis studijs ope-
ram dabat. et ro-
tum annum ita
divisit vt rome
sex mensibus cu
studiosis esset. et
sex mensibus se-
cederet et conscri-
bendis libris ope-
ram daret. Ita
reliquit quadra-
ginta volumina
Composuit au-
tem commenta-
ria ad duodecim
tabulas fm. A-
gelium libro pri-

mo. Istam vero
eandem divi-
sionem deoz qua
ponit labeo scilicet
q aliqui dij
sunt boni. aliqui
mali. innuit. A-
gelius libro pri-
mo. dicit enim ali-
quem deum esse
qui non tuuandi
potestatem. sed
vim nocendi ha-
bet. nam deos qd
dam romani vt
prodesse cele-
brabant. quosda
vero vt non ob-
essent placabant.
bec. A. gelius.
De hoc vero pl-
dicitur in fra ca-
pitulo. xij.
La. XII.
a a Roma-
ni sicut i-
re. In hoc capi-
tulo beatus augu-
stinus romanos
arguit. quia ma-
gis parebant fa-
me sue qd deoz
suorum. et vide-
bantur plus ap-
precitari curiam
sua. id est curia-
les qd republice
curam gerbant
q capitolium id
est deos suos. na
capitolium fuit
templum iouis.
b et reprehendit
eicem quo li. de
republica scipio-
nez inducit loqn-
tem. et patet in re-
tio augustini.
b Ut plautus
aut neui. re. de
plauto ho et ne-
uto. ac duobus
scipionibus fra-
tribus et cecilio et
marco catone vi-
delicet censoro
dictum est supra
li. isto capitulo.
ix. de teretio ho-
iouis et adolefere-
s. c. vij. L. XII.
f Ed ruderet
mibi foras
se. et cetera. In

niensis vir eloqntissim' cu' ado-
scel' tragedias facti' auisset re-
publica capessuit et aristode-
mum agicu' ire auctore mari-
mu' d' reb' pacis ac belli lega-
tu' ad philippu' athenienses se-
pe miser. no ei p'serta cu' puta-
bat cu' easd' artes eosd'eq' sce-
nicos ludos et dijs suis accep-
tos videret. illos p' q's agerent
ifamili' loco ac nifero d'putari
a b Ecce grecitur L. XI.
pit qd' sane dijs suis
o'ino p'gruent. q' nec vita' ciui-
um lacerada' liguis poetaru'
et histrionu' s'rabere ausi s'
a qb' cernebāt deoz vita' eis
de ipis dijs volentib' et libentib'
carpi. et ipos hoies p' q's ista i
theatr' agebāt q' numib' q'
bus s' diti erāt q'ra eē cogno-
ueft. nō solū mime spernen-
dos i citate verūctiā maxie
honorados putauert. qd em
cāc repire possent cur sacer-
dotes honora'ēt: q' p' eos vi-
ctimas dijs acceptabiles of-
fererāt: et scenicos p'zosos
haberēt: p' q's illā voluptatē
sue honore dijs exhiberi pe-
tēt: et nisi fieret irascētib'
eoz admōitōe didicerāt: cū
p'sertim labeo que huiuscemo-
di rex pitissimū pdicāt numi-
na bōa a nūmib' mal' ista eri-
am cult' diuisit ate distiguar:
vt malos deos ppitari cedi-
bus et tristib' supplicatōib' as-
serat: bonos at absequijs le-
tis atq' iocūdijs: q'ia sunt vt
ipe ait. ludi. puuia. lectister-
nia. Qd totū qle sit: postea
si de iuuerit diligēt' differe-
mus. Nūc ad rē pntē qd atti-
ner differam' siue oib' oia tā
q' bōis p'mitte tribuāt: neq'
em eē decet deos malos: cū
pon' isti q' imūdi s' spūs oēs
sint mali: siue certa discretōe
sic labeo i' visū ē ill' illa isti ista
distribuāt obsequia. cōpetēt
sime greci vtrosq' hono: edi-
gnos ducūt: et sacerdotes p'
q's victimie misstrāt: et sceni-
cos p' q's ludi exhibēt. He y l

oib' dijs suis si et ludi oib' q'ri
sunt. vel qd est indigni' his
quos bonos putat si ludi ab
eis solū amant: facere cōui-
a cant' iniuria. La. XII.
Tromaisici illa d' re-
publica disputatione scipio
gloriat' pbus et iniurijs poe-
tar' s'biecta vitā famāq' ha-
bere noluer. capite etiā s'ā-
ciētes tale carmē pdere si qd
auderet. qd erga se qdē sat'
hōeste p'stiterūt. s' erga de-
os suos supbe et irreligiose.
Quos cū scirent nō solū pa-
tient' s' etiā libent' poetar' p-
bus maledictisq' lacerari: se-
poti' q' illos huiuscemodi i-
urijs idignos eē duxerūt: se-
q' ab eis etiā lege munierūt
illoz aut ista etiā sacris solē-
nitatib' miscuerūt. Ita netā
dem scipio laudas hāc poet'
romanis negatā esse licēt iā
vt cuiq' opprobriū infligerēt
romanoz cū videas eos nul-
li deoz pepisse v'oz: ita ne
pluris tibi hūda v'ia ē existi-
matio curie v'ē q' capitolij
imo rome vni' q' celi totius
vt liguā maledicā i ciues tu-
os exercere poete etiā lege
phiberent' et i deos tuos se-
cū tāta puuita nullo senato-
re nullo censore: nullo prin-
cipe nullo pontifice prohibē-
te iacularentur? Indignum
videlicet fuit: vt b plautus
aut neui. publico. et eneo sci-
pioni: aut cecili' marco cato-
ni malediceret: et dignū fuit
vt tereti' v' flagitio iouis op-
timi maximi ad olefentiū ne-
quitiā pcitaret. La. XIII.
f Ed ruderet mibi for-
tasse si viueret. Quō-
nos ista ipūta eē noilem': q'
ipi dij sacra eē noluer: cū lu-
dos scenicos vbi talia ce-
brant: dictitant. actitāt: et ro-
manis morib' iuereft et su-
is honorib' dicari exhiberi-
q' iusserit: Cur q' h'ic magi
ipūtellecti sūt nō eē et y veri
nec omnino digni: qbus di-

ch. hunc
mala

isto capitulo bñs aug. arguit romanos de duobus pmo qd cu dñpccigent ludos turpissimos exhiberi et crimina sua publicari. m ipsi romani coluerunt eos tanq deos. qd no coluissent si pceptissent ludos celebrari cu puitis romanor. Sedo ibi. utriusq. et arguit eos q scenicos oi bo nox puauerunt. cu m ludos sceni eos dñs suis exhiberet. In tātū ho eos honore puauerūt. q nō solū puuari sūt ma iōno hononbus pura scnatōna. dignitate. et alijs q totā republi cā imediare pcer nāt. imo etiā cen sōis. i. seuro iudicio cōsors qui fm bug. in vna significatōe idē qd iudex morum. Pellebātur d tri bu ppria. ita q neci ea possent gaudere honore aliquo. nec etiā am pūlegio. vel iure quo cūq. qd rōne tribus sue lvi bi possēt cōpetere. Sciendū autē q roma fuit dū uita tota in tribus vicis nūcro. xxxv et si qd delinqret in rēpublicā p cē sores pellebat d tribu sua. nec pu tabat ciuis. fuit etiā scenicus infa mis. vt p 3 p au gu. infra li. isto. ca. xxv. et modo fm canones. vt p 3. iij. q. j. c. dif finim. b. Ger mane q romanū et germane idē qd imane. vñ gē res germane di cunt fm papias quasi imanes p pter imanitatez cozpm. Et idē dicit aug. germane. i. imaniter. roma nū. i. sublimē. nā romanū fm hieronymū idē qd sublimū sonat. Et b dicit aug. qd romani plus honorebāt se qd deos suos vel romanū vocat bonon et glie cupidū qd fm bug. nomen gentis aliter sepe ponit p p ditiōe gentis. sic

Tulli de re publi.

uinos honores deferret illa respublica. Quos ei coli minime deceret minimeq opteret si ludos expeteret agendos cōiutis romanor. quō queso colendi putati sunt. quō nō detestādi spūs intel lecti. q cupiditate fallēdi inter suos honores sua celebrari crimina poposcerunt. Itē qd romani quāuis iā sup futiōe noxia pmerent vt illos deos colerēt quos videbāt sibi voluisse scenicas turpitudines psecrari. sue tñ dignitatis memores ac pudoris. auctores taliū fabularū nequaquā honoraauerunt more grecor. sed sicut apud ciceronē idē scipio loquit. euz artē ludicrā scenāq. totā i p bro ducerēt. gen. id hoim nō mō honore ciuū reliq. care re. s. etiā tribu a moueri nō ratōe cōsonia voluerūt. Pre clara sane et romanis laudibus anumerāda prudētia. s. velle se ipa sequerēt. se imitaret. Ecce em recte dñs ciuū romanor eē scenic. elegisset. nō solū ci null. ad honore dabat loc. verū etiam censoris nota tribum tenere ppriā minime sinebat. S animū ciuitatis laudis auidū. b. germane q romanum. Sed rñdeat mihi q consensanea rōe hois scenici ab oi honore pellunt. et ludi scenici deoz honozib. admiscen. Illas theatricas artes diu tus romana nō nouerat. q et si ad oblectamētū voluptat. hūane qrerent. et vitio mox irrepent hūanor. dij eas sibi

quādoq. dicitur. iste aser. i. versipellis. quia asri sūt versipellis. quia asri sunt versipelles. Londitio romanorum vna fuit q ipsi fuerunt glorie et bononis cupidi plus alijs genibus hoc mō loquendi. q. quis ex alia cā vraf tur. i. de bello punico. Nā d ca. millo dictatore bellicosissimo lo qns dicit sic ac se romanus. i. vere strenu. ac cordatus. La. XIII. d. Eide q rim. ipsi poete et. In isto ca. b. aug. arguit romanos qd poetas nō puauerūt honore sic scenicos fuerūt autē scenici dicit bi q saltabāt. et moribus corpis effugiebāt. et i car mib. poetar. pu ta mimi et histrones seu toclatō res. vñ isti non erāt nisi actores fabular. i. effigatores. Sed boe te erāt auctores. id est pncipales i negocio. q. ipsi fabulas cōposuerūt. fac aut. b. aug. qns i b ca. p. mo vt dicit rō māos arguit. so cūdo ibi. an foy te et. sniaz platonis de poet. ap. pbar. et ipm platonē valde cōmē dat ipm dñs falsis pponēdo. rctio aut ibi. ppin qnt aut romāoz et. ondit quō la ges romāoz q. nū ad aliqd cum platōe. concordāt. Quarto ho. ibi. neq. q. et. dicit d. deos romāoz q romanū sūt eis hōestio. ces. et q ip si nūq. leges hōe stas dabāt. qnto ibi. nos qdes et. sniaz suā de pla

tōis excellētia poit. et qd sup. d. b. dicit mag. explanat. b. Poetas cōsue vt de et. b. scet plato in li. d. rep. u. blica in qao ciuitatem ordinauit qualis esse debeat de quo libro facit macrobius mentionem libro super

exhiberi pēauerūt. Quō g abycit scenic. p quē colif de us. Et theatrice illi turpitudinis q fronte notat auctor si adorat exactor. In hac cō trouersia greci romaniq. cō certāt. Greci putant recte se honozare hoies scenicos cū colāt ludoz scenicoz flagitatores deos. Romani vō hoibus scenicis. nec plebeia tribū. q. stomin. senatoria curia de honestari sinūt. In hac disceptatōe huiuscemōi rōci natio sūmā qōnis absoluit. Proponūt greci si dij tales colēdi sūt. pfecto etiā tales hoies hōrādi sūt. Assumunt romani. S. nullo mō tales hoies honozādi sūt. L. d. cludūt xpiani. Nullo igit mō dij tales colēdi sūt. La. XIII. d. Eide qrim. ipsi poete taliū fabular. cōpositor. q. xij. tabular. lege phibent famā ledere ciuū. tā pbrosa i deos puitia iaculātes. cur nō vt scenici habeantur ihonesti. Quā rōne rectū ē vt poeticoz figmētoz et ignominioz deoz ifamē tur actores. honozēt auctores. An forti platonis greco poti palma dāda ē. q cū rōe firmar. et qualis esse ciuitas debeat. tanquā aduersarios ciuitatis. poetas censuit vt be pellēdos. Iste vero. et deo rū iniurias indigne tulit. et suscari corūpiq. figmēt. animos ciuū noluit. Confer nūc platonis hūanitatē a ciuib. decipiendis poetas vt be pellentē. cū deoz diuinitate honozī suo ludos sce

somnū scipionis. et tulli scōo li. de tuscūlanis qōni
 bō dicitur platonē a sua ciuitate quā ordinauit poeras
 exclusisse. Et si nō psuasit. Nota q̄ plō p̄psua
 der q̄ suader. nā psuader ē p̄fecte suader. sic suader
 q̄ seq̄ effect̄. Et iō dicit Au. q̄ plato ē. si nō potuit
 grecis psuadere
 tñ saltē disputā
 do. i. rōnē reddē
 do suastit poeras
 debere expelli.
 Dūc plato
 nē labeo. nota
 q̄ labeo scē tres
 ḡdus i distictōe
 numinū. s. deoz
 2 hi erāt sūmi. 2
 semideoz. 2 hi c̄
 p̄t medij herosi
 2 hi erāt ifimi be
 roes s̄m isidozū
 li. viij. etymolo
 giaz. ca. vi. ap̄
 grecos dicebāt
 sic aliq̄z būme
 ritoz hoim. q̄ u
 habitatio fuit in
 aere. 2 iō dicit s̄
 heroes. quasi q̄
 rei. i. viri aerei q̄
 si digni habitat̄
 aere p̄ter sapiē
 tiā vel fortitudi
 nē. Semidei ho
 erāt nūstina et
 hoibz sacra. s. n̄
 erāt d̄i. Istoz
 aut habitatio s̄
 op̄mionē gētiliū
 fuit i celo. sic ro
 mul. hercules. 2
 hmoi vt d̄ romu
 lo dicit aug. s̄
 q̄nti ca. Aliqui
 aut nō distiguē
 res inf semideoz
 2 heroes posue
 rūt semideos in
 aere vñ lucan. it
 bio. tr. in ēncipio. Qua niger astriferis necrif̄axū
 bus aer. Quoz dōz p̄z terras inf lunegz mear. Sem
 dei manes habitāt quos ignea vire. 2. Macrobi
 ho de somno scipionis distiguē inf deos aereos.
 ethereos 2 alios. sup quos oēs ponit vñ deū noyn
 id ē mētē s̄m grecos. Manes ho erāt aie generalit̄
 de funcioz. n̄ specialit̄ accepte dicebant aie inferna
 les. i. in inferno habitātes. q̄s inf numia nō posuit
 labeo. e. Lut. n̄c snie rō suo loco explicabit. s̄z
 infra libro. viij. ca. xij. 2. r̄ij. f. Quāuis istū nec
 fratre occidisse. suple sicut romul. q̄ h̄ em suū remū
 interfecit rastro pastorali. vel p̄ seip̄m sicut tradunt
 bystoriographi. vel p̄ aliū sicut tradūt aliij. vñ de hoc
 narrat sic t̄. luit. de vrbis origine. s. q̄ illi duo frēs
 gemelli. dum cōderēt ciuitatē. interuenit cupidō. re
 gni vtroz. s. volente regnare placuit augurio q̄re
 Romulo infestoz fratri

nicos expetere Ille ne talia
 vl scriberent. 2 si nō psuasit
 disputādo: tñ suastit leuitati:
 lasciuieqz grecoz isti vt talia
 etiā agerent iubēdo extor: se
 runt q̄uitati 2 modestie ro
 manoz nec tñ h̄ agivoluerit
 s̄ sibi dicari: sibi sacri sibi solē
 nis exhiberi. Luit rādē hone
 sti. diuios hōres d̄cerneret
 ciuitas: vtz platōi h̄ turpia
 2 nefāda phibēti: an demōi
 bus hachōim deceptōe gau
 detib. q̄b. ille x̄a psuadere
 nō potuit. Hūc platonē la
 beo inf semideos cōmēozā
 dū putauit: sic herculē: sicor
 mulū semideos aut heroiō
 anpoit̄ vtrosqz inf numina
 collocat. Verūt̄ istū quez
 appellat semideū: n̄ heroiō
 tñ s̄ etiā dijs ip̄is p̄ferēdū ēē
 nō dubito. Propinq̄nt at̄ ro
 manoz leges disputatōibus
 platōis: q̄n ille cūcta poeti
 ca signēta p̄dēnat. Isti at̄ po
 et. adimūt saltē i hoies male
 dicēdi licētā Ille poetas ab
 v̄b ip̄i. h̄itāde repellit: isti
 saltē auctores poeticarum
 fabulaz a ledēda societate
 ciuitat̄ cōpescūt. Et si p̄tra
 deos ludoz scenicoz expeti
 toz: s̄ aliq̄d auderent forte

re q̄s eoz regnare deberet. 2 a quo ciuitas deberet d̄
 nominari. Isti remus monte auentini. 2 romulus
 palatinū mōtē 2 templū p̄ augurio ascenderūt. vter
 qz s̄z cum turma sua. Remo p̄ adueniūt sexvultū
 res. Romulo vero. xij. posterius tñ. vtriusqz turma
 dñm suū rāqz re
 gē saluar. vna
 remū p̄ter poi
 tarē. alia romu
 lū p̄ter matorē
 aut multitudi
 nē. sicqz oia dis
 sentioe inf frēs.
 rem. p̄cussus oc
 cidit. dicit tñ r̄
 tus luit. 2 vulga
 ta est opinio. re
 mū ludibrio fr̄is
 sui. e. muros trā
 silisse 2 sic ab ira
 to romulo inter
 fecit. Alij tñ d̄
 cūt eū nō ab ip̄o
 romulo. sed a fa
 bio duce ei. ra
 stro pastorali nē
 carū. hec ex tito
 Quidē tñ li. iij.
 de fastis n̄c c̄
 cufare romulū
 dicē q̄ cū romu
 lus op̄ muros
 cōmisset cuidā
 q̄ celar vocabat̄
 2 dedis̄ p̄ceptū
 q̄ si quis p̄sumē
 rer muros suos
 transilire ip̄m in
 terficeret. remul
 ignozans p̄ce
 ptū darū 2 p̄tē
 nens muros nō
 satis altos ip̄os
 transiluit. quez
 celer statiz retro
 p̄cutiens inter
 fecit. quo intellē
 colicet romul.
 de facto multū doleret. tñ p̄ter rigorez iusticie ab
 alijs formidandū dolorē suum occultauit. Et libro
 v. narrat. q̄ anima remi apparens faustulo excusat
 ut romulū dicens. Seue celer crudelē animam p̄
 vulnera reddas. noluit hoc frater pietasqz equalis
 in ip̄o est. Sed op̄positū huius sentit aug. vt patz
 infra li. iij. ca. vj. Et iō ista excusatio ficta est. vt p̄z
 p̄ oio. li. ij. qui dicit. qz regnū suū continuo romul
 parricid̄o inbibuit. Quidius tñ sub regnō poe
 tico exp̄ssit factē veritatē. nam p̄ celerē quē dicit re
 mū occidisse intelligit impetū ire q̄ romulus moue
 bat ad occidendū frēm suū celeriter. i. indeliberate.
 ita q̄ s̄m intentōz ouidij romul. hoc fecit ex impetu
 passionis nō ex iudicio rōnis. g. Nec aliq̄d p̄pe
 trasse flagitiū. hoc dicit p̄ter herculē q̄ fuit hō mul
 tū flagitiosus. de quo crufant. ad dariam sic scribit.

Plato q̄ labeo
 p̄uident̄ p̄memozant

e
 f
 s

Liber

Que in hercule scitas. vicinor suoz interfectoe fa... rigar. et se ena viuu cobussit: E. eneca etia tragedia... pma dicit q ipe furia duct' p'rios filios interfecit... b. Lerte vel p'apo. Duap' fuit qda grec' q' p'p' vi... rilia m'bra q'ntitate in tanta gram venit grecoz. vt... apd' eos r'p'p'?

Princip

Synonymy

Licero d' republi.

pilosum. crece? vt h' stabat. coctis carnio vel ebat. vnaq; lib'ra f'unc bibebat. et ita decet et boneste sicut h' citu mambu capiebat et oia inferbat. An p'itum cynocephalu intelligit beate aug' mercuriu seu herme te egyptu. vñ dicit infra li. iij. ca. xij. Nitro? sane si ipfa scz berecynthia pepit cynocephalu. q' l'oge postea venit ex egypto. huc aut mercuriu seu hermete die isti doctus li. viij. ca. vij. fuisse formatu cu capite canino Na canis e aial sagacissimu. sic et ipse fuit sapiensiss mus et huc romani r'p'p' deu colluerut. acipientes cu ab egyptijs sicut et quosda alios deos. de q'bo lucan' li. viij. egypto dicit sic. Nos in teplo tuu romana ac cepim' istum. Semideoz qz canes et sistratubena luct' Et que tu plangēs boiem testatis ofirum fuerit autē multi hermetes. seu mercurij vt infra li. viij. ca. xvij k. Postremo vel feba Die scadu q' lactant' li. j. testi moniu. r'romi p' dijs habuerut sua mala. scz rubigine palloz et febre. vñ sicut p'z in kalendario ouidij festuz rubiginis fuit circa fine apulis. videlz. vij. kal. may. et coluerut ea sicut dicit ouide'. vt no ledet et segetes. nec instrumeta rustica. Et isto mo coluerut febre vt scz no veraret eos. de hoc valent' li. ij. dicit sic. Et ce teros qde ad bn faciendū venerabāt. febre ar ad min' nocendū. Et describit valent' loca in q'bo erat ita tē pla febas. vñ p'z fm opione labentis. q' febas et ru bigo fuerut de nūcro maloz aoz. et q' p'ouertur obesse et no p'desse. I. Parti pegrina rē. Die vult beate aug' dicere q' romani q'sda deos accepit ab alijs gē n'bz apd' q's fuerat p' r'p' apd' ramooos. i. iouē. mercuriū et multos alios q's vocat b' numina pegrina. et q's da ipsi pmo scerauerut. sic fuit de romulo. que deu q'ruū vocabant et febre et palloze et rubi. et alijs m'ls

m frustra b' exclamate cicerone. l. li. d' repu. L. XV. De cur illic digedoz rē. In b' ca. arguit b'rius q' aug' romanos de mala electoe deoz. p'imo q' cu romulu deu saceret q'si maximo. platonū nullā sacra cecula. i. nec quissimā edē fecerut. die ses neca epla. xviij. q' q' vixit solum nouel nouē anis tō arbenē ses imy molauerit sibi d' functo iudicātes illū numqz p'f'om Sedo q' romulū q' fm doctrinā labēois n' fuit. nē si semide' ipi nō solū deū s'z marū muz p' iouē. ap pellātes cū deuz q'ruū sic dictum ab basta quā cō. sicut potare. Na q'ris ligua sa b'ia idē ē q' basta bu' festū sepe ce leb'abāri ano vt p'z li. ouidij de fa stis et i kalendario suo b' Nam etiā flamine rē. b' sciendū q' primi flamines apd' gēntes fuerit sic apud nos sūt p'mates seu p'iarche. vt p'z di. lxx. ca. i. ult. Erāt ar et q'dā qui dicerēt archiamicos. et illi fuerit sic archiepi apd' xp'ia nos. vt p'z. i. bidē. Erāt ar g'nali noie sacerdotē oia vo cant flamics vt p'z di. xij. ca. ceteros. Et diebat. vt p'z bidē flamics. q'si flamines a filio sic appellati. q' ca put ligabāt. qn p' estu pilio vñ n' poterant. et h' ne ca' put nudū cēt. q' oino nudos capite eos incedere non licbat. flamics ar de q'bo b' loq' b'rius aug'. crāt p'mi et p'cipui q'si p'iarche q'dā. Et crāt in roma tres tāū sic b' die aug'. vñ iouē q' dialis. i. assidu' fm bug. a die vocabat. vt ver' flamedialis. id est. iouis qui est genitiuus a iupiter. alius q'ruo. et tertius marti. qui nullū habuisset nisi. p' romulū que romani dixerūt eē filiu maris. De istis narrat tit' l'ui' d' origie vrb li. i. q' numa p'opit'. q' imediate i regno successit romulo i ordinādo res diuinas iouē assiduū sacerdozez creauit. et cū signi veste et trabecali. i. regia adomauit. cui duos flamics dicit. i. marti vñ r' q'ruo aliu. p'ter istos aut crēt vñ sūmus p'ntex. vt p'z p' valerium li. j. ca. j. et p' cicerone li. j. De flamic' s'zo diali dicit. A gel' li. x. q' iurarc dialē fas nūqz ē. Jē amulo vti nisi p'uo dare q's fas n' ē. Jē ignē ex flamic' dialis domo nisi sacru affert. ius nō ē. Et dialē flaminē vchi reli g'io ē. Tuncrū si edē a' introierit solui necesse ē. et vñ cula p' imp'luuū i regulas subduct. atqz inde foras in viā d' marti. nōdū in apice neqz in cinctu. neqz alio in p'ce vllū h'z. Et q's ed' vberādū dicit si ad pedes eius sup' p'lex p'cubuerit. eo die s'beran piaculū ē. Lapillū dialis nisi q' liber hō ē n' detōdeat. sine apice sub diuo cē licitū nō ē. Farinā fermēto imbutā attingere et fas n' ē. Lunecā unimā nisi i loq' tēz n' exuit. ne sub celo

Primi flamines apud gentes fuerit sicut apud nos sunt primates seu p'iarche

tās sub oculis iouis nud⁹ sit. Sup flaminē dialē i iut
 uio nisi rex sacrificul⁹ nulli⁹ al⁹ accubit. vrozē si amī
 sit flami cedit m⁹monū c⁹ nisi morte dirum n̄ ē ius.
 locū in q̄ bustū ē nūq̄ ingrediet. mortuū nūq̄ arigat
 funus tū creq̄ n̄ ē religio. Ecdē ferme cerimonie sunt
 vrons c⁹. Jre s̄
 ba p̄oris sūt bec c
 Sacerdotes ve
 stalē z flaminē di
 alē i oī iuris dīcōe
 nō cogā bec. A.
 gcl⁹. Quō s̄o sit
 romul⁹ q̄ r̄grū⁹
 dicit⁹ ē dēficat⁹
 seu d⁹ cē credif
 narrat ouidi⁹ li.
 ij. de fasti. Lut cō
 cordatit⁹ i iouis
 vbi sup dicit em̄
 q̄ cū apd capite
 paludē recēseret
 exercituz subito
 oīa cingēs rēpe
 stas cū rōstruo
 r romul⁹ dēsa nu
 be coopr⁹ sublat⁹ ē a
 aspectu dīcōis. nec p⁹ea
 vifus ē p̄ q̄ a mltitudie
 diceret v̄l crederet in
 deū trāslar⁹ tū aliq̄
 dicerūt cū fuisse tūc
 p̄ib⁹ o diosū z ab eis dis
 cerptū. sed op̄inionē mltitudis
 de ipsi⁹ dēficatōe cō
 firmavit qdā noīe iuli⁹
 pcul⁹ asserēs sibi romulū
 ap paruisse p̄ viā z iā deū
 factū sibi mltā mādasē.
 d isto p⁹ loq̄t aug⁹ li. ij. ca. xv
 c Testāte apice. quē. f.
 p̄ter excellētiā in capite gerit.
 xij. dist. cleror.
 d Ac p̄ h̄ z neptuno zē. Neptun⁹
 d̄ dē mar⁹. plu
 cō s̄o dē inferni. Isti duo frēs
 iouis dicit⁹. Nā sin
 gunt oēs tres fuisse filij
 saturni De his dicit lactān⁹
 li. j. institutionū. q̄ fm rei
 h̄itarē frēs crāt. q̄ in tribul
 locis regnabāt. q̄ v̄n⁹ loca
 supiora. f. iuppit. alē s̄o
 inferiora. f. pluto. rert⁹ s̄o
 loca maritima. f. neptun⁹
 possidebāt. e Et marti tāq̄
 p̄rici⁹ zē. Apd romanos.
 n. putabāt q̄ romul⁹ fuisse
 fili⁹ mar⁹ q̄ est dē belloz.
 p̄ter qd̄ z ipe romul⁹ fuit
 valde bellicoz. Et de h̄ ouidi⁹
 narrat li. ij. d fasti. q̄ rhea
 filia. que alto noīe vocabāt
 illa cū ēēt s̄go vestal. i. cō
 fecrata s̄go dēe veste. z qdā
 die ad lauādū sacra venisset
 ad aquas hauriēdas deposito
 vase sedit fatigata iuxta
 aqs. Lut ibidē cū obrepisset
 somn⁹ affuit mars. qui vidēs
 eā. z cōcumbēs cū eā ip̄regnavit
 eā dormientes q̄ duos. f. remū
 z romulū. vno z cubitu
 mar⁹ z cepit De h̄ dicit eusebi⁹
 in chronica sic. āno regni
 reg⁹ zie p̄mo rem⁹ z romul⁹
 ex mar⁹ z ilia generāt. Justinus
 s̄o. li. xliij. dicit q̄ rhea filia
 numitoris clausa ē i luco
 mar⁹. vbi gemos enra ē. icertū
 stupro an ex mar⁹. v̄n̄ icertū
 ē de p̄re q̄s fuerit. Cōstat
 tū q̄ mars ille quē dē bellū
 finerūt n̄ fuit p̄ coz ponit
 tū aliq̄s demon incub⁹ cū
 ip̄regnasse. z ea q̄ narrat
 ouidi⁹ aliquā illu sionē diabolicā
 fuisse. de h̄ bē p̄ ifra li. ij. cap. iij.
 Jāt a dīs suis romani zē. In h̄
 Ca. XVI. ca. pbat brūs aug⁹
 q̄ dīj romanoz n̄ dederūt
 leges b̄n̄ viuēdi cultorib⁹ suis.
 qd̄ pbat p̄ duo signa. p̄mū
 ē q̄ ipsi miserit arbenas p
 legib⁹ accipiēdis. sed z ē. q̄
 noluerit accipe leges lycurgi.
 q̄ finerāt se auēre apollinis
 leges iustituisse. qd̄ romāi
 n̄ volebāt credere.

b. Nō aliq̄t ānos p̄ romā dicitā zē. Scdm̄ odosū
 li. ij. āno q̄ p̄rim⁹ erat. ccc. vrbe cōdita. missi sūt legari
 romanoz ad arbeniēses p̄p̄ leges solonis dēferēdas
 z i seq̄nti āno. i. āno. ccc. creat decē viri. de q̄b⁹ ifra dī
 cēt. q̄ solon vir i signis iusticia arbenas velut nouaz
 citatē z didit legi
 b. Ervaler⁹ li. v. dic q̄ solō tā p̄re
 claras tāq̄ vriles leges
 arbeniētib⁹ tulit v̄t si p̄petuo
 v̄t vellēt. i. impi ternū
 bitari fuis sent ip̄erū.
 fene/ eritē s̄o cyp̄i p fug⁹
 eregit. neq̄ cū i p̄ria d̄
 q̄ opti memuerat bu mar⁹
 z rigit Dec valeri⁹. A. gcl⁹ s̄o
 lib. ij. dic q̄ draco arbeniēsil
 vir bon⁹. z mltā prudēs
 leges arbeniētib⁹ p̄m⁹ tu
 lit. f. q̄ n̄ imis acerbe abrogate
 sunt. p̄ca legib⁹ alijs mitionib⁹
 a solone cōpositis v̄t i f. fuit
 ar solō v̄n⁹ d septe sapiētib⁹
 c Quas tū n̄ v̄t accepit zē. h̄ p̄
 tāto dīc aug⁹. n̄ q̄ n̄ accepit
 eas i tabul. r. ab arbeniētib⁹
 f. q̄ n̄ accepit eas i moab⁹. i.
 nō s̄ v̄t i co mō q̄ s̄p̄te s̄.
 nā sic p̄z i p̄ncipio digestoz
 z p̄cau ad legē r̄j. tabulaz.
 z p̄titū h̄uū ēēt de origie
 vr̄t li. ij. z p̄ iud. li. v. etymologiaz.
 z p̄ ozosū li. ij. p̄p̄s romāi⁹
 elegit decē viros iuxta nūcē
 tabulaz q̄ decēviri dicit s̄.
 z q̄ liber. coz decēviri i
 singulari nūcro dicit⁹. v̄t
 decēviri sit vna dicitio. q̄b⁹
 vna data ē p̄ras z solat. z
 fm tū ab eis n̄ licuit appellare.
 h̄uerūt ēēt p̄rātē legē dī
 dēdī ac ēēt leges corrigēdī. q̄
 de legib⁹ solonis i dēcē tabul
 alatis z i latinū trāslatis
 q̄ s̄dā leges cetratē. z q̄ s̄dāz
 ex eis correxerūt i plētes
 tabulas decēz. z nihilominus
 duas tabulas addidēt ita
 q̄ i vniuerso crant tabule
 r̄j. q̄s vocam⁹ leges. r̄j. tabulaz
 d Quāuis lycurgus zē. Iste
 lycurg⁹ p̄cessit solonē p̄az
 z dedit leges lacedemonijs.
 sic solon arbeniētib⁹. d̄ q̄
 narrat iustit⁹ nus li. ij. q̄
 erat frat polypire reg⁹
 p̄boz. dū āt infāl cōualesceret
 legē iustituit. exēplo eaz
 iuēdē clarior. n̄ bil cū
 lege i alios sanxit cur⁹ n̄
 ipse docum̄tū p̄a da / ret.
 auri argētīq̄ v̄sū z oīm
 scelez materiā sustulit. fū
 dos oīm inf oēs eq̄lit diuisit.
 Cōtinuare oēs publice iussit.
 ne cur⁹ diuitie vel luxuria
 i occulto eēt Et sub iugit
 iustit⁹ mltas c⁹ leges pulchras.
 tū rigidas val de. Legū s̄o
 suaz auctozē apollinē dēlphicū
 fingit. z inde se eas dētulisse.
 Deinde v̄refinitare suis
 legib⁹ daret iuram̄to obligat
 citatē. nihil cos de suis
 legib⁹ muraturos p̄a q̄ reuerteret.
 simulās se ad oraculum dēlphicū
 p̄fiscit z sustulit si qd̄
 addēdū v̄l minuēdū v̄l
 mutādū legib⁹ videret. p̄fecit
 āt erat creat vbi volūtariū
 exilū p̄petuo egit. moxēlōs
 ossa sua i mari p̄ici iussit.
 ne forte lacedemoniā referet
 Et sic putatē lacedemonij
 se solutos iuram̄to. Dec iustit⁹.
 De ip̄o dīc valeri⁹ li. v. q̄
 neminē aut maiorē aut
 vr̄līozē v̄t lacedemona genuit.
 v̄t poeta cui apollo dēlphic⁹
 oīa culū petēt rēpōditte
 fert. nescire se v̄t illā
 boim v̄l

Soloni

Lycurg

deoz nūero aggregaret. e Numa pōpili⁹ rē. Iste numā imediate successit romulo. r sic romul⁹ vndiqz bella gessit assidue tot⁹ dat⁹ rebz bellicis r iō paucis. simas leges dedit. utariste pace facta in circuitu aim suū totalitē dedit p dēdis legib⁹ r sacris institūdis. vt p r p r tū lūiū d

origie vrb li. j. de qēt sic dicit. Nu ma pōpili⁹ positiō. i. dpositis ex terioz rez curis. ne luxuriarent o cio anumi q̄ me r⁹ hostiū discipli naqz militarij p⁹ continuauerat. oim p̄mū eaz effi cacissimū deozz merū inq̄cūdum rar⁹ ē. ipse ē ca

phibet casdē leges a numib⁹ accepisse. Adala igit anis mi: mala vire: mala mox que itajmag sūt: vt his doctissimi eoz viri ēt stātib⁹ vrbib⁹ res publicas p̄ire pfirmēt: dījeo rū nefuis cultozib⁹ acciderēt minime curant imoxo vt au gerēt sic sup⁹ disputatū est of mō curauerunt. La. XVII a R⁹ forte pplo romāo a numib⁹ p̄sture. qz sic salu b st⁹ ait. Jus bonū qz app̄ eos si legib⁹ magi q̄ naturay vale bat. Ex h iure ac bōo credo rapras eē sabinas. Quid ei iusti⁹ r meli⁹ q̄ filias alienas fraude spectaculi ductas. si a pntib⁹ accipi: s vi vt q̄sqz poterat auferri. Rā si iniq̄ sa bini facerēt negare postula tas: q̄nto fuit iniqui⁹ rape si dataf iusti⁹ at bellū cū ea gē te geri potuit: que filias suas ad m̄fimonū corregiōalib⁹ r p̄finalib⁹ suis negasset pe titas q̄ cū ea q̄ repetebat ab

Salusti. in cati.

aut se p̄soluisse fuerit. de isto numā plura dicentur infra li. ij. ca. ix. Capitulū. XVII. a N forte populo romāo rē. In h ca. b r ias aug. excludit q̄ndā r̄fionē q̄ sibi dari posset. qz posset dē ci q̄ romāi iō n̄ accepēt a dīs leges. qz n̄ oportuit vi rert ei fari bñ lege naturali. sic videt ex verb⁹ salustij q̄ ad mēdatōz vrbis videt dicit. r hreatā b Jus bonū rē. Et iō n̄ idiguēt lege positua. hoc creprobat aug⁹. oñdēs p̄ multa cēpla q̄ ipsi legē naturalē non obp̄uauer. sic salusti⁹ ait scz i canlinario. c Et h iure ac bono rē. Dicbrūs aug⁹ loq̄t ironice dicendo credo. sic erat ei q̄ rapr⁹ sabinaz fuit p̄tra bonū r ius nature. De isto rapru r mō rapiēdi loq̄t oroz⁹ lib. ij. dicēs eas raptas crudelit. q̄s eutropi⁹ lib. j. dicit ra p̄tas fuisse āno p̄mo p⁹ vrbē dicit. Quidius ho li. ij. de fast. excusat scā romli q̄ si fecisset b̄ d̄mādato deo r̄y videt martis r Lōct. q̄ fuit de p̄filioz Titus ho li vi. li. i. de origie vrbis narrat q̄ cū romul⁹ muros cō didisset citatis āplissime. nec sufficerēt q̄ cū eo craut ad iplēdū eā. p̄struxit rēplū q̄ddā. f. asylū. p̄mittēs i p̄mratē oī fugiēt ad ipsū. p̄f q̄dcōgregata ē maria multitudo latronū r fugiuoz ifra vrbē. Vidēs autē romul⁹ q̄ v̄y ores n̄ hēbat. nec sine v̄y oibz posset cui

Dabine

tas diu stare. misit ad vicinas citates postulādo fili os eaz sibi dari i v̄y ores. s̄z stati i p̄cipio fuit citas romuli odio sa alijs. timebāt cū illā multitudinē talū v̄y oiz. isup r rēp̄tū hēbāt romul⁹ r sui. qz pastozes r paupes erāt. fm ouidiū. q̄ dicit sic. p̄merbat gētes iō p̄s vicinia di

litas. Illud q̄ poti⁹ ibi fieret vbi mars filiū suū pugnātez iuuaret vt piugioz negatoz armis vscisceret iuriā. r eo mō ad feias q̄svoluerat per ueniret. Aliq̄ ei fortasse iure belli iuste negatas iuste vi ctoz auferret. Nullo at iure pacis si datas rapuit r iustū bellū cū eaz pntib⁹ iuste suc cēsētib⁹ gessit. h sane vtili⁹ faciliusqz successit. Qd et si ad memoriā fraudis illi⁹ cir cēsū spectaculū māsit: facio ris tñ in illa citate r impio si placuit exēplū: faciliusqz ro mani i h errauerit: vt p⁹ illaz iniq̄tatē deū sibi romulū p̄se crarēt: q̄ vt i semis rapiēdis factū ei⁹ imitādūz lege vlla vel more pmitterēt. Ex hoc iure ac bono p⁹ expulsū cum liber⁹ suis regē tarq̄niū. cui⁹ fili⁹ lucretiā stupro violēt op p̄serat. iuni⁹ brut⁹ p̄sul luciū tarq̄niū collatinū maritum eiudē lucretie collegā suum bonū at: inocētū virū p̄p̄

nes. In stabulis habitasse r oues pauisse nocbar. At q̄ romāo vel ler nubere nulla fuit. Igit fm tūā vicini remanda bāt romulo r so cūs ei⁹ q̄ sic ape ruēt asylū v̄y is volētibz ad se cō fugere. ita ap̄ri rēt r multibz. r sic acciperēt v̄y oes qz iuss eis si lias dare nollet. romul⁹ ho b̄ au t diēs dissimulato diu aio q̄ si nego ciū aim suū n̄ tā gret. cēfuit post modū ludos deo cōso celebrādos. r h p̄ vicinas citates procurauit diuulgari vt m̄ r i p̄huerēt vicino rū. Instātibz ho ludis p̄cepit suis vt de sabinā que fra ē. p̄pe romaz cū veniret ad lu dōs spectādos q̄ liber raperet sibi

v̄y oē quā veller qd r factū ē. p̄ modū ho cū p̄tibz ea rū q̄ volebāt v̄y asci inturiā r filias suas repetere. ro māi bellū hēēt. r h̄z ic eos r sabinos p̄ mediatōz filia rū q̄ se duobz excantibz p̄fuerūt par fca ē. p̄ mod⁹ ho cū alijs citatibz q̄busdā q̄z filias ēt rapuerūt diu bella gessēt. d Qd et si ad memoriā rē. de ludis circēsibz sic dicit valeri⁹ li. ij. Circēsē spectaculū p̄mus romul⁹ rapr⁹ sabinis p̄ualū noie celebravit. iō aryo cauit ludos illos p̄sua. qz deo cōso vt dictū est cele brabāt. r durabāt diu fm oroz suū p⁹ eoz institutiōz. q̄ les at fuerūt ludi circēsē sup li. j. cap. xxxj. habes e Et h iure ac bono p⁹ expulsū rē. h ponit aug⁹ se cundū exēplū r signū. qz romāi n̄ vrbāt iure r bono nature d̄ q̄ loq̄t salusti⁹ sic dicebāt. r loq̄t ironice. b. aug⁹ sic p̄t. Et at signū ex alio scō romanoz valde imq̄ qd fecerūt p⁹ reges expulsos. p̄mo q̄ inceperūt con sules h̄re. de q̄ narrat tit⁹ liui⁹ de origie vrbis li. ij. vi. dēlz qz lucretia v̄y o: collatini. q̄ tarq̄ni⁹ collatin⁹ noz minar⁹ ē. cū opp̄ssa fuisset a scro tarq̄nio regis filio scz tarq̄nij supbi r ob h seipsā if fecisset p̄tre marito suo r p̄re. r ēt b̄uro. sic sup li. j. ca. xix. expofui Brut⁹ ex hoc r causis alijs p̄moxus p̄tra regē r filiū suū p̄ dictū cum adiuto: iō p̄is lucretie r tarq̄ny collatini

regē de vrbe expulit. et ceterū romani desierunt hē reges
et incepit hē duos consules. qz pmi duo fuerunt Juno
brutū pcedit. et luti tarqnius collatinus marcius lu
cretius. Sed an sine anni ita fuit nomē regū odiosū ro
manis qz dicit collatinū qz noīabatur tarqni? et com
municabat cū re

ge expulso i noie
expulerūt dicere
sibi iunio bnto
qz vrbe sollicitu
dine et metu libe
raret. cū tñ tpe
innocēs cēt. et ad
expulsiōez regū
auxiliū prestānt
fer. An dicit tū?
de ipso. cūz nihil
aliud offenderit
nomē inuisū. id ē
odiosum ciuitati
fuit. iusturandū
em ppi erat ne
minem regnare
passuros nec cē
rome vñ piculuz
liberati fore. il
lud ar obitare lu
berari purabāt
qz regū nomē. h
est tarqni i ciui
tate et impio erat.

Narrat aut eutropi li. j. qz collati
nus accepto omi primonio suo ex vrbe migravit. Et
idē dicit ritus luti li. ij. de origine vrbis. et narrat qz
iunius brutus plebē ad cōtionē duocavit reducēs eis
ad memoriā quō iurassz se nō relicuros aliqūē regna
re. vñ periculū esse posset liberati. Et addidit qz nō cre
debat pplm romanū solitā libertatē recuperare dum
regum genus et regū nomē scz tarqnius collatinū
nō solū in ciuitate. sed etiā in imperio esset. i. in cōsu
latu. et hoc mō brutus egit vt collatinus. quia collega
suus erat. qz alter cōsul nō solū cōsulari cederet. sed
etiā vrbe exiret. de qz facit aug. mētionē. f. Et b
tute ac bono marcus camillū rē. Dic ponit aug. ter
cum exemplū et signū ad idē. et loquit ironice vt pū
et est signū ex tercio facto. ingratissimo. f. de expulsio
ne marci camilli. de quo valer. li. v. tractat capitu
de ingris. ascribens scā magne ingritudini ciuitas.
dicens. ingrate et lapsē mēris errore esse ciuitatis. qz
virtutū romanorū et incrementum latissimū. et tutela
fortissima marcus camillus in vrbe in columitareni
tucti suaz nō valuit. n. sam lucio apulcio tribunople
bis tanqz perulator et republice fur vebientane pte/
de reus. duris sententijs in exiliū missus ē. Et qdem
eo tpe quo oprimo iuvene filio spoliat. solatijs ma
gis alleuiandus. qz cladibus onerandus erat. ac tri
buni plebis abesse crario querebantur. xv. milia cris
tanti nāqz pena finita est. indignas sniam ppter quā
ppls romanus tali pncipe careret. Dec valerius.
Titus vero luitus li. v. de vrbis origine hāc hīstoriā
sic narrat. Cū ciuitas vebientorū potētissima prope
romā. ad. xx. miliaria pncipus vrbis hostis essz. et ob
fessa fuisset a romanis. x. annis. et in ea obsidione ro

mani cōtra vebientos sepissime malo cuctu pugna
sent. tandē cū camillus pdictus sacrus consul et illic
missus esset cōtra eos. facta via sub terranea. vscz ad
arcē ciuitatis. quā viā cumulū appellauit. et per cam
milinibus intromissis. dū ciues circa defensionē mu

quā liberauerat citatē. vt de
sua dānatōe certissimū in exi
liū spōte discederet. et decez
milibz eris absens ēt dānare
tur. mox iterū a gallis vider
patrie futurū ingre. Abulta
cōmemorare iā piget feda et
iusta qz agitabat illa citas
et cū potētēs plebē sibi sub
dere cōnāret. plebsqz illis sb
di recusaret. et vtriusqz ptis
defensores magis studijs a
gerēt amore vicēdi. qz equū
et bonum dēquā cogitarent

Itaqz ha L. XVIII.
I bebo modū et ipm sa
lustiū testes poti adhibebo.
Qui cū in laude romanorū
dixisset: vnde nobis iste ser

et dicatorē fecerūt. qui mox gallis pecuniā nummran
tū qua romani se a gallis redemerant. repente sup
uentens cū exercitū nō solū obsidionē soluit. sed gal
los vicit. et p ea fere totaliter deleuit. s. Lū po
rentes plebē sibi rē. Dic notandū qz sicut p3 legenti
x. libros. id est pma decādē tin liuy de origine vrbis
dissentio inret nobiles ciuitatis et plebeios longo tpe
valde durauit. et ea occasione cōmissa sunt multa ma
la in vrbe. nec sedata donec pmo hēnt tribunos ple
bis qz erant ppi iudices et qsi ēt defensores plebis op
prie a nobilibz cōtra cōsules et nobiles. et hēbāt pā
tem valde magnā in vrbe fauente eis plebe semper.
et p ea extorsērūt plebi vt ēt de ipsiis eligerent ad oēs
gradus honoris. in mē etiā qz de eis possent cōsules
eligi sicut et de nobilibz ex quibz solis pmi eligebāt
cōsules de ista vero dissensione magis patebit in
capitulo sequenti.

Capitulum. XVIII.
Itaqz hēbo modū rē. In hoc ca. arguit bea
aug. cōtra nōtionē in pcedenti ca. tacitam
que videbat cōfirmari p dicta salustij ibi po
sita. et arguit in hoc ca. specialiter cōtra eā p verba sa
lustij. Et factan h ca. tria. qz primo ostendit qz eodez
tpe p quo salustius videt romanos cōmēdasse dicēs
qz ius bonūqz apud grecos nō legabz magis qz natu
ra valebat ipi ērant mali. nec obseruabant ius nec bo
nū. Secundo ibi potro si illa tpa rē. arguit bea. aug.
quales erant romani alio tpe pro quo non commen
dātur a Salustio sed potius vituperārur. Et tercio
ibi Lertis enim vt optino. Et bis concludit qz ma
la sua non debent imputari temporibz xpianis. Dic
aut in principio sic. Itaqz habebō modū scz arguendū
vel procedendū et statū subiūgit quē modū arguendū

roz qz eodez
tpe fiebat insul
tus occupant cē
arcē vacuā relin
quunt. capis p
mo ars ipsa. de
de ciuitas. p ea
qz camillū in dy
uisione pcedē of
fenderat plebem
vocatū ē ad iu
dicū plebis. qz de
cōdēnatione sua
cere spōte abeg
in ciuitatē ardeā
scz vicinā vrbi i
exiliū. et absēs cō
dēnar. ē in. r. mi
libus eris. Quē
tñ p modū tercō
anno sequēt cū
capitolū obside
ret. a gallis roma
ni necessitate du
cti rēuocauerūt.

Libor

Salustij
bisto.

precedendi vult bre scz q ex dicitis salustij vult pbare
 intentu. na in pcedenti ca. arguebat ex qbusda q satz
 hnt ab alijs hutorio graphis roanoz nec ibi salustiu
 allegavit. cu tn occasione hret ex dicitis salustij pban
 di qd pbauerat. b pcedias illd tps zc. vult di
 cere. b. aug. q sa
 lustius comēdas
 romanos dices
 q ius bonūq zc
 solū pdicabat. i.
 extollbat laudi
 bus illd tps z ro
 manos p illo tpe
 q erat p reges
 expulsos cu cui
 tas subito cresca
 ret in imensum.
 qd fuit añ belluz
 pun. cu scdm. na
 antea subiecerāt
 sibi totā italiā. z
 tn fm orostū ex
 pulsio regū. z cō
 sulū pma creatio
 fuit anno ab yr/
 be cōdita. ccccc.
 xxxij. Et inf ex
 pulsione regū
 z scdm bellū pu
 nicū nō fuerūt
 nisi. ccc. z. xj. añi
 nec tn post reges
 finitos romana
 res creuit. sed sic
 diē eutropius li.
 ij. in pncipio. anno. ccc. lxx. ab vbe pdita. i. anno se
 quēt post captione ei⁹ a gallis cepit romana res cre
 scere. Nā camillus eodē anno vebictoz ciuitatē q p
 lxx. annos bellū gesserat vicir. z equoz vbe z succu
 noz occupavit. z circa idē tps qntius cincian⁹ infra
 xx. dies pncipē ciuitatē cū alijs octo ciuitatib⁹ in dei
 ditone accepit. z p pns pty q ab eo tpe q̄ cepit rōa
 na res subito crescere vsq ad bellū punicū scdm. nō
 fuerūt nisi anni. ccc. lxx. Salustius tn incipit tps in
 crementi ciuitatis ab expulsionē regū. qz saltē illa ex
 pulsio fuit occasio incrementi ciuitatis. qz ppls iā fa
 ctus liberioz plus dilexit rēpublicā z plus aspirabat
 ad dñum. De incremento hō imperij z ei⁹ tēpe floz a
 in epitomate li. ij. in pncipio dicit sic. Domita subie
 ctasqz italia ppls romanus. ppe. ccccc. annū egit q̄ppe
 ccccc. annis domi lucretus est adeo difficile erat dai
 re italie caput. dū cēt hō ānis scqntib⁹. affricā. euro
 pā. asiā. totū deniqz orbē terraz bellis victoz hsqz pa
 grauit. c Idē tn in pmo historie zc. Dic credunt
 aliq q iste liber sit pms liber catilinarij. z b qz salu
 stius pus scpsit catilinarium qz iugurthinū. nec ples
 libri historie qz catilinarū z iugurthinū mō ab eo in
 ueniūt scripti. Et iō q querūt in catilinario ea q in
 isto caplo allegat aug. de histozijs salustij frustra la
 borant qz nō inueniūt. Scripsit em salustij vnu libz
 histoziar qz iā nō inuenit qd ex b pty. qz hic aliq po
 nūt tāqz salustij q nec in iugurthino nec in catilina
 rio inueniūt. Et. A. gelius li. v. z li. ij. introducit qrtū

libz histoziar salustij. d Lū ad pules a regibz
 zc. de expulsionē regū dixi in caplo pcedēt. De psw
 libo est sciendū q eodē āno q reges expulsū sunt. crea
 ti sunt duo pules q pssent rebz publicis qz pās
 solū annalis. i. vni⁹ āni erat fm eutropiū li. ij. ne ppe
 diuturnitate pā
 tis insolentiores
 redderent. Ideo
 hō duo creati sē
 vt si vn⁹ malus
 esse voluissz aliē
 hns pāre silem
 coereret eū. De
 qz pāre z dñā
 pās coz a pā
 re dicitatis di/
 cā infra li. v. ca.
 xvij. Lito autēz
 post creationem
 ipsoz cepit dis/
 sensio inf nobilē
 oroz z validiozē
 z plebeoz z dis/
 cesserūt plebei a
 nobilib⁹ viz cir
 ca. xv. z. xvj. añi
 nū p⁹ reges exas
 ctos. vt pty p rē
 tū luuiū li. ij. dōz
 gine vbis q diē
 q ab eo die quo
 moru⁹ ē rextar/
 qnius q fuerat
 expulsus. ceperē
 p⁹ molestari ple
 bei. Ipe hō moru⁹ ē circa. xv. añi a tpe tue expulsio
 nis. eutropi⁹ diē q āno. xvj. facta ē dissensio plebis
 Cū hic sciēdū q in pncipio milites q eligebāt ad bellū
 militabāt p pns stipendijs. vt pty ex tiro luio. Lū
 aut in statēt multa bella. imo nūqz cessabāt a bellis z
 pestilētis cogebant pecuniā mutuari a potētib⁹. ita
 vt postmodū nō possēt satisfacere nec qd ad pncipale
 nec qd ad vsuras q p mutuo petebāt. vinciebāt igit z
 in carcerabāt z pessime tractabāt ppe qz ora ē scditio
 inf ptes z plebeos p qrente plebe d rā dura oppōssio
 ne sua a ptrib⁹. i. maiorib⁹. z recessit plebs ab vbe ad
 tria miliaria z occupavit sacz mōre. Quidā hō mon
 tē auētū q est intra vbe credūt appellatū fuisse mō
 rē sacz. tandē hō pacificata ē plebs sub hac pditōe
 q de suis hret aliqz mēfatus q fuerēt plebeios ptra
 oppōssioēs z iniurias q mēfāt dicit sūt tribuni ple
 bis. De pdicta āt dissensioē plebis ponit aug⁹. sba
 salustij q sē ista. Iniurias validioz z ob eas discessit
 oncs plebis a ptrib⁹. aliasqz in vbe dissensioēs fuis
 se q hō salustij cū alijs q imēdiate sequūt in salustio
 ponit b. aug⁹. infra li. v. ca. xij. c Nā cū optimis
 zc. Dic pbat aug. p alia dicta salustij q ppls rōanus
 etiā añ reraū bellū punicū qd fuit tps in q fm salu
 stiu morabz optimis et maxia pcordia vixerūt. qd ipē
 in discordia z mole vixerūt. Nā salustij loqns d tpe
 medio inf duo bella punica. i. scdm. z reraū in q dēre
 vt dicit se habuerūt inf se ppter metū carthaginis. q
 ciuitas adbur stabat z siculisset etiā postea pō cuctis

fm silii nallie scipionis. de q li. f. c. xxx. Addit salu-
 luti loqns d discordia. auaricia. 7 alijs malis q ire
 bus scdis. i. pperis onri solent. 7 dicit q illa mala
 p' excidiu cartbaginis marie sunt aucta. creq arguit
 aug. q pus erat onri solita 7 pus aucta eo tpe q salu-
 stius die eos ste
 tulle optimis mo-
 ribz 7 maria con-
 cordia. Dicit eti-
 am salustius vel
 aug. p'f metu in
 fide. i. dubie 7 n
 multu certe. qz
 m bellu punicu
 fminatu fuit pai-
 ce facta inf roa/
 nos 7 penos sub
 certis pac. q pe-
 nit. cartbaginē/
 ses fregerunt. vt
 p'p'ntu luitu d
 secudo bello pu-
 nico li. j. Scdm
 etiā bellum puni-
 cu fminatu fuit
 pace facta. s3 qz
 cartbaginē ses
 fregerat p'ma pa-
 ce 7 pacra. timo-
 bat q etiā frage-
 rent sedam. Et ē
 aduertēdu q ab il-
 lo loco. nā iurie
 inq' validioz 7c. vsqz ad illd exclusiue. vides quead
 modū sē r'riue s'ba salustij. ex q' arguit. b. aug. q s3
 illo modico tpe qd fuit inf expulsioz regū 7 discessio
 nē pleb. aliqntū modeste se h'rent rōano. i. xv. ānia vl'
 xvj. vt ex sup'dict. p3. nō fuit nisi t'ioz tarq'nij regū
 expulsio. q tāto tpe vixit. 7 ita vult aug. innere q nūqz
 modeste se h'bat p' reges nisi t'ioz pene p' qz iusticie
 quātū ad tarq'nij scidū ē q p' expulsioz suā lōgo tpe
 l. p. x. ānos fere ipe inderant rōano s p se 7 p amicos
 suos. 7 p'cipue p' p'oscennā regē eturric. q tribu ānis cō-
 tinuis fm oroluū trepidā v'be terruit 7 obsedit. ita q
 q'diu tarq'nij vixit fuerit rōani in mag' t'ioz 7 concordie
 mag'. vixit inf se. fuit āt eturria dca fra q mō t'ulcia
 appellat fm istd. li. xiiij. etymologiaz. vñ 7 etrusci sūt
 idē q' t'ulci. f. Deim inq' fuit i'gio 7c. ponit aug. s3
 ba salu. vsqz ad illd exclusiue. cernis ex q tpe 7c. In q
 bus s'bis ondit aug. q male regebat res publica 7 q'ra
 fuit discordia inf p'ces 7 plebē. q. xv. vel a. xvj. āno
 p' exactos reges duravit. vsqz ad p'ncipiū scdi belli
 punicū qd icepit vt sup'dictū ē p' reges expulsos āno
 cccxj. 7 p' h'is ista dissensio r'riuebat fere p. ccc. ānos
 Incipiūt s'ba salustij sic. deim. i. deinde. i. mortuo tar-
 q'nio. fuit i'gio p'ces plebē exercere cepit. Quare āt
 v'oz fuit i'periu patz i'periu sup plebē. p3 ex his q s3
 tūgit dicit. de vita atz tergo regio more p'sulere. agro
 pellere 7 ceteris exp'itb soli i'gio agere. vult salustij di-
 cere q p'ces soli ceteris exp'itb. i. nō h'ntib p're in iudi-
 c'is silij 7 tractatib. nā i null' nego c'is req'rebāt af-
 sensū plebis. s3 sine plebe oīa tractabāt 7 iudicabāt.
 nā 7 d' morte i'ferēda p culpa. 7 tergo. i. aliq' flagellādo

vt' agro pellēdo oīa p se tractabāt 7 faciebāt. qd m
 vi'fra d'ca li. v. c. xvij. lege postmodū edita correctū
 ē. ita q nec p'sulbo liceret ista facere. Dicit āt q b facie-
 bāt more regio. qz tarq'nij sup' vltimū rex rōanoz p'f
 cui' regimē malū nomē regū erat ap' d' eos ita odiosum
 p'silla faciebāt. Et
 tus c' luit' d'ic d' or-
 rigie v'bis lib. j. q
 ipe regū p'm' nō ē
 de o'sto senatū p'su-
 lenti soluit. dome-
 sticus silij rēpu-
 blicā admistravit.
 bellū pacē federa 7
 societates p se ipe
 cū q'bo voluit inuis-
 su. i. sine iussu p'li
 ac senat' fec' dire-
 mitqz. Dec' tit' lū-
 utius. Et addit sal-
 lusti' q'bo seuitiā
 7c. armata monte
 sacz atqz auētinuz
 infedit. De disces-
 sione in monte sa-
 crū dicitū ē. Quan-
 tū h'ō ad discessio-
 nē in monte auēti-
 nū scidū q sic col-
 ligi p' ex t'pib que
 orosius notat. ista
 discessio fuit circa
 annū. xvj. post p'
 mā discessione. nā decētri creati sūt fm ipm āno. ccc.
 post v'be d'itā. 7 scqnti anno facta ē discessio. Lām
 tangit oros' li. ij. 7 titus liuius de origine v'bis li. iij.
 Nā decētris creatis q'bo data fuit p'tas p vno anno
 q p'sulbo dari p'scruit. cū ipi p'mo anno bñ 7 modeste
 se habuissent scqnti āno vn' coz. f. aptus claud' so-
 c'is suis magistratū. i. p'tati tali cedētib ipe p vim p'ti-
 nuavit mgratū q' vidētes locū sui mgratū cui cesserāt
 resūp'serūt mltū 7 volūtate p'li. Addit etiā ap' clau-
 di' malū aliū facere. nā cū arderet libidie in filia cuius
 dā milit' plebei. q absens erat ab v'be in exercitu. vt eā
 h'iet facili' cuidā cliēti p'suasit vt eā in iudicio peteret
 in futurū p'batū q' a cilla sua eēs. vt sic cliēti ad iudica-
 ra veniret in p'tate sua. Ipe h'ō ap' iudex erat in cā. q
 ab h'ite p'ie adiudicavit cliēti puellā tāqz ipi' a cilla. S3
 anqz crecutio snie fieret. p' puellē p amicu suū accitus
 cū videret q malicie resistere nō valeret filiā inf' fē. et
 statū sacro tum'itu i cūrate. cūcro p'lo d'ere'fāre maliciā
 ap' ad exercitū q paz distabat regress' q' rēs d' decētro
 ap'io p'f qd exercit' q sp p maria p're fuit d' plebe seces-
 sit a p'nto 7 sedit i mōre auērio relicto aligido. i. loco q
 dā sic d'ico i q'pus fuerat 7 eqs. i. p'lm quēdā sic dem
 Sedata h'ō ē dissensio ista 7 recōaliat' ē exercit' p'nto
 restituta plebi tribunitia p'tate. quā decētri ipediebāt
 7 ip'is decētri' p'ullis mgratu ac etiā remissa exercitū
 7 militib' oī culpa. g Usqz ad bella ciuilia 7c. fm ora-
 siū li. v. p'mū bellū ciuile rome. i. ciuū rōanoz inf se cō-
 motū ē āno ab v'be d'itā. cccccc. lxij. Tercij h'ō bellū
 punicū fm eundē lib. iij. incept. cccccc. 7 q'ro anno
 post finitū est. 7 cartbago delera est. 7 p' sequens ab

tpa talia reptunt: qbus pul-
 cerrima atz optima fuisse p-
 dicat rōana respublica: qd
 tā de p'seqnti erate dicendū
 aut cogitandū arbitramur:
 cū paulati mutata vt eiusdē
 historici v'bis vtar: ex pulcer-
 rima atqz optia: pessima ac
 flagiciofissima facta est: post
 cartbaginis vicz vt cōmēo-
 raurit excidiū: Que tpa ipse
 salustius queadmodū breui-
 ter recolat 7 describat in ei'
 historia legi p' qntis malis
 mox q scdis reb' exorta sūt
 vsqz ad bella ciuilia demon-
 stret esse puentum. Exquo
 tempe vt ait maiorū mores
 non paulatim vt antea: sed
 torrentis modo precipitati
 adeo iuuētus luxu atqz aua-
 ricia corrupta est: vt merito
 mā discessione. nā decētri creati sūt fm ipm āno. ccc.
 post v'be d'itā. 7 scqnti anno facta ē discessio. Lām
 tangit oros' li. ij. 7 titus liuius de origine v'bis li. iij.
 Nā decētris creatis q'bo data fuit p'tas p vno anno
 q p'sulbo dari p'scruit. cū ipi p'mo anno bñ 7 modeste
 se habuissent scqnti āno vn' coz. f. aptus claud' so-
 c'is suis magistratū. i. p'tati tali cedētib ipe p vim p'ti-
 nuavit mgratū q' vidētes locū sui mgratū cui cesserāt
 resūp'serūt mltū 7 volūtate p'li. Addit etiā ap' clau-
 di' malū aliū facere. nā cū arderet libidie in filia cuius
 dā milit' plebei. q absens erat ab v'be in exercitu. vt eā
 h'iet facili' cuidā cliēti p'suasit vt eā in iudicio peteret
 in futurū p'batū q' a cilla sua eēs. vt sic cliēti ad iudica-
 ra veniret in p'tate sua. Ipe h'ō ap' iudex erat in cā. q
 ab h'ite p'ie adiudicavit cliēti puellā tāqz ipi' a cilla. S3
 anqz crecutio snie fieret. p' puellē p amicu suū accitus
 cū videret q malicie resistere nō valeret filiā inf' fē. et
 statū sacro tum'itu i cūrate. cūcro p'lo d'ere'fāre maliciā
 ap' ad exercitū q paz distabat regress' q' rēs d' decētro
 ap'io p'f qd exercit' q sp p maria p're fuit d' plebe seces-
 sit a p'nto 7 sedit i mōre auērio relicto aligido. i. loco q
 dā sic d'ico i q'pus fuerat 7 eqs. i. p'lm quēdā sic dem
 Sedata h'ō ē dissensio ista 7 recōaliat' ē exercit' p'nto
 restituta plebi tribunitia p'tate. quā decētri ipediebāt
 7 ip'is decētri' p'ullis mgratu ac etiā remissa exercitū
 7 militib' oī culpa. g Usqz ad bella ciuilia 7c. fm ora-
 siū li. v. p'mū bellū ciuile rome. i. ciuū rōanoz inf se cō-
 motū ē āno ab v'be d'itā. cccccc. lxij. Tercij h'ō bellū
 punicū fm eundē lib. iij. incept. cccccc. 7 q'ro anno
 post finitū est. 7 cartbago delera est. 7 p' sequens ab

excidio carthagi
nis vsq ad pnu
bellu civile fluxe
rut anni. lvi.
b De sylle vi
tys rē. de eis lo
quit plus salusti
us circa mediu
jugurbuni. 200
stus li. v. 7 curro
pius li. v. valeri
us etiā li. ix. p tā
to ho h fac de co
mēnonē aug. qz
ipse 7 marcus
mū bellū inter se
gesserūt de q pla
infra ca. xxi. du
cent.

Ca. XIX.

Ca. XIX.
a Lec roma
e na respubli
ca rē. In h ca. b.
aug. ex bis q in p
cedētib dicitur
onidit qz vitupa
biles sunt roma
ni q detrahūt rpi
bus xpianis 7 et
dij eoz. 7 etiā qz
laudabil sit rps
7 xpian. qd ego
nō pus dico. i. p
mus vel pus qz
eoz auctores. qz
ad h vt disceret
aug. mercedē de
dit bis a quibus
didicit.
b Cui vtinā tā
tū casta rē. id est
vtinā nō solū ra
cerēt bona. i. nō
pl^o mali facerēt
nisi qz racerēt bo
na faciēda. s. pe
ius faciūt eozum
dij. qz mala fieri
deposcūt. Et qz
credunt dij pber
auctem malefa
cendi.

dicat genitos esse q neqz ipi
b hfe possent res familiares:
neqz alios pati Dicit deinde
pfa salustius de sylle viuis
ceteraqz feditate reipubli
ce: 7 alij scriptores in h sen
i tiur qzuis eloqo multū ipa
ri. L. ernis tū vt opinor: 7 qz
qs aduerterit: facillime pspi
cit colluuiē mox pessimoz q
illa ciuitas plapla fuerit: aſi
nri regi aduētū. Hec em ge
sta sunt nō solū aſiqz xps in
carne pns docere cepissz: ve
rū etiā aſiqz de xgine natus
essz. Lū igit tot 7 tāta mala
tēpoz illoz vel tolerabiliora
supius: vel p^o euertā cartha
ginē intolerāda 7 horrenda
dijis suis iputare nō audeāt
opiniōes hūanis mētib^o vū
talia vitia silueſcerēt mali
gna astucia inserētibuo: cur
mala pntia xpo iputant q do
ctrina saluberrima 7 falsos
ac fallaces deos coli vetat 7
istas hoim noxias flagicio
sasqz cupiditate dīna aucte
detestās ac pdenant: bis ma
lis tabescenti ac labenti mū
do vbiqz familiā suā sensim
subtrahit: qz pdat etnā: 7 nō
plausu vāitat: s. iudicio xita
t: glorioſissimā citatē. L. XIX.
a Lec romana respubli
e ca qd nō ego pus dico
s auctores eoz vū hec mer
cede didicim^o tāto aſi dixe
rūt aſi xpi aduētū paulatim
mutata 7 expulcerrima atz
optia: pessima atqz flagicio
sissima facta ē. Ecce aſi xpi
aduentū post deletā cartha
ginē: maloꝝ moꝝes nō pau
latim vt antea: s. torrēt: mō
picipitati: a deo iuuent^o luxu
atz auaricia corrupta ē. Le
gāt nobis ptra luxū: 7 auari
ciā pcepta deoz suoz iplo ro
mano data. b Cui vtinā tātū
casta 7 modesta reticerēt ac
nō etiā ab illo pbrosa 7 igno
minioſa deposcerēt: qbus p
falsam diuitatē pncioſaz cō

cliarēt auctē. Legāt nra 7 p
ppbas 7 p scm euāgelij: et
p aplicos act^o 7 eplās: tā ml
ta ptra auariciā atqz luxuriā
vbiqz ppls ad h pgregat: qz
excellēt: qz pine: nō tāqz ex
phoz: certatōib^o strepere:
s. tāqz ex oraculis 7 dei nubī
bus intonare: 7 tamen luxu
atqz auaricia scenisqz ac tur
pibus moꝝib^o aſi aduētū xpi
rēpublicā pessimā ac flagitō
sissimā fact: nō iputant dij
suis: afflictōz xdo ei^o quācūqz: isto tpe supbia
deliticoꝝ eoz ppeſse fuerit: religioni increpi
tant xpiane. Cui pcepta de iustis pbiſqz mo
rib^o si audirēt atz curarēt reges terre: 7 oēs
ppl: pncipes 7 oēs iudices frē: iuuenes 7 xgi
nes: seniores cū iuniorib^o etas ois capax 7 v
qz sexul: 7 qz baptista iohes alloqz exatores
ipſi atz milites: 7 terras vite pſit ornaret sua
felicitate 7 respublica: 7 vite eterne culmē bea
tissime regnare pcederet. S. qz iste audit
ille ptenit: pluresqz vitijs male blanditib^o qz
vtili vrtutū asperitati sunt amicioꝝes tolera
re xpi famuli iubēt: siue sint reges: siue sint p
ncipes: siue iudices: siue milites: siue puincia
les: siue diuites: siue paupes: siue liberi: siue
fui vtriuslibet sex^o: pessimā etiā si ita necesse
ē. flagicioſissimāqz rēpublicā 7 in illa angeloz
qdā scitissima atz augustissima curia celestiqz
republica: vbi dei volūtas lex est: clarissimū
sibi locū etiā ista tolerātia cōpare. Ca. XX.
a E rūt tales cultozes 7 dilectozes doꝝ
v istoz qz etiā imitatores i scelerib^o 7 fla
gitijs se esse letāf nullo mō curant pessimā ac
flagicioſissimā nō esse rēpublicā. Tātū stet in
qūt. tm floreat copijs referta victoꝝijs glorioſa
vel qd est felica pace secura
sit. Et qd ad nos: Immo id
ad nos magis pntet si diui
tias qsqz sp augeat q qtidia
nis effusionibus suppetant.
p qz sibi etiā infirmiores s
dat qsqz potētior. Obſeqnē
diuitib^o paupes cā securita
tis atz vt eoz pfocinajs qeta
iertia pfruāt^o diuites paup
b^o ad clientelas 7 ad misterliū
sui fast^o abutāt ppli plaudāt
nō pultozib^o vtilitatū suarū
s. voluptatū largitorib^o. Nō
iubeāt dura: nō phibeāt im
pura reges nō curēt qz bōis

e Siue puincia
les rē. puincia
dialiq regio qsi
pcul vicia. 7 pu
cie. id dicitur fre
extra italiā a ro
manis vicia 7 m
butarie facte. qz
pma tpe fuit sic
lia sic dicit festus
7 ide dicit puin
ciales q sunt eis
tributarij fm bu
go.

Ps. 148
Luc. 3

Ca. XX.
a E rūt tales
y cultozes rē
In h ca. dicitur
b. aug. vitā tur
pissimā quā dī
cultozib^o suis p
mitrūt 7 quā ip
si cultozes qur.
7 ondit qnta sic
fedras vite rlis
b Diuites pau
peribus ad clien
telas. clientela ē
scrutū vel mul
tudo seruoꝝum

Ubi optera Suiua. abundantia et copiosa.
Sed domus sardanapali. Iste sardanapalus fuit
 iustitiam lib. i. et orosium lib. i. fuit ultimus rex assyriorum.
 erat autem vir muliere corruptor. Et ad eum videndum pro
 fecus eius modis propositus nomine arbactus vir admis-
 sus fuit. quod si
 nemini ante ipsum pro
 missus fuerat. in-
 venit regem inter
 seorumque greges
 purpuram colorem
 et milia habere
 bitu cum mollicia
 corporis et oculorum
 lascivia omnes femi-
 nas amare. et pen-
 sa. i. portiones li-
 ni vel purpure
 quanta capit colus
 vna vice. vel quanta
 distribuit pro
 diurno interregni
 nes present. quod
 vltis indignat
 profectus arbactus
 progressus ad soci-
 os narrat quod vi-
 dit. fit mori pu-
 ratio. et bellum sar-
 danapalo inferre
 quod cretus cum pau-
 cis et vicinis aula
 regia ingredere. et
 accenso igne se et
 sua incendit. in hoc
 solo vix imitatur
 et certum sicut dicit
 iustinus et etiam
 orosius regnum assy-
 rorum ad medos
 translatum est. De
 epitaphio vero
 suo de quo hic loquitur
 augustinus. facit memo-
 riā etiam titus liti-
 us et tullius li. v.
 de tusculanis qua-
 stionibus.

Capitulum XXI.

Ed si meminit re. In hoc capitulo. per arbactum. quod eo
 tempore per quod salustius dicit romanam republicam
 pessimam et flagitiosissimam esse. ut supra allegatum
 fuit. et. etiam omnino fuisse nullam fuisse quem
 tullius facit libro de republica ubi tullius quoniam loquitur
 in persona affricani scilicet quoniam in persona philippi. quoniam in
 persona lelii. et quoniam in persona p. ut patet in libro. Et fa-
 cit in hoc capitulo. tria. quod primo. persequitur dicitur tullius loquentis in
 persona aliorum. scilicet ubi. sicut etiam ipse tullius persequitur
 dicitur eiusdem loquentis in persona p. tertio ubi. hec ci-
 cerus facit. Et declaratis inuenit in cultores deorum

et ostendit intentionem suam quod ad probanda in futurum. Quam-
 tum ad primum sciendum est quod in personis illorum trui loquitur. quod
 erant viri et patet prudentes etiam valde et amici. et quod
 pro republica zelum ferendum habuerunt. Inducit autem illos
 tres ad inuicem disputantes et referentes de republica
 ca pro illo eodem
 tempore per quod salustius
 ea describit moni-
 bus pessimis cor-
 rupta. de qua etiam
 corruptione per se
 etiam cito pitura.
 et hoc fuit quoniam vnus
 gracchorum occisus
 est cuius inter se
 etiam et seditiones
 propter eum suscita-
 tas salustius descri-
 bit scilicet in libris
 hystoriarum suarum.
 ubi supra li. i. cap.
 xvij. fuit allegat-
 tus. et etiam tullius
 de republica ubi
 introducit per di-
 ctos disputantes
 Sciendum est au-
 tem quod salustius
 facit etiam mentio-
 nem et in iugurthino
 no de interfectio-
 ne gracchorum. fu-
 erunt autem duo fra-
 tres gracchi val-
 de seditionis et ro-
 manis nobilibus
 videbatur quorum
 vterque tribunus
 fuit suo tempore. et
 primo interfectus est
 vnus vna vice.
 et postea alius alia
 Et sicut dicit orosius
 libro quarto dum
 scipio affricanus
 de quo fit hic me-
 morio bellorum ageret
 contra numanti-
 nos in hispania
 apud romam grac-

ludos exposcit quales volue-
 rit: quos cum suis vel de suis prae-
 hese cultoribus. tantum efficiat ut
 huic felicitati nihil ab hoste
 nihil a peste nihil ab ulla cla-
 de timeat. Quis hanc repu-
 blicam sanam non dicam romano im-
 pio: sed domui sardanapali
 copauerit: quod quondam rex ita fu-
 it voluptatibus de dicitur: ut in se
 pulcro suo scribi fecerit ea so-
 la se hese mortuum: quod libido ei
 etiam cum viueret hauriede prae-
 pserat: quem regem isti se hese
 sibi in talibus indulgentem nec in
 eis quicquam ulla seueritate ad-
 uersantem: huic libenti quod ro-
 mani veteres romulo replum
 et flamine consecraret. L. XXI
 I. Ed si meminit quod romanam
 republicam pessimam ac
 flagitiosissimam dicit: nec cu-
 rant isti quanta morum pessimorum
 ac flagitiosorum labe ac dede-
 core impleat: sed tantum ut
 stat et maneat: audiat ea: non
 ut salustius narrat pessimam ac
 flagitiosissimam factam: sed sic ci-
 cero disputat: iam tunc per-
 gisse: et nullam omnino remansisse
 republicam. Inducit enim scipio
 nem: eum ipsum quod carthaginense ex-
 titerat de republica disputa-
 te quoniam praeiuebat ea corruptio-
 nem quam describit salustius: eam iam
 quod pitura. Et quod tempore dispu-
 tat quo iam vnus gracchorum

Tullius de
 repub.
 Salustius
 iugur.

chorum seditiones agitabantur. tamen salustius in
 iugurthino reputat eos non fuisse seditiones. sed pro-
 pter eorum iniquam interfectionem seditiones ex-
 ortas. Dicit enim sic. Postquam tyberius gracchus ce-
 cilius gracchus ceperunt vendicare plebem in liber-
 tatem. et patefacere paucorum scelera. nobiles qui
 noxierant. et hoc timore percussi. modo per socios.
 interdum per equites romanos quos spe societatis
 cum nobilibus a plebe amoverat obstiterunt graccho-
 rum accusationibus. qui zelabantur pro libertate plebis. et
 primo tyberium gracchum. deinde post paucos an-
 nos eadem ingredientem via cecilium gracchum tribuni

Liber

ferro necauerunt. Igitur ea victoria nobilitas vasa est. q' p' sua libidine multos mortales ferro aut fuga c' tulerunt. hoc salusti' dicitur de aug' de istis gracchis no' solu' hic facit mentione' s'z etia' sequi ca. 2. infra li. iij. c. xxij. Et to' ad eoz q' die intellectu' hndu. sciendu' e' q' sicut titus li. viii. de vrbis orig'ne. et o'rosius libro. v. de pmo graccho narrat q' cu' esset tribunus plebis agru' publicu' a q' bus d' p'uat' p' sonis. l. nobilib' possessum min' bene vt sibi videbat p'lo' diuidi statuit. Sicut ei narrat titus l'ius us leg' vna' tulit ne q's ex publico agro plus q's decem iugera possideret s'z q' gracchu' fratre suu'. et apuz claudium trunuros ad diuidendu' agr' creauit. Pro mulga ut etia' alia' leg' vt s'z bi tres iudicarent q's esset ager public'. q's p'uat' vt sibi vna' part' faceret lat' diuidendu'. Otto m' vero tribuno plebis obstitenti aufert imp'iu' tribunaru'. Ex his senatus iram incurrit et p'lm in sapibam erigit. Eode' etia' tpe or talis cumeus filius mox' p'ly romanu' imperio asse' cur' ipse rex

erat succedere herede' iusserat. Gracchus vo' app'et' gratia' p'li legem tulit vt pecunia p'lo' distribuere't. Lu' igit' dies comicioz q's s'z magistratus s'z uenerunt eligi aduent' s'z q' gracchus nueret' trinuare' me'ratu' in anno sequenti sperans se eligi in tribunu' inflama' ta nobilitas fragmentis subclioz fugato p'lo' ip'm p'mo fragme'to dicitu' ad terra' deinde volente' fugo' re clava percussu' occideru't. ducenti p'erea in ea seditione interfecti sunt. ip'si q' gracchi cadaver' in bua' tu' extabuit. De isto graccho dicit valerius li. j. q' cu' senatus ip'si republica' teneret opp'issam pala' dicitant' interpre' senatu' oia' p' plebe' agi debere. Id' etia' dicit lib. vj. q' scipio africanus scos' s'z uox' eius duxerat

occisus fuit a q' scribit seditiones graues cepisse salusti' Na' mort' eius sit in eisde' libris com'oratio. Lu' aut' scipio in sc'bi libri sine dixit s'z vt in fidibus ac tibijs atq' catu' ipso ac vocib' p'cent' e' q'da' tenendus ex distinct' sonis que' imuratu' aut discrepate' aures erudite ferre no' p'nt: isq' p'cent' ex dissimillimarū vocū moderatiōe cōcoro' nū effici' t' p'gruē: sic ex sūmis t' medijs t' infimis iteriectis ordimb' vt sonis moderatā rōne ciuitatē p'sensu' dissimilimoz' p'anere: t' q' harmōia a musicis d' in cātū: eā eē in ciuitate cōcordiā: artissimū atq' optimū oīm in republica vinculū icolumitat' eāq' sine iusticia nullo pacto esse posse. Et deinde cū aliq'nto lati' t' vberius de uis' q' tū q' p'desset iusticia citari: qn' tūq' obesset si absum' s'z susceper' deinde philus vn' eoz q' disputatiōi aderat: t' poposcit vt h' ipsa q'stio diligētius tractaret ac d' iusticia pla' diceret' p' illud q'd iaz vulgo ferebat' republica' regi sine iuria no' posse. h'ac p'inde q'stionē discutiēdā t' enodādā esse assensus e' scipio rūditq' nihil esse q'd adhuc de repu-

in vrox. Lu' aut' scipio de bellatis num'at'is roma' fuisse reuersus post interfectionē p'dictā encus carbo tribunus plebis nup' sepultu'. i. s'opite seditionis turbulentissimus iudex africanu' interrogat q'd de tyberij gracchi interitu' sentiret. vt aucre grauissimū vni inchoato incendio multū inuenēti adijceret no' dubitans qn' p'pter tā artā as' finitacē aliqd' p' interfecti memoria' est' miserabi' luter locurus. ac scipio iure cū csum' p'nu'ciauit p'z ergo q' scipio reputauit cū iuste interfectum. Cū forsitan p'p' ea q' is dicit' sūt de scipione ipse brūs aug' no' fac' mētionē in h' loco nisi de p' graccho interfecto. In sequenti vo' ca' facit mētionē de vrox. Sedus vo' gracchus sic narrat valerius li. j. an'q' tribun' fieret somno p'sus tyberij gracchi fratris sui effigie' vidit dicens sibi nulla rōe vitare posse ne cū eo fato periret q' ipse occidisset. t' ver' est q' sic tūgit. Narrat cū de ipso o'rosius li. v. q' tribunus plebis p' tumultū creatus mag' rei publice p'nti' es sūt. nā cū se p'p'lm dōnt' t' p'missis in acerbissimas seditiōes excitasset. maxime vo' legis agrarie. t' distributione' t' diuisione' agrorū cū etia' p' q' frater eius tyberij gracchus fuerat occisus Et q' successor' su' in tribuatu' s'z minuti' p' magna' pte' statuta' t' leges gracchi abrogauit. sup' q' id' igne' gracch' t' federat' sibi mule' t' assūptis capitoliū vbi p'rio agitabat' as'cedit vbi marcio tumultu' excitato. t' q'dā p'one a gracchianis interfecto. cū postmodū bellans forē resistentiā h'ci. nā tota' multitudo sua euz diu fuis'z anceps. bellū p' sagittarios ab op'rio t' sale missos disturbata e'. gracch' fugit. t' pugnatiō' p' ip'o amic' suis ip'e ne viu' caper' ceruicē suā suo p'buir' t' a put' vo' gracchi occisi' s'z soli allatū e' corp' ad comeliā

blica putaret dictū t' q' poss'z lōgi' p'gredi: nisi eēt p'firma tū nō mō falsū esse illud sine iniuria regi non posse: s' hoc verissimū esse: sine sūma iusticia republica' regi nō posse. Lu' q'ōnis explicatio cū in dicit' nūc dilata eēt: i' tercio libro magna' p'stictatiōe res ipse disputatiōe eoz q' sentiret sine iniusticia regi non posse republica': purgās se p'cipue ne h' ip'e sentire crede'ret. Egitq' sedulo p' iniusticia' p'ra iusticia: vt hanc esse vniē reipublice: illā vō iustilem verisimilib' rōnibus t' exēplis velut conaret' ostēdere. Tū lelius rogat' o' b' iusticia' defendere aggressus e': asseruitq' q' tū poruit nūbi tā inimicū q's iniusticia' ciuitati: nec oīmno nisi magna iusticia geri aut stare posse republica'. Quā q'ōne q' tū satis visuz e' p'tractata: scipio ad itermissa reuertit' recolitq' suā atq' cōmendat breuē reipublice definitiōez q' dixerat eā esse rē p'li. Populū autē nō oēz centū multitudis: s' cetuz iuris p'sensu' t' utilitatis cōmuniōe sociatū esse determinat. Docet deinde q'nta sit in disputan-

matrē suā q̄ fuit
 filia affricani su
 pions cuius scz
 affrican^o poste
 rior nepos erat.
 delam est. Pars
 q̄ q̄ orosius sen
 sit gracchos fuis
 se viros multuz
 seditiosos. 2 bea
 rus aug^o idē sen
 tit. vt pars in se
 quēti ca. 2 titus
 luvius q̄uis salu
 stius eos p̄nūcia
 uerit fuisse iu
 stos. fuit 2 vn^o
 ali^o tyber^o grac
 chus bon^o ciuis
 q̄ alio mō est in
 fecus fm valeri
 um libro. 1.
 b Lū bñ ac iu
 ste gerit 2c. No
 bic q̄ beatus au
 g^o rāgit tres sim
 plices politias
 rectas 2 eaz etiā
 corruptiones de
 q̄bus determinat
 p̄s in polutias
 suis.
 c Commemo
 rato p̄nus enij
 poete. de isto en
 modicit eutro
 p̄ius lib. 11. q̄ tpe
 p̄mi belli p̄nici
 tarenti nascit q̄
 post rome deguit
 p̄centus vn^o an
 alle misterio. di
 cit eusebius q̄ ar
 ticlari morbo pe
 r̄it 2 sepultus ē
 via ap̄ta in mo
 numero scipiois
 Huius poete v̄
 sum. Tullij mul
 tū laudās q̄si fu
 isset quoddā ora
 culū. i. diuinū r̄n
 sum ip̄m diffuse
 p̄sequit. vt p̄3 in
 lra. Sunt autē v̄
 ba tullij ab illo lo
 co. Morbo an
 tiquis res statē
 vsq̄ ad illd. bec
 cicero.
 d Quos ita ob
 litiōe obsoletos.
 obsoletos idē est

do definitiōis vtilitas: atq̄
 ex illis suis definitiōs collig
 git tūc esse rēpublicā. i. rem
 ppli. b cū bene ac iuste gerit:
 siue ab vno rege: siue a pau
 cis optimatibus siue ab vni
 uerso pplō. Lū xō iniustus
 ē rex quē tyrannū more gre
 co appellauit aut iniusti op
 timates quoz p̄sensuz dixit
 esse factionē: aut iustus ip̄e
 pplius cui nomen vsitatū nō
 reperit: nisi vt etiā ip̄m tyrā
 nū vocaret: nō iam vitiōsaz
 sicut p̄die fuit disputatū s̄ si
 cur rō ex illis definitiōibus
 p̄nexa docuisset: oīno nullaz
 esse rēpublicā: qm̄ non esset
 res ppli cū tyrann^o eā factō
 ne capesceret: nec ip̄e pplis
 iā pplis esset: si esset iniustus
 qm̄ nō esset multitudo 2 iu
 ris p̄sensu 2 vtilitatē cōsione
 sociata sic pplis fuerat d̄finit^o
 Quē ergo rēpublica roma
 na talis erat q̄lem illā descri
 bit salustius: non iā pessima
 ac flagitiosissima sic ip̄e ait:
 s̄ oīno nulla erat fm istā rō
 nē quā disputatio de repu
 blica inter magnos ei^o p̄nci
 pes tunc habita patefecit.
 Sicut etiā ip̄e tullius nō sci
 pionis: nec cuiusq̄ alterius
 s̄ suo fmone loquens testat
 i p̄ncipio q̄nri lib^o cōmemo
 rato p̄nus enij poete versu
 q̄ dixerat. Aboribus antiq̄s
 res stat rōana virisq̄. Quē
 q̄dē ille versum inq̄t vel bre
 uitate vel veritate tanq̄ ex
 oraculo mihi q̄dā esse affar^o
 videt. Raz neq̄ viri nisi ita
 morata ciuitas fuisset: neq̄
 mores nisi bi viri p̄fuissent:
 aut fundare aut tādū tene
 re potuissent tantā 2 tā iuste
 lateq̄ imperantē rēpublicā
 Itaq̄ an n̄ am memoriā et
 mos ip̄e patrius p̄stantes
 viros adhibebat 2 veterum
 morē ac maiōz instituta re
 tinebāt excellētes viri. Itā
 xō etas cum rēpublicā sicut

picturā accepisset egregiā:
 s̄ euanescentē vetustate: nō
 mō eaz colorib^o eisdē q̄bus
 fuerat renouare neglexit: s̄
 ne id q̄dē curauit: vt forma
 saltē ei^o 2 extrema tāq̄ linea
 menta fuaret. Quid ei ma
 net ex antiq̄s morib^o q̄bus
 ille dixit rē stare romanā q̄s ita obliuione ob
 soletos videmus: vt nō mō non colant s̄ etiā
 ignorent? Itā de viris q̄d dicā? Abores ei ip̄si
 interierūt viroz penuria: cui^o tāti mali nō vi
 det reddēda rō nobis: s̄ etiā tāq̄ reis capitis
 quodāmodo dicenda causa est. Nostris em̄
 vitijs non casu aliquo rēpublicā verbo reti
 nemus re ip̄a xō tā p̄dem amissimus. Hec ci
 cero ferebat lōge q̄dē p̄ mortē affricani quez
 i suis libris fecit de republica disputare adhuc
 tū an aduentū xpi. Que si diffamata 2 p̄uale
 scente religione xp̄iana sentiret atz dicerent
 q̄s nō istoz ea xp̄ianis iputanda esse cēseret?
 Nobis cur nō curarūt diū eoz ne tunc p̄iret
 atz amitteret illa rēpublica quā cicero lōge
 anq̄ xp̄us in carne venisset tā lugubris deplo
 rat amissam? Uiderint laudatores ei^o etiā ill
 antiq̄s viris 2 morib^o q̄lis fuerit: vtz in eay
 guerit recta iusticia: an forte nec tunc fuerit
 viua morib^o s̄ picta colorib^o. Q̄ 2 ip̄e cicero
 nesciens: cū eā p̄ferret exp̄sit: s̄ alias si d̄s vo
 luerit: hec videbim^o. Enitar em̄ suo loco vt
 oīdam fm definitiōes ipsius ciceronis q̄bus
 q̄d sit respulica 2 q̄d sit pplis: loquēte scipione
 breuif^o posuit: attestātib^o etiā mult^o: siue ip̄si^o
 siue eoz q̄s loq̄ fecit eadē dis
 putatiōe sentētijs nunq̄ illā
 fuisse rēpublicā: qz nūq̄ i ea
 fuit xā iusticia. Scdm̄ p̄ba
 biliores autē definitiōes 2 p̄
 suo modo q̄dam rēpublica
 fuit: 2 melius ab antiq̄orib^o
 romanis q̄s a posterioribus
 administrata ē. Vera autē
 iusticia nō est nisi in ea repu
 blica cuius p̄ditor rectorq̄
 xp̄s ē: 2 si etiā ipsam rēpubli
 cam placet dicere: qm̄ eā rē
 ppli esse negare si possumus
 Si autē h̄ nomē q̄d alibi alit
 q̄ vulgatū ē ab vsu n̄se locu
 tionis est forte remotius: in
 ea certe ciuitate est vera iu
 sticia: de qua scriptura san
 cta dicit. Blosa de te dicta
 sunt ciuicas dei. La. XXII.

q̄ p̄ter obliuio
 nē p̄ter fetozem
 defros. vñ vule
 tullius dicere q̄
 moderni iam de
 seruit bōs mo
 res antiq̄z q̄ fe
 terēt eis. nā ip̄os
 vident dormire.
 e Nec cicero fa
 rebat 2c. Dicno
 norandū q̄ affri
 canus iste secun
 dus fuit tpe scōi
 belli p̄nici 2 diu
 etiā postea vitit
 Cicero xō fuit
 tpe iulij cesaris.
 2 post mortē ei^o
 ab amicis cesar^o
 qz fauerat pom
 p̄cio p̄tra eū. in
 terfectus est fm
 eutropij lib. vij
 in p̄ncipio. Ter
 cū xō bellū pu
 nicū inchoatum
 fuit anno ab vs
 be p̄dita. fm oro
 sū. ccccēij. Juli
 us vero interfe
 ctus fuit fm cun
 dē circa annū ab

Ps. 86

Liber

v. be cōdita septingentesimū decimū. et ita in scriptōne africanū et ciceronē fluxerūt ant̄ circū centū. Entar em̄ loco suo. s. li. rix. ca. rxi.

Ca. XXII

Ed qd̄ grinet rē. In b̄ ca. brūs aug. arguit d̄ falsos deos pb̄as q̄ ips̄s roman. legib. ni digebat

q̄b̄ b̄n̄ vixisset. et q̄ p̄ d̄na d̄q̄ cal da re debuisset qd̄ tū n̄ fecerit. et fac q̄ duo p̄mo ar guit vt dicitū est sedo ibi. an for t̄p̄ter huiusce modi rē. exclu dit quādā n̄sio nēq̄ dari possen b̄ Quas deo rū leges rē. d̄ du ob̄ graciebis d̄i xi p̄cedēt cap. c̄ Quas mari us et cinnā et car bo. Hic sciēduz q̄ sic colligi pōt ex dictis eutro piū li. v. et orosij li. v. res fuerūt mariū. s. ca. ma

Ed qd̄ ptinet ad p̄ sentē qōnē. qualibet laudabilē dicāt istā fuisse v̄l eē rēpublicā: fm̄ eoz̄ doctissimos auctores iā lōge an̄ xp̄i aduētuz pessima ac flagiciosissima facta erat: Immo x̄o nulla erat: atq̄ oīno pierat p̄ditissimis mozi bus. Et q̄ nō p̄iret: dii custo des ei. p̄plo cultoz̄i suo dare p̄cipue vite ac mox̄ p̄cepta de buerit a q̄ tot tēpt: tot sac̄ dotib. et sacrificioz̄ ḡnib. tā m̄plicib. variisq̄ sac̄i tot festi solēnitatib. tot tātoz̄q̄ ludoz̄ celebratib. colebāt vbi nihil demones nisi nego

ri. p̄. et catus mari. fili. ei. et mare. mari. q̄ oēs s̄l rēpublicā turbauerūt et d̄ sillā d̄ sulē bellū nouerunt. De p̄mo x̄o mario loq̄tur h̄ brūs aug. Quōd x̄o p̄ ip̄ sum p̄mū ciuile bellū n̄ oētū fuit et gestū colligit ex oro sio et eutropio et etiā valerio li. v. Anno em̄ v̄b̄ d̄ di te ferētēs. mo seragesimo sedo. ca. mari. q̄ serēs an̄ d̄ sul fuerat cū sylla q̄ eodē tpe d̄ sul fuerat d̄ m̄thada rē. q̄ aīā et achaiā occupauerat mitteret. affectauit se p̄tinū d̄ sulārū. et vt septio d̄ sul fieret. vt ip̄e mitteret d̄ m̄thadarē q̄re sylla cōmor. cū exercitu ad v̄bē ve nit. et d̄ mariū dimicās et eo fugato d̄ m̄thadarē p̄ cessit i greciā. Mari. x̄o fugiēs cū p̄sequētū istāna circūsept. eēt i m̄turnētū paludib. se abscondit. Et q̄b̄ iselētis oblit. luto ignomiose p̄tract. et turpi spe craculo i m̄turnas deduc. et rufus i carcerē. vbi p̄ cussorē ad se occidēdū. missū solo vulu exterruit. vt eū occider̄ n̄ auderet. sic dicit i seq̄nti ca. Deide laps. ex vinculis i africā fugit. sollicitatoq̄ ibi filio suo. s. cato marito iuniorē. q̄ apud yricā i custodia fuabat et cinne d̄ sul i societate scelez. iūce romā statuit redi re cū eodē. Exercitū x̄o suū dimiserit i q̄tuo. pres sic q̄ cato mario sentio. tres legiōes date s̄. p̄tē x̄o exer cit. accepit ca. carbo. d̄ q̄ d̄ valeri. li. vj. q̄ erat or̄ entū ciuiliū maloz̄ fax arētissima p̄ x̄o data ē ser tono. Residua x̄o p̄e exercit. cinnā d̄ sulē d̄ secuta ē. Mari. igit̄ coloniā ostiēs vt igressus. oīa ḡna libi dis. auaricie. et crudelitāt. exercuit. deinde cinnā cō sul cū legionib. et mari. cū fugitiuis v̄t ē igressi. nob̄ilissimos q̄z̄ senat. et viros d̄ sulares plimos interfe cerūt. m̄ltos aut̄ p̄scripserit. et eueria domo sylla filiof et v̄toz̄ ad fugā cōpuler. vniuersos x̄o reliq̄. s̄. na tus ad syllā i greciā veit. vt patrie subuēret. Interi x̄o p̄ulq̄ sylla rediret. mari. p̄ cū interfectoz̄ ciuiliū ca p̄ta illara cū iūq̄s oblata capitolij. collata rostris i loco cuidā i foro sic appellato ad spectaculū. p̄gere

ret. ac septimū d̄ sulārū cū cinnā tertio d̄ sulē p̄ualē. in exordio d̄ sularis imp̄. sera tādē morte p̄emp̄t. est Linna x̄o q̄rto d̄ sul fact. postmodū a p̄p̄o c̄ r̄ci tu itersect. est. Interim etiā p̄ulq̄ sylla rediret rome facti sunt cōsules. catus marius iunior. et papin. car

ciū suū egerūt: non curātes quādamodū illi viuerēt: im̄ mo curātes vt etiā p̄dite vi uerēt: dū tñ hōi suo illa oīa metu subditi m̄strarēt. Aut si dedeīt p̄ferat: cōsidat: le gāt q̄s deoz̄ leges illi ciuita ti datas p̄tēpserit gracchi vt seditōib. cūcta turbaret: q̄s 'mari' et cinnā et carbo vt i bel la etiāz̄ p̄grederent̄ ciuilia causis iniquissimis suscep̄a. et crudelit̄ gesta crudeliusq̄: si nita: q̄s deniq̄ sylla ip̄e cui. vitā mores: facta describētē salustio alijsq̄ historie sc̄p̄o rib. q̄s si exhorreat: Quis il lā rēpublicā n̄ tūc p̄isse fateat

bo. Reuersus cū sylla d̄ mariū iuniorē filiū marij tā defuncti dimi cant. et occis d̄ p̄re marij. xv. m̄i libo de suis p̄ri didit. cccc. Deū de sylla ad porā collinā sig. r̄u/ lit. et lxx. milia hoim occidit. et mox̄ v̄bē ingres sus tria milia bo minū cōtra fidē d̄at̄ inermes p̄ emit. Lūq̄s ma gna crudelitate aduersus fontel ac infontes scut ret. quintus ca/ tulus palā sylla dixit. Lumqui bus tandem v̄

cturi sumus si in bello armatos. in pace inermes oc cidimus: Sylla deinde n̄ arcum mortum de capiti casa extractum vincire iussit. ducuntq̄ trans tyberim effossis oculis membris minutatim erectis vel fractis trucidari. Mariū marij filiū p̄nece p̄secur. obfedit et ad mortem cōmpulit. Nam sicut dicit orosius. caput marci marij p̄nece delatū est. quo viso iste marius iunior: desperans ceruicem suo seruo p̄e buit qui occidit eum. Rufus contra partes mari anas ad portam collinam dimicans. cum haberet contra se. lxx. milia et ex eis duodecim milia se sibi de derūt ceteros in sotiabili tra consumpsit. Carbo vel ro alter consul ab arimino in siciliam fugiens p̄ ene um pompeium ibi interfecit. De sylla vero mox̄ te narrat valerius libro. ix. q̄ dum ire vitio obrem perat. multo sanguine profuso ad vltimum et suum trogavit. p̄teolis etiāz̄ ardens indignatione. quia pecunia a decurionibus ad refecionem capitolij p̄ missa cunctantius dabatur. animi concitatione n̄ mia et immoderato vocis impetu cruore commixto spiritum vomuit e pectore. in dubio igitur est. sylla ne p̄o: an iracūdia sylla extincta sit. De mox̄ vero et loquit salustius circa mediū iugurthini. et de crude litate eius nimis loquit orosius libro. v. eutropius li. v. et valerius libro. ix. qui valerius dicit sic. Lucius sylla. quē laudare nec vitupare q̄s satis digne pōt. q̄ dū querit viciorias. scriptōnē dū exercet scū cūc hānibalē rep̄tauit. Egredie nāq̄ auctoritate no bilitatis defensa crudeliter totam v̄bē et omnes ita lie partes ciuilis sanguinis fluminibus inundauit. Abscisa m̄serorum capita modo non vultū nec spe ciem retinentia in conspectū suū afferri voluit. vt il la oculi spiceret. q̄ ore nefas erat m̄ducare. M̄ta alia narrat valeri. d̄ crudelitate sua et etiā d̄ crudelitate marij. Et tō diffusi. posuit q̄: brūs brūs aug. d̄

personis hic notatis facit in sequentibus mentione. et
 p. p. u. l. i. q. c. xvij. et ca. xvij. d. Discessere oēs
 rē. Istud est virgilij ene. li. ij. et sunt verba enee despe
 rantis troiam posse defendi. dicebat em̄ enee q. d. ij
 qbus steterat impū troianū discesserāt. et reliquerāt
 tā adyra. i. rēpla
 q. aras. et eodem
 mō posset dici de
 roma et d. i. s. suis
 rēbus illis de q.
 bus aug. in lra
 facit mentionem
 et Tam mltos
 ac minutos rē.
 Nuscas vocat
 aug. deos. p. p. r.
 eoz. imundiciaz
 q. s. iam dicit mul
 tos ac minutos
 q. intantū muli
 plicauerāt deos
 et parue potesta
 tis eos fecerant
 q. vix erat in aci
 bus hūanis vel
 rebus aliqd. cui
 nō attribuerāt p
 puū deū. et ille nō
 habebat p. r. tē
 nisi sup illud. vt
 magis patet i
 fra li. vi. c. xv. vj.

Encid. 2.

¶ A gallis ro
 ma capta est rē.
 Istam hystoriaz
 narrat titus livi
 us li. v. et eutropius li. ij. Orosius etiā li. ij. narrat eā
 sic. galli senones duce bēno exercitu copioso et robu
 stō nimis totis viribus romā p. r. d. q. s. fabius cō.
 sul excepit. sed obsistere non potuit. vñ victis et occi
 sis romanis apud fluuiū noiē allia. q. s. m. eutropiū.
 xj. miliario est ab vbe. parentē vbe galli penetrant.
 trucidant residentes simulacroy. mō in suis sedibus
 senatores. eosq. domoz incendio cremātes lapsu cul
 minū suoz sepeliūt. vniuersaq. reliquā iuuentutem
 quā p. r. vix mille hoīm tunc fuisse in arce capitolij
 obsidione p. r. d. ubiq. infelices reliquias fame pe
 ste et desperatione subigūt et vendūt. nam mille libas au
 ri discessionis p. r. d. pacisunt. i. p. mittūt se velle dis
 cedere ab obsidiōe p. mille libas auri. nō q. apud gal
 los roma tam parui noīs fuerit. sed q. sic illā destru
 xerāt an̄ q. amplius tūc valere nō posset. Ista sunt ex
 orosio. Titus vero luvius vocat illos gallos allobro
 ges. et narrat q. dū obsideret capitolū nocte quadam
 galli p. r. d. quadā via qua ascendi potuit in capito
 lū q. s. v. cū magna difficultate inceperūt silenti ascē
 dere vñus p. alū. laruit h. vigilēs. s. j. manit. r. o. q. r. us
 excitatus clamore anseris. occurrit ascendētibz et
 dicit et interfecit mltos eoz et capitolū sic saluavit.
 ¶ Tū pene in supstitionē egyptioz rē. Hic sacēdū
 g. r. c. p. d. i. s. coluerūt hoīes. chaldei astra. egyptij be

Deus deo colentur

stias et aues. q. s. ab inuicē deos aliq. r. e. c. e. p. e. r. i. n. t.
 Cū de egyptijs dicit clemens in itinerario suo libro
 v. q. aliqui eoz bouē. aliqui bircū. aliq. serpentē. p. s. e.
 quoz et cepas et cloacas et strepitū ventris tāq. numi
 na deos habuerūt. Et sicut dicit tullius libro de natu
 roma deciderat: cū anseri so
 lēma celebrabāt. Uex d. his
 aduenticijs: et corpis pot. q.
 ase malis: q. vel ab hostibus:
 vel alia clade accidit: nōdū
 interim dispero. Hūc ago de
 labe mox q. b. p. m. paulatim
 decoloratis: deinde torētis
 mō p. r. d. t. r. a. q. u. i. s. i. n. t. e.
 gris tectis menibusq. facta
 ē ruina reipublice. vt magni
 auctores eoz eā tūc amissaz
 nō dubitēt dicere. Recte at
 abscesserāt vt amitteret oēs
 adytis arisq. relicti d. i. s. i. e. o.
 rū de bona vita atq. iusticia
 ciuitas p. r. e. p. t. a. p. r. e. m. p. e. r. a. t.
 Hūc x. o. q. l. e. s. q. s. o. d. i. s. f. u. e. r. u. t. s. i.
 noluerūt cū p. l. o. c. u. l. t. o. r. e. s. u. o.
 viuere: quē male viuētē nō
 docuerūt b. n. viuere. L. XXIII

¶ Quid q. etiā vident
 q. eoz affuisse cupidi
 tanb. i. p. l. e. n. d. i. s. et oī
 dūt nō p. f. u. i. s. s. e. r. e. f. r. e. n. a. n. d. i. s.
 ¶ Qui em̄ mariū nouū hoiez
 ¶ Quid q. etiā vident rē. In h. ca. Ca. XXIII
 q. oñdit. b. aug. q. nec d. i. colendū sūt. p. r. i. t. e. b. o.
 noz q. p. r. i. t. a. u. t. v. o. l. u. n. t. p. r. e. r. e. n. e. c. p. r. i. t. i. m. o. r.
 maloz q. p. r. i. t. i. n. f. e. r. e. Et duo facit. q. em̄ p. r. i. t. q. b. o.
 na eterna ipsi nō p. r. e. r. u. t. sed potius impediūt. Iō p. r. i.
 mo p. b. a. t. q. n. e. c. b. o. n. a. r. e. p. a. l. i. a. p. r. e. r. e. n. e. c. m. a. l. a. i. n. f. e. r. r. e.
 p. r. i. t. n. i. s. i. q. s. t. u. d. p. m. i. t. t. i. t. q. d. d. e. u. s. s. e. p. e. p. m. i. t. t. i. t. i. t. a. v. t.
 et malis q. n. e. q. b. o. n. a. p. u. e. n. i. u. t. s. i. c. p. r. i. n. m. a. r. i. o. et bonis
 mala. s. i. c. p. r. i. n. r. e. g. u. l. a. et bona bonis. s. i. c. p. r. i. n. m. e. t. e. l. l. o.
 et mala malis. s. i. c. p. r. i. n. c. a. n. l. i. n. a. et q. b. u. s. i. n. f. r. a. d. i. c. e. t. i. n.
 h. ca. i. b. i. p. e. m. a. g. n. i. p. e. d. a. m. u. s. r. e. L. o. c. l. u. d. i. t. e. x. h. i. s. q. n. e. c.
 bona hui. v. i. t. e. s. u. t. m. u. l. t. i. a. p. p. r. e. c. i. a. d. a. n. e. c. m. a. l. a. c. a. u. e. n.
 d. a. cū indifferent p. u. e. n. i. a. t. b. o. n. i. s. et m. a. l. i. s. P. r. i. m. o. a. n. t.
 p. b. a. t. q. v. b. i. h. n. t. p. r. a. t. e. s. u. p. b. o. n. a. et m. a. l. a. h. u. i. v. i. t. e. r. a. l. i. a.
 bona dāt hoīb. m. a. l. i. s. a. d. i. p. l. e. n. d. i. u. c. o. r. c. u. p. i. d. i. t. a. t. e. m.
 vt dicit in p. n. c. i. p. i. o. h. u. i. c. a. a. Quid q. etiā vident
 eoz affuisse cupiditanz rē. q. d. dicit referēdo ad p. r. e. c.
 dēs vbi dicit p. a. z. a. n. q. l. e. s. q. s. o. d. i. s. f. u. e. r. u. t. r. e. vñ p. u. e. n. i. e.
 t. e. r. q. r. i. t. q. d. s. u. p. l. e. d. i. c. e. t. v. l. i. n. d. e. b. i. t. a. d. h. q. e. t. v. i. d. e. t. r. e.
 b. Qui em̄ mariū nouū hoīem rē. Iō dicit cū nouū
 hoīem. q. nō habuit a. p. g. e. n. i. t. o. r. i. b. u. s. s. u. i. s. q. e. s. s. e. t. t. a. n. t. e.
 dignitatis sicut fuit. fuit em̄ s. u. l. s. e. p. t. i. e. s. c. u. m. t. n. nō
 e. s. s. e. t. n. o. b. i. l. i. s. Narrat em̄ salustius de eo in iugurthi
 no. et marcus domit modicus arpim alutus p. u. i. n. c. i. a. m.
 e. r. e. g. i. t. cū p. u. e. n. i. s. s. e. t. a. d. e. r. a. t. e. m. i. l. i. t. a. r. e. f. a. c. t. u. s. e. s. t. m. i. l. i. e. s.

ra deoz. nullam
 bestia nisi ppter
 aliquā vtilitatem
 quā ex ea capere
 p. s. e. r. u. e. r. e. r. e. d. a.
 ni at volētes an
 seri rependere q.
 clamore eius ca
 pitoliū suatū fa
 cit anserē colue
 rūt. in h. imitan
 tes supstitionem
 egyptioz. Dicit
 aure plinius lib.
 xxi. q. sicut anse
 res bonoz meru
 erūt capitolium
 defendētes silen
 tibus canib. ita
 canes ānua sup
 plicia. i. singulis
 ānis furca armo
 fixi pendūt. idē
 solūt.

¶ Ut magni au
 ctiores rē. sicut sa
 lustius. vt p. z. c.
 xvij. et tullius. c.
 xi. i. Recte
 at abscesserāt rē
 Hic loquit brūs
 aug. ironice.

¶ Ut magni au
 ctiores rē. sicut sa
 lustius. vt p. z. c.
 xvij. et tullius. c.
 xi. i. Recte
 at abscesserāt rē
 Hic loquit brūs
 aug. ironice.

e

Libet

stipendiarius. postea tribunus militum. crescendo ho-
pamo gessit vnu magistrum. postea aliu. deinde in bello
roanoz d iugurtha regem numidaz militavit sub consul
merello in africa. tandem roma reuersus factus e consul
in bello iugurthino successit merello. de qua etia dicit

valerius li. vi. q.
ipse fuit magne
fortune luctator
na q arpinanor
bono iudica
tus e in senoz q
stura rome appe
tere ausus e. Et
ex isto mario taz
humili arpinate
ignobili rome ca
didat. euasit afri
cam subegit. Et
sciedu e q series
factus e consul. p
pter pbitate sua
n legit q magna
crudelitate exer
cuit nisi post q
septimu ambies
factus e occasio
pmi belli ciuili.
in q nima crude
litate ondit sicut
p3 in pcedenti. c.
plus parebit le
genti historiogra
phos romanoz
et ppter b aug.
supponedo vl co
cededo q ipse se
ries factus est co
sul auxilio deoz
rangz dignus et
bonus. qrit spea
liter de septimo
consulari vtru ad
illu consularu et p
speritatez illius
ipis iuuerit cu di vel no. Si sic q di sunt mali q ma
los iuuant in malicia. Si no q sunt ptenendi. q sine
eis ho pot habere felicitate huius vite. Et est hic ad
uertendu q ta pspere successit ubi in bello ptra syllā
q sicut p3 ex his q dixi in pcedenti ca. cum ipse fuisset
scieo consul here et pacifice. et tam septimo in bello ta
ta esset potentia sylle q si marius vitisset necessario
venisset ad manus sylle. pus mortuus est morte naru
rali in bona senectute q sylle de greca rediret in ita
liam ad liberanda patriam. et ad fruendu cam a tyranti
de sua. unde non incidit in manus sylle sicut alii duo
maru inciderunt. c. Sicut fuit regulus et de isto
dicit sup lib. j. ca. xv. d. Metellus cum romanoz
laudatissimus et. Iste metellus q et qntus cecilius et
metellus vocatus e. multi cum fuerunt metelli famosi et
magni cui successit marius. et fuit bonus tali bonita
te quali potuit esse apud cultores deoz. et felix fuit re
potaliter. de quo dicit valerius libro. vij. in pncipio.

et ignobilem crudelissimum aucto
re belloz ciuiliu atq gestore
vt septies consul fieret adiuue
runt: atq vt in septio suo consula
tu moreret senex: ne in ma
bus sylle futuri mox victoris
irrueret: cur non etia iuuerunt
vta tatoz se pcesceret ima
nitate facinoz? Si enim ad b
eu dij eoz non iuuef: non par
uū est q fatent et etia non ppi
tius dīs suis posse accidere
hoi istā tpalē quā nimis dili
gūt tantā felicitatez: et posse
hoies sic fuit marius: salute
viribus: opibus: honoribus
dignitate: lōgeuitate cumu
lari: et pfrui dīs iratis: posse
etia hoies sicut fuit regulus
captiuitate: fuitute: et nopia:
vigiliis: doloribus excrucia
ri et emoz dīs amicis. Qd si
ita esse pcedit: pcedio nihil
eos pdesse: et coli supfluo pfi
tent. Nā si x iuuitib' ai et pbita
ti vite: cui pma post morte
sperada sūt: magi ptraria vt
pplis disceret instituerūt: si ni
hil etia in his trāseūtibus et
tpalib' hois: vl eis qd odefit
nocet: vl eis qd diligūt p sūt

q a pmo originis die vsq ad vltimū vite eius fo
na cum ad summū beate vite cumulū p durt. Natus
est in vbeterraz pncipe. parentes nobilissimos ha
buit. insuper et animi doctores queraro in alijs inueniū
tur. vires corporis vt laboribus posset sufficere. vroz

vt qd coluit: et vt qd tato stu
dio colendi reqrunf: Et ur qz
laboriosis tribusqz tibus
tāqz offensi abscesserint mur
muraf: et ppter cos xpiana re
ligio puitijs in dignissimis le
dit: Si aut hnt in his reb' vl
bñficij vl maleficij ptatē: cur
in eis affuerūt pessimo viro
mario: et optimo viro regulo
desuerūt: An ex h ipsi intel
ligūt inuultissimi et pessimi?
Qd si ppterea magi timēdi
et colēdi putaf. neqz h ptef
Beqz est min' eos iuenit re
gul' coluisse qz mari': nec iō
vita pessima eligēda videat
qz magi mario qz regulo di
faulisse existiant. Ad etellus
em roanoz laudatissimus: q
hnt qnqz filios consulares: et
am rex tpalii felix fuit: et ca
tilina pessim' oppssus iopia
et i bello sui sceler' pstrat' in
felix: et xissima atq certissima
felicitate ppollēt boni deum
colētes: a q solo cōferri pot.
Illa igit respublica mal' mo
ribus cuz paret: nihil dij eoz
pdirigēdis vel corrigēdis
egerūt morib' ne paret: imo

et stant simul. qz illi duo quoz vnus erat censorius et
alter procius erant ambo consulares. ad est digni cō
sulari. De ipso dicit valerius libro. viij. q quarto an
no post consularia impia senex admodū pontifex ma
xim' creatus trelā et tmoniaz p. rxi. ānos. neqz ore
in votis nūcupandis hesitante neqz in sacrificijs fa
ciendis tremulam manū gessit. e Et catilina pes
simus et. De isto catilina scripsit salustius libru que
ab ipso continariū appellamus. De ipso etiam scpsit
valerius li. ix. Et dicit tullius idem in pma inuectiua
Et etiam salustius q pcpue fuit eius libido scelestā
nam de yefano amore aurche onstille. cū vnu impe
dimentū vidēret quo minus nuptijs iungēret. filius
suū paxum que et solū et erate puberē habebat veneno
sustulit. eodem demoz animo et cutem gerens quo ps
triam egerat. ad est sicut se habuerat ad filiū. ita post
modū ad patriam se habuit. Nam sicut dicit tullius
in inuectiua. qd mali aut sceleris fungi aut cogitari p

puclitatis et fecū
ditate p pnciaz.
cōsularis decus
imperatozā por
restatē. speciosis
simū triūphū scz
de iugurtha rege
numidie vnu. et
de macedonia p
us aliu. Eodem
tptres filios cō
sulares. vnu etiā
censoriū. et qntū
pzonum vidit so
bolem etiā filioz
rū suaz sinu suo
exceptit. nullū si
mus nllōs gemi
tas nullas cau
sas tristite sen
sit. celū p tplare
vix tū ibi talē sta
tū iuuenies. Erat
aurē et finis vite
cōsimilis. Nam
leui genere mox
tio de functus in
vltime senectuz
spacio et inf' oscu
la et amplexus ca
rissime plis carū
trum rogo impo
fuerūt. hec ex di
ctis valerij. Et
nota būs aug.
dic q habuit qn
qz filios consula
res Valerius ho
no pōit nisi tres

Metellus marcus fortis

qd ille no coceperit. qd in tota italia veneficus. quis gladiato. qd latro. qd sicarius. qd parricida. qd mulier infamis. qd pditus inueniri pot. qd pessimus q se cu carilina no familiarissime vixisse fateat. Unde narrat de ipso salustius q vitiosus nimis erat moribus. 7 oppressus ere alieno vitam miseradurte qua q nobilis esset. dñandi vero rei publice tanta libido euz inuasit q nihil ee nefas putauit du tm as sequeret inuentu vnde facta cotu. ratione multoru quos dicere pmt serar ee cede 7 rapinis. habuit ex eratu valde fou tem 7 magnus q duos pules scz luciam coctu. et luciu torquarum cogitauerat infecisse. 7 consula tu rapuisse multa scua 7 crudelita exerceat. tan des tm in bello cu suis coturatio in terfecerit. Sed tantus fuit animus suoz q sic die salusti vnu qsq in loco quez viuis acceperat mortu est. 7 oes aueris vultibus coniderant. nec erat inter ipsos ingenuus q aut fugerat. aut viuis capi posset. de b plus habet ifra lib. iij. ca. xxx. f Omitto q maris 7c. De maris quomo fugit 7 latuit in paludibus minturnensibus 7 postmodu inde extractus est 7 ductus ad ciuitate minturnas. 7 ibi vincularus. dictu est sup ca. xxij. Quaru po ad illud qd hic tangit beatus aug. narrat valerius libro. ij. c. v. q missus est ad euz occidendu in domo puata inclusum minturnis publicus seruus q fuit natione cymbes. Et licz maris cōtra cymbes bel la romana strenue gessisset. 7 fere tota natione deleuisset. insup 7 maris ia senex esset 7 inermis 7 squa loze obsitus. 7 fuus ille stricū gladiū teneret in manibus. tm ipm aggredi no sustinuit. i. non audēbat. imo claritate viri obsecatus ferro abiecit attonit ac tremens fugit. Minturnes aut maiestate eius capti compsum 7 contractu dira fati necessitate incolumē pstitētur. asperrimā sylle victoriā no timentes. Nec valerius. Tunc igit sicut hic scribit beatus aug. cōmendatus est luco marice dec. yr scz in luco illo saluē

ret. 7 p deam pegeret. fuit aut marica dea fm papi am mater latini regis. 7 cum poete fingebat multas deas aquaz quas vocant nymphas. 7 distinguat inter nymphas montū 7 campoz 7 maris 7 fontiu 7 nemoz. ista facta est sicut dicit papias dea agrestis. Hanc ergo speciali honore habuerunt minturnes. fca. XXIII. a ylla certe ipse cuius tpa 7c. In b ca. ostendit beatus aug. quāra cura 7 sollicitudine dū. id est demones pcurant maloz pspertatem in vira ista vt hac pspertate vtant mali ad complendū voluntate demonū Et hoc ostendit beatus aug. per qnq signa q circa syliaz pessimū demones operari sunt. Qui tamē sylia ita fuit malus q cū ipse esset rogatus a senatu ad vindicandum 7 saluandū patriā. pper tyranidē marij ve sup diffuse narrati ca. xxij. ipse peius se habuit qz marius. 7 plures ciues occidit. Et ideo dicit hic aug. q eius tpa talia fuerūt vt supiora 7c. b Adeo lera extra imolanti 7c. Extra ho inestina vocant animalū in qbus aruspices solebant inspicere quedam signa cū animalia imolabant. Ex quibus dicebant iudicia pspertatū 7 de aduersitate futura illi p quo fiebat sacrificiuz. vñ dicunt aruspices q si are inspicentes. Vocabant autē illa signa extra lera in quibus apparebant signa leticie. Istud ho quod hic recitat aug. dicit liuium scriptis se. 7 ita verisimile est q alia quatuor signa que in hoc capitulo sequunt scriptis ille idem. fuit aut iste liuius de quo dicit hieronymus in plogo biblie sic. Ad ritū liuiū lacteo eloquentie fonte manentē 7c. fuit etiam maximus historographus. fct em q. xxx. scripsit decades. id est volumina de historijs romanoz. quoru quodlibet decem libros continebat. ex qbus tres vidi. viz vnam de origine vrbis. 7 aliam de secūdo bello punico. 7 terciam de bello macedonico. plures no vidi nec scire potui vbi inuenirent. nec credo tm q rot

*Opus de quinq signis
quod dicitur de
demonibus pcurant
in vira ista*

Exin

codex scripsit. qz eius abbreviatio: aneus florus im
abbreviat. xliij. libros rti ab origine vsqz ad mox
rem dnu pugni cesaris augusti cuius exequis augu
stus inter fuit recendo hitoria. c Deinde cu esset
in asia rē. Pontif. tertiū signū qd contigit post fugā
merij. Lū cū syl
la fuisset in asia
ptra mithridates
qz asiam r achiaz
occupauerat. qd
bellū ab ipso mi
thridate vocatū
est mithridaticū
in quo sylla mul
tū strenue se ha
buit. sicut patz p
eurrog tū h. v. et
ozofū. Nam sic
dicit eutropius.
syllam archelau
ducē mithridatis
hūc in asia. cxx.
milia. sic in pmo
confuctu vicit qz
et tanta multitu
dine vir decē su
perfuert archel
ao. ipse so solū
xiiij. hoies perdi
dit. In secundo
so p hietu cōtra
cundē habentem
lxxx. milia electo
rū dunicans. xv
milia hoim inter
fecit r filiu archel
ao. In tercio so
confuctu oēs co
pias eius extin
xit. r ipse archel
ao r duo mi
dus in paludibz
latuit. p pmo
duz mithridates
pacē quā sub cer
tis conditionibz
petijt eidem con
cessit.

c frangebant. Deinde cū eēt
in asia bellū mithridaticū ge
rens: pluciū tatiū ei manda
tū ē a ioue: qz essz mithridatē
supaturus: factū ē. Ac post
ea molienti redire in vrbē r
suas amicorūqz iniurias ci
uili sanguine vlcisci. itez mā
datū est ab eodē ioue p mili
tē quēdā legionis sexte: pus
se de mithridate pnuicasse
victoriā: r tūc pmittere da
tuz se prātē: qz recuperet ab
inimicis rempublicā nō sine
mīto sanguie. Tū p patus
sylla qz forma militi visa fue
rit. Lū ille indicassz eā: recoz
datus eius ē quā pus ab illo
auderat: qz de mithridatica
victoria ab eodē mādata p
tulerat. Quid hic rīderi p
qre dij curauerint velut feli
cia ista nūciare: r nullus eozū
curauerit syllā monēdo coz
rigrere: tāta mala factuz sce
lestis armis ciuilibz: qz nō
solū sedarēt s auferrēt oīno
rēpublicā: Itēmp intelligū
tur demones sicut sepe iā di
xi: notūqz nobis est in lris sa
cris resqz ipse satis indicant
negociū suū agere: vt p dijs
habeāz: vt colant: vtea illis
exhibeant: qd hī qz exhibēt
sociati: vna pessimā cām euz

d Ac postea rē. hic pontif. tertiū signū. Jam cū ter
cio pōitū sylle p p r taa. cū disponit redire in vrbē r
vindicare iniurias a pte mariana illatas. vt sup nar
raui ca. xxiij. mittit cū martius a ioue. s. miles qdā de
vj. legione quē dicentē se esse nunciū iouis interroga
uit sylla in qua effigie apparuisset sibi iupiter. r cū in
dicasset cognouit sylla qz in eadem effigie apparuerat
nuncio ab ipso pus missio. Quia vero dial iste fuisse
miles. vj. legionis. Sciendū est qz cū romani cōtinue
brent multas legiones. erant tū sic distincte r ordina
te vt vna essz pma. alia dicret secūda. qz ascribebāt
sic milites qz vbiūqz essent semp erant de illa legione
hoc rō qz cononicus abbatie alicuius licz absens sit.
m dicit de illa abbata. nam legio habuit quāda sumi

litudinē collegā militū. r que pma septa fuit pma. vov
cabat. r qz secūdo secūda. r sic deinceps fm ordinē an
tiqz raris sue. c Deinde cū venisset tarentū rē. Die
pontif. quartū signū. r fiebat qd bic nam af. dū sylla re
uertret de grecia. r p tarentū transfirer ver sus romā

eis habeant in iudicio dei.
Deinde cū venissz tarentū
sylla: atqz ibi sacrificasset: vi
dit in capite vitulini iecoris
similitudinē corōe auree. Tūc
posthumus aruspex ille rū
dit pclarā ei victoriā signifi
cari: nulliqz vt exis illis so
lus vsceret. Postea paruo
facto intervallo fu' cuiusdā
lucij pontij: vaticinando cla
mauit: A bellona nūcius ve
nio: victoria tua ē sylla. De
inde adiecit: aruz esse capi
tolij. Hoc cū dixisset p tino
egressus e castz postera die
p citatioz regressus ē: r capi
tolium arfisse clamauit: arse
rat at reuera capitoliū. Qd
qdem demoni r puidere fa
cile fuit: r celerrime nūciare
Illud sane attende quod ad
cām maxime p tinet: sub qz
bus dijs cupiāt esse: qui dial
phemant saluatozē: volūta
tes fidelij a dīaru demonū
liberantē. Clamauit hō vari
cinando: victoria tua ē sylla
atqz vt id diuino spiritu cla
masse crederet: nūciauit eti
am aliquid r ppe futurū et
mor factū. Unde longe ab
erat p quē ille spūs loqueba
tur: nō tū clamauit ab scele
ribz parce sylla: qz illic victoz

fiebat sub bellone noie r habebat templū iuxta arcū.
s. vbi fiebant ludi circenses fm ovidiū lib. 20. vj. de fa
stis. De incendio so capitolij loquit solinus ca. 25. si
byllis dicens qz tēpe sylle liber sibylle quē pontifices
vsqz ad illud tps conuolebant cū capitolio igne absū
ptus est. Et est hic sciendū qz sicut dicit frontinus li
bro. j. ca. xj. sylla qz p aratorē ad pugnandū habere ex
eratiū. p dicit sibi futura a dijs simulauit. postremo ve
ro in p pectu exercitus pusqz in aciem descendit: su
gnū modice amplitudinis qd de tēplo apollinis del
phica sustulerat orabat: p tēbatqz qz pmissum ab ipso
sibi victoriā manuraret. vnde patz qz de p dicitis deoz
pmissionibz nō est certū vtrū ita fuerat in re vel ipse
fuxerit. Eodē mō ē d dicitis r factis aruspiciū. Nam

Et nota qz corōe
na significat cla
rā victoriā. qz sic
dicit. A. gellius
lib. v. corone mi
litares r multe r
varie sūt qz no:
bilissime sūt rū:
pbales. obfidio:
nales. ciuice. mu
rales. castrenses
r nauales. r pter
istas est opalis r
corona oleagina
T rūpbales co
rone auree sūt. qz
impatoribus ob
honorēz triūphi
mittit illud vul
go dicitur corōe
narū. hcc antiqz
tus ex lauro erat
postea ex auro fi
eri cepta est. Lc
teras etiam coro
nes psequit ibi.
A. gellius s. nūc
la dabit nūc ppe
victoriā v l opus
strenuū.

f Postea puo
facto intervallo
rē. Die ponitur
qntuz signū vrbē
b. augul. de regie
fallacias demoni
nū. Et est hic sci
enduz qz bellona
est mancus qz dē
dea belloz. cui
festū apud roma
nos in Ianuario

rat valerius li. i. q. in bello sociali cu in agro nolano ante proxu imolaret subito ab vna pre are plapsam angue specte. q visa posthumij aruspice horatu in expeditione eduxit exercitu ac fortissima samnitum castra cepit. q victoria future eius glie fundamentu extitit.

La. XXV.

Illinc ho qd no in telligat. In b ca. offe/ dir b. aug. qud de mones aut dñi nunt homies ad malu trahere. et ostendit b ram p bella que inter se gesserut qbus de derit exēpla bel landi. q p ludos turpissimos ab eis pñtos. qd p buerit hoibus auctoritatem tur pia faciend.

b Non multo post ciuiles acties. vocat ciuiles acties. acties ciuili roandz cōtra se inuicē. Illō etiaz qd b narrat est/ mo q aug. accēpit a tiro latio sicut es q narravit in pcedenti ca.

c Jā em ceperant bella ciuilia. Nota q sicut dicit orosius li. v. bella ciuilia fuerit inchoata añ qd essent socialia q pus inceperat terminata. Dicebant aut bella socialia. bella q romani duxerut cōtra socios in fures. id est itali/ cos q erāt d alijs ciuitatibz inalter inceperat rebella re. Illud aut qd aug. hic narrat de duobz fratribus. vt p p orosio li. v. fuit post qd marius fugit ppter syllam. nā quia marius. vt

tā horrenda cōnstit cui corona aurea ipsius victoriae illustrissimū signū in vitulino icore apparuit. Qualia signa si di iustidare solerent ac nō demones impij. pfecto illis extis: nefaria potius atqz ipsi sylle grauiter noxia mala futura monstrarent. Neqz em eius dignitati tantū pfuit illa victoria: quantū nocuit cupiditati. Qua factum est: vt imoderatus inhians et secūdis rebus elatus ac pēpitarus magis ipse periret in moribus q inimicos in corporibus perderet. Ihec illi diu re tristitia vereqz lugenda nō extis: nō augurijs: nō cuiusqz somnio vel vaticinio pñtiaciabant: magis em timebāt ne corrigere qd ne vincere. Immo vero satis agebant vt victor: ciuium gloriosus vicus atqz captiuus et nefandis vitijs et phec ipsis etiam demonibus multo obstrictus subderetur. La. XXV.

Linc vero quis nō intelligat: quis non videat nisi qui tales deos imitari magis eligit: q diuina gratia ab eoz societate separari: quantū moliant maligni isti spūs exēplo suo: velut diuina auctoritatem p bere sceleribus. Quinetiam in quadaz campanie lata planicie vbi non multo post ciuiles acties nefario pēlio cōstiterūt: ipsi inter se prius pugnare visi sunt. Namqz ibi aucti sunt primū ingentes fragores: moxqz multi se vidisse nūciarunt per aliquod dies duas acties pēliari. Que pugna vbi destitit: vestigia que qz velut hoim et equoz: quāta de illa confliatione expri-

supra caplo. xxi. narrat. diuiserat exercitū in quatuor pres. vt vniuersam rēpublicā subuerisset. ideo sicut narrat orosius. senatus vocauit enēu pompeium cū toto exercitu cui perat. vt rēpublicam defenderet. Datuius ergo consul adiuncto sibi pompeio cū ser-

mi poterant inuenerunt. Si ergo veraciter inter se numina pugnarunt: iam bella ciuilia excusant humana. Consideretur tamen que sit talium deoz vel malicia vel miseria. Si autem se pugnasse finxerunt: quid aliud egerunt: nisi vt sibi romani bellando ciuilitate: tanqz deoz exemplo nullum nefas admittere viderentur. Jam em ceperant bella ciuilia: et aliqua nefandorum pēliorum strages excreanda pcellerat. Jam multos mouerat: q miles quidā duz occiso spolia detraheret fratrem nudato cadauere agnouit: ac detestatus bella ciuilia: et scipuz ibi permēs fraterno corpori adiunxit. Ut ergo tanti huius mali minime tederet: sed armorum scelestorum magis magisqz ardor incretaret: mox hi demones quos illi deos putat et colendos ac venerandos arbitrantur: inter se pugnantem hominibus apparere voluerunt: ne imitari tales pugnas ciuita trepidaret affectio: sed potius humanū scelus diuino excusaretur exēplo. I hac astucia maligni spiritus etiā ludos (vnde multa iam dixi) sceticos ibi dicari sacrariqz iusserunt: vbi deorum tanta flagicia theatricis canticis atqz fabularum actionibus celebrata sunt: vt quisquis eos talia fecisse crederet: et quisqz nō crederet: qm illos libentissime sibi talia velle exhiberi cerneret securū imitare. Ne qd itaqz existimaret in dos puitia potius qz eis dignum aliqd scriptitasse: vbi cunqz illos int se pugnasse poete cōmēorant

torio cui maritus vna prem copia rum suaz conflixit: infelicem aut pugnam nox superueniens diremit. Sexcenti milites ab vtrazqz occisi sūt. postera die cū permixta corpora ad sepulcrā discernerent. miles pompeianus. id est q fuerat in exercitu pōpei fratris sui quem ipse interfecerat corp agnouit ita qz frater victor: victor frē infelicio: patridiū suū excreatus et bella ciuilia ilico pectus suū gladio transfodens simul lacrimas et sanguines fundens sup fratris corpus se ptecit. Illud etiaz narrat valerius li. v. dicit qz frater qd aliu infecit cum fratris corpus agnouit ser multū ac diu cōstitio deos obdonū ipse victoriae isecurū. Illō q fa crū sic die b. aug. multos cōmouerat. vt sez ciuilia bella horeret. in qd fratres frēz. amicus amicu etiā infecit dimicabant. et iō demōes videntes aios hoim sic cōmotos iceperūt et ipsi pugnare inter se vt hoibz pberēt audaciā pugnandi inf se. Ludos rē. Cū tā multa dixi sez sup libro isto caplo. xxi.

Amendo plet hunc rōm ad multos

e. Discessere omnes etc. Iste verus exponitur. s. ca. xxv.

La. XXVI.

Te cum ita sint etc. In b. ca. excludit aug. quaedam excusa nonem quam alii qui assunt ad de fensioem deorum quando ipis obicitur q nullas dant leges bone ste viuendi. Ad hoc em responde tur q ipsi dat ta les. sed tamen in occulto quibus dam iustis et reli giosis. Sed au g. hoc excludit dupliciter. pmo quia hoc non fa ciunt nisi vt illos decipiant sicut in templis et thea tris vbi multitu do conuenit ibi petunt sibi tur pissima exhiberi. b. Ubi et quan do etc. Redu d. dam q aug. in tendit dicere. q ppter berecyn tiam de cuius lu dis turpibus fo et mentione sup ca. iij. et q ipa sit virgo. de q aug. fecit mentionem dicens. oblecta batur celesti vir gini et berecynete sed hoc esse non potest. pmo quia aug. distinguit inter celestem vir ginem et berecyn tiam. secundo q berecyn tiam sin gebant gentiles esse matrem deo rum. que deos ex saturno cocepit. vt p3 p ovidium li. iij. de fastis. et

Encid. 2

ipsi ad decipiendos hoies poe tarum carmina firmauerunt: pu gnas vicz suas no solu p sce nicos in teatro: veru etia p seipfos in campo humanis oculis exhibentes. Ite dice re copulsi sum qm pessimis moribus ciuui: romanam rem publicam ia antea pditam fuisse: nullamq remansisse ante adue tum dnu nri iesu xpi: auctores eoz dicere et scribere mime dubitauerunt. Quam pditione dys suis no imputat: q mala transitoria qbus mali siue in uoluant siue euadant peunt et in qbus boni siue uiuant si ue moziat perire no pnt: xpo no imputant: cu xps noster tata frequen p morib opti mis pcepta ptra pditos mo res: dij xpo ipsoz nullis talib pceptis egerint aliqd cu suo cultore ipso: p illa republica ne periret: imo eodm mores velut suis exemplis auctori tate noxia corrupendo ege runt poti vt periret. Quam no ideo vt arbitro: tunc perisse quisq iam dicere audebit: qz discessere oes adytis arisq relictis dij: velut amici virtu tibus puitijs hoim offende rent: qz tot signis extoz au gurioz vaticinioz quibus se tanq pscios futuroz: adiuto resq plioz iactare et comeda regestiebant: couincunt fu isse pntes: q si vere abscellit sent: mitius romani in bella ciuilia suis cupiditatibus: q illoz instigationibus exarsis sent. La. XXVI. q Te cu ita sint: cu pa la apteq turpitudi nes crudelitatis mixte et opprobria numinu et crimina siue pdita: siue pficta ipis ex poscentib: et nisi fieret irasce tibus: et ia certis et statutis so lenitatib psecrata illis: dica ta claruerit: atq ad oim ocu los vt imitanda pponeret spe ctanda pcesserunt: qd est q

ijde ipsi demones q se buful cemodi voluptatib imiscerunt: quis suis flagitijs et faci noribus siue indicatis: siue si mulatis: eozq sibi celebra tione petita ab impudentib extorta: a pudentibus aucto res se vite scelestae imunde qz testant: Perhibent tamc in additis suis secretisq pene tralibus dare que dam bona pcepta de moribus qbusdaz velut electis sacratis suis. Quod si ita est: hoc ipso cal lichoz aduertenda est: et con uincenda malicia spirituum noxioz. Tanta em vis est p bitatis et castitatis: vt omnis vel pene ois eius laude mo ueat huana natura: nec vsq adeo sit turpitudine vitiosa vt totum amittat sensum ho nestatis. Proinde maligni tas demonum nisi alicubi se queadmodu scriptum in no stris litteris nouimus trassi guret in angelos lucis: non implet negociu deceptionis. Fois itaq populus celeber rimo strepitu impietas impu ra circufonat: et intus pauc castitas simulata vix sonat. Prebent pparula pudedis et secreta laudandis. De cus later: et dedecus pater. Ad malum gerit: oes concouat spectatores: qd bonu dicit: vix aliquos inuenit audito res. Taq honesta erubescenda sunt: et inhonesta glan da. Sed vbi hoc nisi in demonu templis: vbi nisi in fallacie di uerlorijs: Illud em fit vt ho nestiores qui pauci sunt ca piantur: hoc autem ne plu res qui sunt turpissimi corri gan. b. Ubi et qn sacrati cele stis audiebant castitatis pcepta: nescimus: an ipm tm de lubz vbi simulacru illud lo catu spiciebamus: vniuersi vndiqz pfluetes: et vbi quisq poterat states: ludos q age

et p dno no fute. hgo. tercio q: no fuit celestis hgo fm eos. q: sic p3 p ovidiu li. vj. de fastis. et p ifido ru. vij. et bimo lo giaz ca. vlti. berecyn tiam fuit ide qd terra siue nu men terre. quat ro quia aug. hic exprimit deam de qua loquitur di. ccs. Celestis au diebant castitaz et p sequens lo quit de dea casti tate que etia dea pudicitia vocat. de qua etia aug. infra lib. iij. ca. xx. in fine facit mentionem. Ista aut vocabat cele stis virgo. q: in signa celi signu virginis. per sa cratos autem in relligit hic aug. eos et eas qui ad fuitendu huc fu erunt psecrati. De ista aut loquitur aug. dicit se vidi disse sibi turpissi ma fuitia exhibe ri. vbi no turpia repntabant. q: si poterat. non em aliquis vnq vera vel ficta crimi na imposuit ca stitanti que repn tari vel effigari possent sicut de ioue et alijs mul tis multa ta vera q ficta crimina recitant. Et idem fieret grati obse quid de moribus ibi turpissimis ex hibebant et comie rebat. De turpis simis aut q circa dea istaz solebat fieri in templo loq tur iuuenalis li. ij. et dicit q multe res pfluenerit ea vna sua in tem plo suo spargere.

2. Cox. 11

sonos turpissimi
 mos a parte po-
 sterora turra caz
 emittere. Unde
 dicitur. Nau-
 ra pudicitie vere
 re cu pterit aram
 Noctibus hic po-
 nunt lecticas mi-
 curant. hic. i. mi-
 gur. Effugiemus
 dee losq. sympho-
 nib. implēt sym-
 pho fm hug. d. a
 sibilis. b. murai-
 ra in f. Et signat
 vno mō illuz so-
 nū turpē supradit-
 ctū. r hoc vī brūf
 aug. innuere s. ca.
 uij. vbi dicit. Spectabamus ar-
 repticos. audie-
 bam. symphoni-
 acos r cito post
 addit. Oblecta-
 bam celesti virgi-
 ni r berechynie.
 nam symphonia
 ci ad celestē s. gū-
 nē arreptici ad
 berechyniam pri-
 nebant. Multo
 his turpiora nar-
 rat iuuenal q. cō-
 fuerit circa de-
 om pudicitie seu
 castitatis fieri. q.
 ibi legēda curio-
 sis relinquo.

La. XXVII.

o Ir grauis
 v r phs ter-
 tullio r
 In b. c. confirmat
 aug. qd in pce-
 den ca. dixerat r
 pbauerat. scz q.
 dū. i. demones de-
 lectant i imundi-
 cū et volūt sibi
 exhiberi. r pmo
 facit qd dictū est
 sedo ibi. hāc tali-
 um. approbat fa-
 ctū rospanoz q.
 rū ad h. q. sceni-
 cos ludos p. q.
 exercebāt turpis-
 grauit notauit
 vt etiā dictū fuit
 s. c. xij. Narrat
 aut hic. b. augu.

bantur intentissimi specta-
 bamus: intuentes alternan-
 te conspectu: hinc meretrici-
 am pompam: illinc virginez
 deam: illā suppliciter adora-
 ri: ante illā turpia celebrari.
 Non ibi pudibundos mimos
 nullā verecūdiōē scēticā vi-
 dimus: cuncta obscenitatis
 implebant officia. Sciebat
 virginali numini quid pla-
 ceret: et exhibebatur quod
 de templo domum matrona
 doctior repositaret. Non nul-
 le pudenciores auerrebant
 faciem ab impuris motibus
 scenicozum: r artem flagitij
 videre erubescētes furtina
 intentione discebant. Homi-
 nibus namq. verecundaban-
 tur ne auderent impudicos
 gestus ore libero cernere: s.
 multo minus audebant sa-
 cra eius q. venerabantur ca-
 sto corde damnare. Hoc ta-
 mē palā discendū pbebat
 i templo: ad quod perpetrā-
 dū saltē secretū querebatur
 in domo. Adhuc nimum si-
 vllus ibi erat pudor mortali-
 um: quo humana flagicia nō
 libere homines committe-
 rent: que apud deos etiam
 religiose discerēt: iratos ha-
 bituri nisi etiam exhibere cu-
 rarent. Quis em̄ alius spiri-
 tus occulto instinctu nequis-
 simas agitat mētes: r instat
 faciendis adulterijs: r pasci-
 tur factis: nisi qui etiam sa-
 cris talibus oblectatur: con-
 stituens in templis simula-
 cra demonum: amans in lu-
 dis simulacra vitiozum: susur-
 rans in occulto verba iusti-
 cie: ad decipiendos etiā pau-
 cos bonos: frequētans i ap-
 to inuitamēta nequicie: ad
 possidēdos innumerabiles

malos. La. XXVII

v Ir grauis r philo-
 sophus tertullius:
 edilis futurus: clamabat in
 auribus ciuitatis: inter ce-

tera sui magistratus officia:
 sibi flozam matrē ludozū ce-
 lebritate placādā. Qui ludi
 tanto deuoti: quāto turpi-
 celebrari solēt. Sic in alio lo-
 co iā p̄sul in extremis picul
 ciuitatis: r ludos per hec di-
 es factos neq. rem vllā q. ad
 placandos deos pertineret
 p̄termittam: quasi nō satius
 erat tales deos irritare tem-
 poratiā q. placare luxuria: r
 eos honestate etiā ad inimi-
 cicias puocare q. tāta defor-
 mitate lenire. Neq. em̄ gra-
 uius fuerat q. libet crudelissi-
 ma immanitate nocituri ho-
 mines: p̄pter q. placabant
 q. nocēbat ipi cum viciostira-
 te fedissima placaren. Si
 quidē vt auerteret qd metu-
 ebat ab hoste in corpib: eo-
 mō dū p̄ciliabant: q. virt. de-
 bellare in mentib: q. nō op-
 ponerent defensores oppu-
 gnatozib: mentiū: nisi pu-
 rent expugnatores mox bo-
 noz. hāc taliū nūminū pla-
 cationē petulātissimā: impu-
 rissimā: impudentissimā: ne-
 q. ssumā: imundissimā: cui au-
 ctore laudāda romane vir-
 tutis in dolēs honore p̄ua-
 uit: tribu amouit: agnouit
 turpes: fecit infames. hanc
 inquā pudēdā vereq. religio-
 ni aduersandā r detestandā
 taliū nūminū placatoz: has
 fabulas in deos illecebrosas
 atq. criminosas: hec ig-
 miosa deoz facta scelerate:
 turpiterq. p̄ficta: vel scelera-
 tius turpiusq. cōmissa: ocul
 r aurib. publicis ciuitas ro-
 ta discebatur: hec cōmissa nu-
 minib. placere cernebat: et
 iō non solū illis exhibēda: s.
 sibi quoq. imitāda credebatur.
 Non illud nescio qd velit bo-
 nū vel honestū: quod tam
 paucis: r tā occulte dicebat:
 si tñ dicebat: vt magis ne in-
 notesceret q. ne non fieret
 timeretur.

de ludis flore deo.
 exhibitus. teste r
 auctore ludozū
 terrullio tunc fu-
 turo r postmo-
 dū facto edili. E-
 dilis habebat cu-
 ram intra ciuita-
 tē domoz seu edi-
 um. vt. s. ab igne
 p̄seruarent r q.
 vic eēt mūde et
 de ludis faciēdis
 r de multis talib.
 Ludi autē dee flo-
 re q. s. est de a flo-
 rū. r fingit eē mi-
 nistra venere et
 habere p̄āres su-
 p. flozūonib. cu-
 tus festa celebra-
 bant rome tertio
 die maij. vt p̄t p̄
 outidū li. v. de sa-
 stis. in cui. cultu
 vtebant vestib.
 diuersozum colo-
 rum. quia flores
 habent fere om-
 nes colores. r por-
 tabant cereos ac-
 censos. vel quia
 flos splēdet sicut
 ignis. vel quia s.
 lucis nocturna li-
 centia nostris. s.
 outidū qui loqui-
 tur i persona de-
 flore volēs innu-
 ere q. d. nocte va-
 cabat luxurie cul-
 tores eius. de no-
 cte autē est ysul
 cereozū. De tur-
 pitudine eozum
 que fiebat in bo-
 nozem dee flore sa-
 tis inuerecunde
 loquitur iuvena-
 lis libro secundo
 sicut r de his que
 fiebant circa de-
 om pudicitiam.
 Et q. fuerunt lu-
 di turpes paret.
 quia sicut narrat
 valerius libro se-
 cundo capitulo
 vltimo marco ca-
 tone ludos flora-
 les. id est ludos
 dee flore. q. s. messi-
 us edilis faciebat

Speccante. populus ut mimi edent. i. pcedent. ex
tra scenam ad ludendum postulare erubuit. qd cu cato co
gnouisset discessit a teatro. ne sui pntia spectaci co
suetudinem im
pediret. quo abe
untre pascu mox
to coz renouarut
En omd? excu
sar totu ironice
dices sic Turba
qd cur bos cele
bret meretricia lu
dos sez flox. non
ex difficulte pe
rita fuit. no est ex
terricis. i. crudo
libo vel tristibus
no est dea magna
p festis. i. dea flo
ra Uclur sua ple
beio sacra parere
chozo. Et monet
cratis specie duz
floxat vri. Lon
teme spina du ce
cidere rose. i. cre
nit tras amils cu
pdiderit flox tu
uenturis. is bec
dea monet vri flo
re iuuetur. Dec
ouidius.

*Quia ex p. floz
20. may verobild
Icos soludis a xpa
mis p. floz
quibz lex a xpo
sed inuodj dano*

Ca. XXVIII
Bistaru
immudif
fima re.
In hoc ca. ondit
b. aug. ex declara
tis i b. h. q. n. m. i.
irronabil cultu
rea deoz insulta
bar xpianis. coz
christiani habe
ant a xpo leges
marie bonctas
Ca. XXIX.
a **Ec poti**
b **us xcu**
pisce re.
In b. ca. boraf
b. aug. romaos
a multis dqs ad
vnu deum couer
sos. vt p. fuerit
in bono occasio
ne sumtes ex offe
fis in li. isto.
b Illic em tibi
no vestalis fo
non lapis capitolinus re. Per lapidem capito
linu intelligit imaginem iouis. vel aliter aliterius re.

Bista. L. XXVIII
ru immudifsimax
pratu tartareo iu
go r societate penali erui p
xpi nome boies: i luce salub
rime pictas ab illa pnciosif
sime impietatis nocte transf
ferri querunt: r murmurat
iniq r ingrati: r illo nefario
spu alti obstrictusq oppsi
qz pfi psumunt ad ecclias ca
sta celebritate: honesta vtr
usq sexus discretio: vbi au
diant: q bene h ad tps viue
re debeat: vt p hac vita bea
te sempz viuere mereant
vbi lcta scriptura iusticieq
doctrina de supioze loco i co
spectu oim psonate: r q faci
unt audiāt ad pmiu: r q non
faciūt audeāt ad iudiciu. q r
si veniūt qda taliu pceptozu
irrisozes: ois eoz petulatia
aut repertina imutatio de po
nit: aut timore vl pudore co
pmit. Nihil eniz eis turpe
ac flagiciofum spectandum
imitanduz pponit: vbi ve
ri dei aut pcepta insinuant:
aut miraca narrant: aut do
na laudant aut bnficia postu
lant.

Ca. XXIX
a **Ec pon**
b **o cupisce**
o indoles romana
laudabil: o pgenies regloz
fceuolax: scipionu: fabricio
ru: bec potius cocupisce: h
ab illa turpissima vanitate r
fallacissima dmonu maligni
tate discerne. Si qd in telau
dabile naturaliter eminet: si
nisi vera pietate purgat at
qz perficit impietate aut di
spersit r punitur. Hunc iaz
elige quid sequaris: vt non
in te sed in deo vero sine vl
lo errore lauderis. Tunc ci

vel tee qui vel que celebrabat in capitolio. ibi em esse
simulacra r templa deoz multoz sicut iouis iunonis
r alioz magnoz. Pro tanto vero dicit vestalis fo
quia festa p quaz
deam igneam in
relligebant non
habebat fm out
dum libro. vj. de
fastis imaginem
aliquam sicut a
lia numia. r hoc
quia ignis in se
non potest bene
effigiari. r ideo i
templo eius fo
uebatur ignis. et
decebat ignis et
ternus vel per i
peruus. Et fuit
negligentia foue
di hunc igne cr
men capitale. vn
de dicit valerius
li. j. capitulo pri
mo q licinus po
tifer marim vir
ginem vestalem
id est dee veste co
secratam iudica
uit igne creman
dam. quia qua
dam nocte paru
diligens eterni
ignis custos fuis
set. Et ritus hui
us libro octauo.
de secundo bello
punico ponit in
ter prodigia q il
le ignis ex negli
gentia fuit extin
ctus. Quia vero
vesta habuissent
plum in capito
lio. ideo simul lo
quit augustinus
de vestali igne r
de lapide capito
lino.

tibi gloria popularis affuit:
sed occulto iudicio diuine p
uidentie: r vera religio qua
eligeres defuit. Expergisce
re: dies est: sicut experrecta
es in quibusdam: de quozuz
virtute perfecta r pro fide
vera passionibus gloriatur
qui vsqz quaz aduersus po
testates inimicissimas con
fligentes: easqz fortiter mori
endo vincentes sanguie no
bis hanc patriam peperere
suo. Ad hanc patriam te in
uitamus et exhortamur vt
eius adijciaris numero ciui
um: cuius quodammodo a
sylum est vera remissio pec
catorum. Non audias dege
neres tuos christo christia
nis ve detrahentes: r accu
santes velut tempora mala
cum querant tempora quib
bus non sit quieta vita: sp
tius secreta nequicia. Hec ti
bi nunq nec p terrena pa
tria placuerunt. Hunciam
celestem arripe pro qua mi
nimum laborabis: r in ea ve
raciter semperqz regnabis.
Illic em tibi non vestalis fo
cus: no lapis capitolinus: s
deus vnus r verus: qui nec
metas rerum nec tempora
ponet: imperiu sine fine da
bit. Noli deos falsos fallacef
qz requirere: abijce potius
atqz contemne in veraz emi
cans libertatem. Non sunt
dij: maligni sunt spiritus qui
bus eterna tua felicitas pe
na est. Non ram iuno troia
nis a quibus carnalem ori
ginem ducis arces viderur
inuidisse romanos: quaz isti
dmoes qd adhuc dos putas
omni generi hoim sedes iui
dent sempitnas. Et tu ipsa

quia ipsa felicit roma notauit scenicos. non tri i ro/
to recte d ralto iudicauit. q: ludis scet; eos placauit

Non ram iu
no troians. re.
De ira iunonis
contra troianos
dicit supra libro
primo capitulo
tertio

Et tu ipsa
parua et parre.
re. Hoc dicit.

quia ipsa felicit roma notauit scenicos. non tri i ro/
to recte d ralto iudicauit. q: ludis scet; eos placauit

non parua ex parte de talibus spiritibus iudi-
casti: quando ludis eos placasti: et p quos ho-
mines eosdem ludos fecisti: infames esse vo-
luisti: Patere asseri libertatem tuam aduer-
sus immundos spiritus: qui tuis ceruicibus i-
posuerant sacrandam sibi et celebrandam igno-
miniam suam. Auctores criminum diuinorum remo-
uisti ab honoribus tuis: supplicia vero ut a te
moueant illos deos qui delectantur criminibus suis
sive veris quod ignominiosissimum est: sive falsis
quod maliciosissimum est. Bene et tua spon-
te histrionibus et senicis societatem ciuitatis
patere noluit: euigila plenius: nullo modo
his artibus placatur diuina maiestas: quibus
humana dignitas inquinatur. Quo igitur pa-
cto deos qui talibus delectantur obsequijs ha-
beri putas in numero sanctarum celestium po-
testatum: cum homines per quos eadem agun-
tur obsequia: non putasti huiusmodi in numero quibus
cuiusque romanorum: Incompabiliter supna est ci-
uitas clarior: ubi victoria veritas: ubi digni-
tas sanctitas: ubi pax felicitas: ubi vita eter-
nitas. Aulicominus habet in sua societate ta-
les deos: si tu in tua tales homines habere eru-
buisti. Proinde si ad beatam peruenire deside-
ras ciuitatem: deuita demonum societatem: indi-
gne ab honestis colunt: qui per turpes placant.

e Remo-
ti sunt nota-
tione censoria:
De bonis autem carnalibus quibus
solis mali perfrui volunt: et de malis carnali-
bus que sola perpeti nolunt: quod neque in his ha-
beant quam putant habere isti demones pote-
statis: quamquam si haberent deberem potius ista
contemnerem: quam propter ista illos colere: et eos co-
lendo ad ea que nobis inuidet peruenire non pos-
se. Tu nec in istis eos hoc valere quod hi putant
quod propter hec eos coli oportere ostendunt. De in-
ceps videbimus: ut hic sit huius voluminis
modus.

Explicitus est liber secundus.

Incipiunt capitula tertij libri.

- i De aduersitatibus quas soli mali me-
tuunt: et quas semper passus est inu-
dua cum deos coleret.
- ii An dii qui et a romanis et a grecis simi-
liter colebantur causas habuerint:
quibus dium paterentur excidere.
- iii Non potuisse defendi deos paridis ad-
ulterio quod inter ipsos traditur fre-
quentatum.

- iiii De sententia varaonis qua vtile esse
dixit ut se homines dijs gemitos me-
tiantur.
- v Non probari quod dii adulterium paridis
punierint: quod in matre romuli non
viti sunt.
- vi De parricidio romuli quod dii non vni-
dicarunt.
- vii De euerfio ne illi quod dux marij sim-
bria excidit.
- viii An debuerit dijs iliadis roma committi.
- ix An illam pacem que sub nume regno fuit
deos prestasse credendum sit.
- x An optandum fuerit quod tanta bello-
rum rabie romanorum augeret imperium
cum eo studio quo sub numa auctum
est: et quietum esse potuit et tutum.
- xi De simulacro cumani apollinis cuius
fletus creditus est cladem grecorum
quibus opitulanti non poterat idicare.
- xii Quantos sibi deos romani propter ostensi-
tionem nume adiecerint quorum eos
numerositas nihil adiuuauerit.
- xiii Quo iure quo federe romanum obtinuerit
prima coniugia.
- xiiii De impietate belli quod albanis romani
intulerunt: et de victoria dominandi
libidine adeptam.
- xv Qualis romanorum regum vita atque
exitus fuerit.
- xvi De primis apud romanos consulibus
quorum alter alter patriam pepulit: moxque
rome post atrocissima parricidia a
vulnerato interijt poste vulneratum.
- xvii Post initia consularis imperij quibus
malis vexata fuerit romana respub-
lica: dijs non opitulanti quos co-
lebant.
- xviii Quanti clades romanos sub bellis pu-
nicis triuerint frustra deorum precibus
dijs expetitis.
- xix De afflictione belli punici secundi qua
vires utriusque partis consumpte sunt.
- xx De exitio saguntinorum quibus pro-
pter romanorum amicitiam pereun-
tibus dii romani auxilium non tulerunt.
- xxi Ingrata fuerit romana ciuitas sci-
pioni liberatori suo: et in quibus mo-
ribus egerit quam eam salustius optimam
fuisse describit.
- xxii De mithridatis edicto quo omnes ci-
ues romanos qui in traasiam inue-
nirunt iussit occidi.